
Vasvár Város
Integrált Városfejlesztési Stratégia

2008

Készítette és szerkesztette:

BFH Európa Projektfejlesztés és Tanácsadó Kft.
9700 Szombathely, Semmelweis I. u. 4-6.
Tel: 94/501-380 F.: 94/501-381 www.bfh.hu

Bozzay Balázs,
vezető szakértő

Horváthné Peth Szilvia,
projektmenedzser

Tartalomjegyzék

1	VASVÁR SZEREPE A NYUGAT-DUNÁNTÚL VÁROSHÁLÓZATÁBAN ÉS KÖZVETLEN TÉRSÉGÉBEN	4
1.1	Regionális feladatkörök ismertetése.....	4
1.2	Megyei feladatkörök ismertetése	5
1.3	Vasvár agglomerációja, abban betöltött kistérségi, agglomerációs szerepe	6
1.4	A város típusa a foglalkoztatási szerepkör alapján	7
2	HELYZETELEMZÉS	10
2.1	Gazdasági, társadalmi helyzetkép	10
2.2	Környezet	21
2.3	Köszolgáltatások	26
3	VÁROSRÉSZ LEHATÁROLÁSOK, ÉS AZ EGYES VÁROSRÉSZEK ÁTFOGÓ JELLEMZÉSE, VÁROSSZERKEZETBEN BETÖLTÖTT SZEREPE	32
3.1	Városrészek lehatárolása	32
3.2	Egyes városrészek településszerkezeti sajátosságai	35
3.2.1	Városközpont	35
3.2.2	Városközponton kívüli belterületek.....	37
3.2.3	Nagymákfa, Kismákfa.....	39
3.2.4	Külterületi részek	39
4	VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA	41
4.1	Vasvár hosszú távú jövő képe – 2025	44
4.2	Célhierarchia bemutatása	45
4.2.1	Hosszú távú városfejlesztési célok – 2025-ig	45
4.2.2	Középtávú városfejlesztési célok és programok – 2015-ig	47
4.2.3	Specifikus célkitűzések és tervezett beavatkozások városrészenként – 2010-ig	49
4.3	IVS és további stratégiák koherenciája, konzisztenciája	54
4.3.1	Településfejlesztési koncepcióval, rendezési tervvel való összhang	54
4.3.2	Célrendszer belső – városrészekben belül és közötti – illeszkedése, koherenciája	54
4.3.3	Agglomerációs, kistérségi koherencia	54
5	A 2007 – 2013 KÖZÖTT FEJLESZTENDŐ AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE	55
5.1	Az akcióterülete kijelölésének alapelvei.....	55
5.2	Akcióterület 1 – Funkcióbontás városrehabilitációs célterület	55
5.3	Akcióterület 2 – Szociális célú városrehabilitációs célterület	57
6	AZ IVS MEGVALÓSÍTHATÓSÁGA	60
6.1	Ingyenhasználati terv	60
6.2	Partnerségi folyamat – a tervezéstől a megvalósításig.....	60
6.3	Szervezeti megújulás, struktúrák	61
6.4	Monitoring.....	61
7	MELLÉKLET.....	62
7.1	Anti-szegregációs Terv	62

1 Vasvár szerepe a Nyugat-Dunántúl városhálózatában és közvetlen térségében

1.1 Regionális feladatkörök ismertetése

Vasvár a Nyugat-dunántúli Régió policentrikus városhálózatában, két fejlesztési alközpont közvetlen vonzaskörzeteinek határán, Szombathelyt 132, Zalaegerszegt 128 km-re fekszik.

Vasvár a régió észak-déli gazdasági tengelye és közlekedési folyosóján található, az azt keresztben metsző 8-as főút csomópontjában. Az észak-déli közlekedési folyosót alkotó 86-os – 74-es utak jelenleg mind keresztmetszetükben, mind szerkezetükben alkalmatlanok a – f ként a 2004-es EU csatlakozás óta – rázúdult Balti-tenger – Adria, Olaszország viszonylatú kamionforgalom balesetmentes, gazdaság-, és környezeti kár nélküli levezetésére. A 86-os főút már megkezdett fejlesztése a jelenlegi tervek szerint 2012-re köti össze Győrt és Szombathelyt 2x2 sávú gyorsforgalmi úttal. Vasvár fekvését jelentősen felértékeli, hogy a javuló áteresztőképesség M86-oson az M1-es és a Győr-Bécs-Pozsony fejlesztési gócpont, 8-ason pedig az M7-es, és Budapest válik jóval könnyebben elérhetővé. A Magyarország középtávú gyorsforgalmi út-fejlesztési tervei között szerepel az M9-es autópálya, amelynek a Zalaegerszegtől keletre való elvezetése miatt Vasvár mellett metszi az addigra remélhetőleg M8-as gyorsforgalmi utat. Ez a kedvező észak-déli, kelet-nyugati csomóponti fekvés minden bizonnyal nagyon komoly elnyerést okoz a hagyományos ipari, kereskedelmi, de akár a szolgáltató szektoron belül is!

Az idovel M8-assá fejlesztendő főútvonal, az utóbbi években már komoly fejlesztéseken – így áteresztőképességének jelentős növelésén – esett át. A Székesfehérvártól induló, a magyarországi határt Szentgotthárdnál elhagyó főút a város északi részét szeli át. A 8-as út összeköti az országot Grazzal, Olaszországgal, Dél-Franciaországgal, illetve Spanyolországgal, így az állandó teherforgalom mellett a nyári szezonban a turistaforgalomban is fontos szerepet játszik.

Meghatározó még, hogy a városon halad végig a régiót átszelő észak-déli vasútvonal. Az ebben rejlik lehetőségek kihasználása szorosan összefügg az országos vasúthálózat és a teherforgalom fejlesztésével, a vasúti ágazat globális szerepkörével. Bár Magyarország ezen téren szembe megy még az EU céljaival és trendjeivel, de középtávon a vasút fejlesztése és meglévő lehetőségeinek kihasználása ismét felértékelheti Vasvár 8-as menti, potenciálisan kedvező fekvését.

Vasvár szerepe regionális és megyei szinten kulturális téren jelentős. Országosan is elismert a vasvári kulturális élet, a rendezvények, a programok, illetve a kultúra területén végzett munka. A teljesítményt a 2006-ban a Kulturális Miniszter által adományozott "Kultúra Magyar Városa" cím is bizonyítja, de a teljesség igénye nélkül meg kell még említeni a 750 évesnél idős kolostort és templomot, illetve a Kolostorban működő színvonalas Helytörténeti Múzeumot, a Castrum Galériát az abban rendezendő rendszeres kiállításokkal, a nemzetközi néptánc és színházi fesztiválokat.

Vasvár kiemelt jelentőségű búcsújáró hely volt a múltban és válik ismét azzá a legutóbbi években. A város határában fekvő Szentkút-kápolna zarándokhelynek nem csak megyei látogatói vannak, gyakran érkeznek zarándokok, búcsújárók a zalai Bucsuszentlászlórról, a Vendvidék falvairól, illetve az országhatáron túlról is. A 2008-as évben gyalogos búcsújárók érkeznek például Güssingből. A "Szentkút"-nál nyerte vissza ugyanis látását a forrás vizében megmosakodva Horváth Ferenc, egy megvakult huszár, valamikor az 1860-as években, amelynek emlékére emelték a Szentkút-kápolnát. Vasváron minden évben kétszer, Mária ünnepekhez kötődően tartanak mai napig is két búcsút: augusztus 15-én Mária Nagyasszony napi búcsú és szeptember 12-én Mária nevenapi. A zarándok, vallási turizmus szerepet az egyházközség is érzékelte, így 2006-ban átadta a felújított plébániát, rendezvény-teremmel is rendelkező „zarándokházat”, illetve ekkor került átadásra a korábbi városrehabilitációs fejlesztés eredményeként a kolostor déli szárnyának földszintjén a zarándokszállás, teljes bútorzattal.

1.2 Megyei feladatkörök ismertetése

Vasvár megyei szerepe történelmi időkig nyúlik vissza. Vasvár az államalapítás idején a róla elnevezett Vasvár megye (Comitatus Castri Ferrei) központja lett. A település stratégiai jelentőségére utal a város határában induló és Hegyhátszentpéterig futó, ma is jó állapotban levő ún. „Római sánc”, amely a korai határvédelem legbelső vonala lehetett. A sánc a „római katonák útját” keresztezve volt megálló, védvonal hely. A római katonák útja, nyomvonala ma is jól kivehetően vezet végig az ország északi részén át Ausztriáig – összekötve, ezáltal turisztikai tematikus út kialakítására ösztönözve az érintett településeket. Ezen útvonal egyik meghatározó, megyei szinten is jelentős központi szerepét Vasvár töltheti be.

A település elnevezésének vár utótagja az ispáni várra, a megye központjára utal, a vas el tag pedig a vár egy speciális funkciójára, a nyugat-dunántúli vastermelés irányítására, a vas tárolására és elosztására utal. A város közelében, a Rába-Csörnóc árterében máig megtalálható az üledékes eredetű gyepvasérc.

Vasvár fekvéséből adódóan az államalapítás idején az egyik nyugati határvármegye, a később róla Vasvár megye névre keresztelt (Comitatus Castri Ferrei), azaz Vas Vármegye központja lett, egészen a török pusztításáig, a XVI. századig. A II. világháború után pedig hosszú ideig jársi székhely volt, ám idővel városi rangját elvesztette, azt csak 1986-ban kapta vissza. Helyzetét a középkorban a török dúlás idején a Rábán túli, nem védhető fekvése, a XX. században pedig a modern mobilitási szokások kialakulása, a kereskedelmi útvonalak változása, illetve a szocializmus számára nem kedvező fejlesztési koncepciói és döntéshozói gyakorlata nehezítette meg.

A mai Vasvár egyike a megye legkisebb városainak, ugyanakkor így is van négy kisebb település a megyében, amely városnak nevezheti magát. Funkcióit tekintve ugyanakkor az 1990-es évek

eleje óta teljes körű kisvárosi, kistérségi központtá vált, amely a lakossága számára is városi rangú szolgáltatásokat tud nyújtani.

A város minden olyan középfokú igazgatási és ellátási funkcióval rendelkezik, amely szükséges lakosságának és kistérségének ellátásához – a Polgármesteri Hivatalon túl építéshatóság, földhivatal, rend rkapitányság, középiskola, buszpályaudvar, ment állomás, takarékszövetkezet és további bankfiók, két gyógyszertár, köztisztviselői t zoltóság található. Szolgáltatási vonzaskörzete nagyobb részt a kistérségre, bizonyos területen pedig megyei szintre is kiterjed – ment állomás, köztisztviselői t zoltóság, rend rkapitányság. A város szerepe megyei szinten ugyanakkor nem kiemelked .

1.3 Vasvár agglomerációja, abban betöltött kistérségi, agglomerációs szerepe

A kistérségben 23 település található, közülük csak a térség központja, Vasvár város. A terület hazai viszonylatban s r településhálózatú, de a régió és a megyén belül kevésbé, hiszen 100 km²-re 4,9 település jut, szemben a megyei 6,5-tel. A városlakók aránya alacsony, jóval a megyei, vagy regionális átlag alatti. Ez nem meglep annak fényében, hogy egy kisvárosra 22 falu jut, amely igen magas hazai viszonylatban.

A népesség 69,8 százaléka (nagyon magas hányada) falvakban él, a kistérség falvai, hasonlóan a megyéhez és a régióhoz, dönt en aprófalvak. Arányuk 95,6%, ami még a megyei átlagnál is jóval magasabb. Az aprófalvakban él a falusi lakosság 91,2 százaléka, amely szintén jóval meghaladja a megyei átlagot. A falvak átlagos lélekszáma 493 f , amely országosan nagyon alacsony, elmarad a regionális mutatótól is, de nagyjából megfelel a Vas megyei értéknek. A területen 12 db törpe – azaz 500 f alatti, 9 db apró, azaz 500-1000 f közötti falu van. A kistérségen belül a térkapcsolatok általában jók, de vannak problémák is. Vasvár ugyan viszonylag fejlett funkciójú kisváros, de az bizonyos tekintetben (különösen a gazdaság terén) nem képes teljesen vonzásában tartani a térség egészét. A kistérség egyébiránt a természetes vonzaskapcsolatok alapján egy viszonylag szervesen összetartozó egységet képez, mindamelle tt a legszorosabban egymáshoz köt d települések három jól elkülöníthet mikrokörzetet rajzolnak ki.

A vasvári székhely Vasi Hegyhát Többcélú Társulás a területfejlesztés mellett több közszolgáltatás kistérségi szint koordinációját végzi. A szociális feladatok ellátásában fontos szerepet tölt be Hegyháti Jóléti Szolgálat Alapítvány, így például 2006-ban indult a térségben a jelz rendszeres házi segítségnyújtás. Jelenleg a Vasi Hegyhát 11 településén m ködik az Alapítvány által végzett házi segítségnyújtás, azonban a tervek szerint a jelz rendszeres szolgáltatást a térség többi településén él kre is kiterjesztésre kerül. Az Alapítvány 12 éve tevékenykedik - számos szociális szolgáltatási ágban - a térségben, napi kapcsolatban állva lakóival.

A városnak ugyanakkor kiemelt szerepe van a helyi vidékfejlesztésben is. A LEADER+ program el készítése 2005. nyarán indult el, melynek eredményeként 2005. július 25-én megalakult a Vasi Hegyhát Helyi Akciócsoport, 22 települési önkormányzattal, Oszkó gesztorságával, a vállalkozói és a civil szféra összefogásával (összesen 45 alapító). A pozitív döntés után 2006. május 17-én került aláírásra a Támogatási Szerződés. Az Akciócsoport 100 millió forintot nyert, melyb l a továbbpályáztatható támogatási összeg: 86.077.000 Ft. A helyi pályázati felhívás 2006. július 25-én került megnyitásra.

A program fő célja, hogy a térség hátrányos helyzetét, lemaradását összehangolt, belső forrásokra épülő vidékfejlesztési akciókkal csökkentse. Ez magában foglalja a kulturális örökség megőrzését és hasznosítását, a gazdaság fejlesztését, bővítését, és a természeti környezet megőrzését és hasznosítását.

A Program 2008-ban is folytatódik, a város immár a Göcsej-Hegyhát területén elismert vidékfejlesztési akciócsoport tagjaként vesz részt a helyi fejlesztések szervezésében.

1.4 A város típusa a foglalkoztatási szerepkör alapján

Vasvár térsége a rendszerváltást megelőzően sem rendelkezett erős gazdasági potenciállal, hiszen a foglalkoztatottaknak már akkor is közel 50%-a lakóhelyén kívül volt kénytelen munkát vállalni. A gazdasági átalakulást követően a helyzet tovább romlott. A foglalkoztatottaknak már közel 60%-a ingázik, és az arány várhatóan a közeli jövőben sem fog a helyben foglalkoztatottak arányának javára változni. A települések nagy részén az önkormányzat a legnagyobb foglalkoztató. A kistérség gazdasági térben való elhelyezkedésének alapvonása, hogy Vasvár kistérségi központként kifejtett vonzása mellett a viszonylag közel fekvő Szombathely és Zalaegerszeg, mint (viszonylag) erős vonzást kifejtő gazdasági pólusok gazdasági erőtere is meglehetősen erős hatásokat fejt ki a helyi gazdaságra. A külső kapcsolatokat, kötésekkel illetően ezek mellett Sárvár, Körmend hatása is megjelenik – például a munkaerőpiacon.

Elmondható, hogy a rendszerváltás óta eltelt időszakban az ipari foglalkoztatási adatok szerint erősen sűrűsödött – ám ez nem a helyi gazdasági egységek, hanem elsősorban a fentebb említett ipari központokba eljáró ingázók miatt mutatható ki. A modern gazdaságokra olyannyira jellemző tercier szektor (szolgáltatások) nagyságrendjét tekintve nem tudta még elérni az európai trendek alapján várható arányokat. A statisztikák szerint tehát jelentős növekedési potenciál van a megyei átlag alatti mutatókkal bíró szolgáltatási ágazatban – amelyre remélhetőleg a jövőben tovább tudnak építeni az erre téren dolgozók, fejlődni kívánó szereplők. Igaz ez annak ellenére is, hogy olyan hazai piacvezető, de európai, és világ gazdasági szinten is kiemelkedő szolgáltató telepedett meg Vasváron, mint 1998-ban az Electronic Data System Magyarország Kft. – EDS), amely mára Vasvár és kistérsége legnagyobb foglalkoztatójává vált. Ma Vasváron 100 fő, Rábahidvégen több, mint 80 fő foglalkoztatnak.

Az elmúlt évtizedben a szociális gazdaságban teremtett újszerű, fenntartható munkahelyeket a Hegyháti Jóléti Szolgálat Alapítvány és a Hegypásztor Kör. Az Alapítvány magas színvonalú szociális és közösségi szolgáltatásokat nyújt a térségi lakosok számára, és az elmúlt években a térség egyik legnagyobb munkáltatójává nőtt ki magát. A Hegypásztor Kör a térségi innovatív kezdeményezések motorja. Látni kell ugyanakkor, hogy Vasvár foglalkoztatási szempontból jelentős térségi szerepe labilis lábakon áll – jelenleg éppen részben leépítés, működését tekintve átalakítás alatt áll a térség legnagyobb, még könnyűiparban fennmaradt üzemének (a Richter cipőüzem). A Hegyháti Jóléti Szolgálat Alapítvány szociális jellegű foglalkoztatásának a fedezetét a kevésbé kiszámítható kormányzat biztosítja, a közszférában most foglalkoztatottak létszáma pedig a jövőben inkább lefelé, mint felfelé mozog.

Meghatározó szerepe korábban a mezőgazdaságnak volt, majd a könnyűipar súlya erősen sűrűsödött, de 2003-ban a Styl vasvári üzemének bezárásával ez is jelentősen csökkent. A mezőgazdasági tevékenységet folytató gazdálkodók nehéz helyzetben vannak. A mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya a drasztikus csökkenés ellenére a leghátrányosabb helyzetben lévő

vasvári kistérségben a legmagasabb, meghaladja a 10%-ot. A termelői szövetkezetekből új típusú szövetkezetté alakult gazdálkodók jellemzők a térségünkre. Az elmúlt években az alkalmazotti létszám folyamatosan csökkent, a szövetkezetek száma is nőtt meg. Ez annak ellenére jelenik meg a statisztikákban, hogy az NFÜ kimutatása szerint az NFT I. EU forrásai tekintetében a megpályázott pénzeszközök közül a kistérségek között a vasvári az országos első harmadban, az elnyert összeget tekintve pedig a kistérségek között az első ötödben található. Megvizsgálva a pályázók összetételét, az agrárvállalkozások aránya a nyertesek között közel 2/3-os, ami az agrár szektor kivételes aktivitására utal.

A pályázatok sikerességének eredményei remélhetőleg a kistérség fejlettségében is megjelennek pár éven belül, hiszen ezen támogatások érdemi felhasználása, azok hatásainak megjelenése jelen években várható.

A térségben a lakosság számára végzett szolgáltatások nem fejlődtek kellő mértékben, területileg Vasváron centralizálódtak. A gazdasági nehézségek miatt a kisipari tevékenységet folytató vállalkozók száma alacsony, bár az egyéni vállalkozások aránya nőtt. Az állást vesztek általában nem válnak főállású vállalkozóvá. A viszonylag magas munkanélküliség és az alacsony bérek miatt kicsi és szűk körű a fizetőképés kereslet, így a szolgáltatások fejlesztésének lehetősége korlátozott. Alacsony az új, induló vállalkozások és cégalapítások száma. Ez a térség elmaradottságára vezethető vissza. Megfelelő méretű és kiépítettségű termelői és a megközelíthetőséget segítő közlekedési infrastruktúra hiányában, továbbá az egyes szektorokban jól képzett, átlátszó, így kevés szabad munkaerővel rendelkező méretű vállalatok miatt nem elég vonzó a terület a beruházóknak.

A gazdasági átalakulás következményeként Vasvár térségében 1993-ig változó mértékben, de folyamatosan nőtt a munkanélküliség. 1994 évtől fordulatként a csökkenés volt jellemző 2002-ig. Ez a trend a leépítési hullám következtében 2003-ban megváltozott: havonta átlagosan 12,2%-kal növekedett a regisztrált munkanélültek száma az előző évhez képest. A kedvezőtlen tendencia már kissé visszafogottabban 2004-ben tovább folytatódott. A növekedés üteme megközelítette a 10%-ot, amely aztán 2005-ben még magasabb szintet ért el (18,7%). Ebben az évben a regisztrált álláskeresők átlagos száma újra megközelítette az 1998. évi szintet.

A foglalkoztatottak számának csökkenése a térségben volt az egyik legnagyobb mértékű a rendszerváltozást követő időszakban. A vasvári térségében a népességnek kevesebb, mint 40%-a dolgozik. Ezzel egyidejűleg, az öregedő korstruktúra miatt a körzetben nőtt az inaktív keresők aránya. Legalább minden harmadik lakos inaktív kereső. Vas megyében a vasvári térségben legalacsonyabb a gazdasági aktivitás. A tartós munkanélküliség komoly problémát jelent a térségben. Az építőipari szezonális és a közhasznú foglalkoztatáson kívül nagyon kevés mozgás van a munkaerőpiacon. A regisztrált álláskeresők 60-70 %-a férfi.

Az alacsony lakosságszám nem vonzza a „multikat”, minőségi és mennyiségi munkaerőhiány van, alacsony a térségben a megtartó képesség, a minőségi munkaerő elvándorol. A térségi foglalkoztatottak nem tartják megfelelőnek a munkaerőállapotát (foglalkoztatottak képzettségét, szaktudását, illetve a motivációjukat sem). A hosszabb távollét után munkát vállaló emberek (pl. tartós munkanélültek) alkalmazásában negatív tapasztalatokkal rendelkeznek a munkáltatók. Rugalmatlanok, nehezen vállalják a munkahelyi kötöttségeket, és körükben nagyarányú a lemorzsolódás. Ez jelentősen rontja a motivációt, munkamorált, amely nehezíti az újabban preferált távmunka terjedését, hiszen az átlagnál több motiváltságot, és korábbi meglévő munkaviszonyt igényel.

A térség egyik legnagyobb problémáját jelenti a munkahelyre jutás megoldása. A foglalkoztatók és foglalkoztatottak számára is komoly problémát okoznak a tömegközlekedési hiányosságok. A helyzetelemzés során elvégzett felmérés is alátámasztotta, hogy a tömegközlekedés alkalmatlan a munkába járás biztosítására, bizonyos településekről emiatt nem tudnak munkát vállalni az emberek (különösen, ha többmunkas munkarend szerint kellene dolgozni). Igaz ez például a közeli Zalaegerszeg esetén is, ahonnan délután 16.15 után nem érkezik már autóbusz Vasvárra, ezzel szinte kizárva az egymunkas, vagy normál munkarend munkahelyre tömegközlekedéssel való bejárást.

Az autóval közlekedők a tömegközlekedés hiányosságai miatt kényszerben alkalmaznak az egyéni autós közlekedést a munkába járáshoz. Az utazási távolságok növekedésével egyre inkább az elégedetlenek tábora a többszöri átszállás, és a napi 2-3, néhány esetben 5-7 órás utazások miatt. A saját gépkocsival munkába járók fele már társal utazik, és kevésbé fogadnának újabb utitársakat, de az egyedül utazók szívesen társulnának másokkal, és a tömegközlekedési eszközökkel utazók is nagy arányban tennék ugyanezt. Az ingázók nagy része hátrányosnak érzi magát a bejárói státusz miatt, és sok esetben a munkáltató nem téríti meg a bejárás költségeit. A bejárás kellemetlenségei ellenére a munkavállalók inkább az ingázást választanák, mint az alacsonyabb jövedelemmel járó helyi munkahelyeket.

2 Helyzetelemzés

2.1 Gazdasági, társadalmi helyzetkép

Általános jellemzők

Vasvár a helytörténeti dokumentumok szerint egy római település vagy erődítmény helyén jött létre, amely az államalapítás idején Vas vármegye központja lett. A történelem viharai a települést többször is megtépázták, ezért igen lassan urbanizálódott. Elég későn, 1984-ben, az akkori közigazgatási átszervezés során lépett el városi jogú nagyközséggé, majd két esztendővel később, 1986-ban avatták várossá. Vasvár Vas megye déli részén, a Rába folyó síksága és a folyóval párhuzamos dombhát találkozásánál, a történeti, néprajzi terminológia szerint a Vasi-Hegyhátnak nevezett területen helyezkedik el.

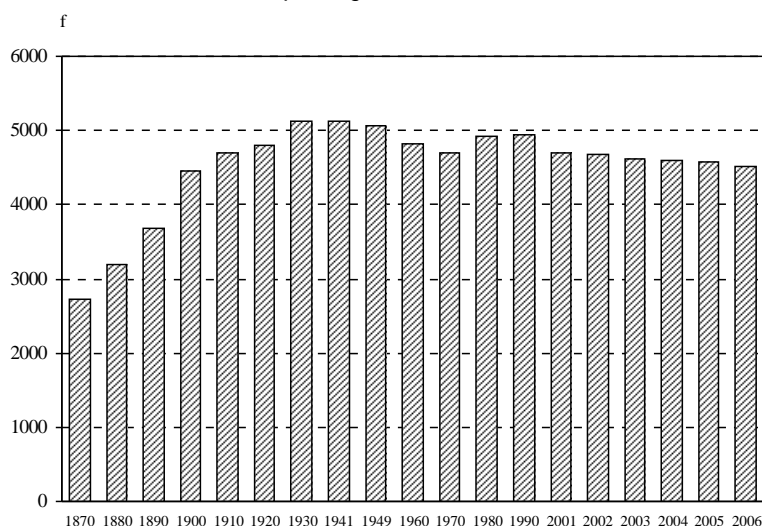
A város környéke ásványi nyersanyagokban szegény, és a Rába árterét leszámítva a talaj- és felszíni adottságok (a dombokat túlnyomórészt barnaföldek borítják) sem a legkedvezőbbek a szántóföldi növénytermelés folytatására. A felszín alatt 2.100 méter mélyen 78 fokos termásvíz található, amelyet felszínre hozva a távfűtésben és egy viszonylag szerényen felszerelt termálfürdőben hasznosítanak. Ez utóbbi egyben az iskolai úszásoktatás helye is, amellyel jelentős hiánypótló térségi funkciót tölt be Vasvár. Az oktató medence télen az elfolyó termásvízzel fedett, téliesített sátorral fedett.

Közlekedési kapcsolatai jók. Közvetlenül a város mellett halad el a 8-as számú fő közlekedési útvonal, és itt ágazik le a 74-es számú fő út Zalaegerszeg irányába. Az osztrák határ 40 km-re található, Szombathely és Zalaegerszeg pedig 20–25 km-re esik. A Hegyhát központját érinti a Szombathely-Nagykanizsa vasútvonal. A város kiterjedése 55,1 km², lélekszáma 2007. elején (4 519 fő) a megye városai közül Riszentpéter, Répcelak és Csepreg után a negyedik legalacsonyabb volt. Vasvár a 23 településből álló – a 67/2007. (VI. 28.) OGY határozat alapján hátrányos helyzetűnek tekintett – területfejlesztés-statisztikai kistérség központja. A Hegyhát centruma – a 2007. nyarán városi címet kapott Büköt is ide értve – a 11 Vas megyei város relatív fejlettségét tükröző rangsorban a tizedik helyet foglalja el.

Népesedési folyamatok

Vasváron 2007. január elején 4 519 személy lakott, az 1870-ben végrehajtott első teljes körű népszámlálás időpontjához képest 1,7-szer többen éltek itt. A település lélekszáma 1930-ig emelkedett intenzíven, majd az 1970. és 1990. közötti időszakot leszámítva folyamatosan mérséklődött a cenzusok közöttes időszakokban. Az 1970-es években a népmozgalmi folyamatok növelték a lakosság számát, az 1980-as években felerősödött a természetes fogyást pedig még ellensúlyozni tudta a bevándorlás. Az 1990-es években viszont már a demográfiai jelenségek és a vándorlás egyenlege egyaránt a város népességmegtartó erejének zsugorodását idézték elő.

A népesség számának alakulása *

* 1870 és 1949 között a jelenlév , 1970-től a lakónépesség száma. Forrás: KSH.

2007. januárjában a népesség nemek szerinti összetétele kismértékű többletet mutatott. Ezer férfira 1 094 nő jutott, a megyei átlaghoz képest 14-gyel több. Népsűrűsége 82 f /km² értéket ért el. Ez valamelyest meghaladta a megyei átlagot, ugyanakkor a vasi városok közül csupán a csepreginél és az riszentpéterinél volt magasabb, egyúttal számottevően elmaradt az ország vidéki városainak összesített eredményétől (135 km²).

A népesség számát az ezredfordulón és az azt követő években a természetes népmozgalmi események – és 2005. kivételével – a vándorlási folyamatok is kedvezőtlenül befolyásolták.

A népmozgalmi főbb adatai

Időszak	Összesen				Ezer lakosra jutó			
	élve- születés	halálo- zás	termé- szetes szapo- rodás, illetve fogyás (-)	vándor- lási különbö- zet	élve- születés	halálo- zás	termé- szetes szapo- rodás, illetve fogyás (-)	vándor- lási különbö- zet
2000	42	59	-17	-19	8,8	12,4	-3,6	-4,0
2001	37	57	-20	-25	7,8	12,1	-4,2	-5,3
2002	34	51	-17	-19	7,2	10,9	-3,6	-4,1
2003	44	58	-14	-43	9,5	12,5	-3,0	-9,3
2004	33	55	-22	-7	7,2	12,0	-4,8	-1,5
2005	33	72	-39	17	7,2	15,7	-8,5	3,7
2006	39	65	-26	-23	8,6	14,3	-5,7	-5,1
2000-2006 közötti éves átlag	37	60	-22	-17	8,0	12,8	-4,8	-3,6

Forrás: KSH.

2000. és 2006. között az élve születések és a halálozások egyenlegeként 155 f vel, az oda- és elvándorlások különbözeteként pedig 119 személlyel csökkent a lélekszám. Az elvándorlás, az új helyen történ pályakezdés és családalapítás a fiatalabb korosztályra jellemző. Ennek, valamint a gyermekvállalási hajlandóság csökkenésének következményeként az elmúlt években tovább romlott a település amúgy is kedvezőtlennek tekinthető korstruktúrája. 2000. januárjában az itt élők 15,7%-a töltötte be a 65. életévét, 2007. elején már 16,2%-a, miközben a 14 évesek és annál fiatalabbak részesedése elég erőteljes mértékben, 18,9%-ról 14,1%-ra mérséklődött. Az öregedési index, azaz az időskorúak gyermeknépességhez viszonyított aránya (114,7) 3,1 százalékponttal haladta meg a megyei szintet és 10,9-del az ország vidéki városainak átlagát.

A 2001-ben végrehajtott népszámlálás adatai szerint a Vasváron élők iskolázottsági szintje alacsonyabb volt a megyei átlagnál, viszont kedvezőbb képet mutatott a kistérség egészére jellemzően. A 7 éves és idősebb népesség 46,4%-a járt éppen általános iskolába, illetve legvégezettségű legfeljebb 8 osztályt. A 18 éves és idősebbek körében csupán minden harmadik személy rendelkezett érettségi bizonyítvánnyal, a legalább 25 évesek között pedig mindössze 8,1%-ot képviseltek a diplomások. Elmondható, hogy a városban lakóknak körében a férfiakhoz viszonyítva gyakoribb volt az érettségizettek és a felső iskolai, egyetemi oklevéllel rendelkezők aránya.

1990. és 2001. között a lélekszám csökkenésével adódóan visszaesett a városban a háztartások és a családok száma (előbbi 51-gyel, utóbbi pedig 35-tel), egyúttal kissé módosult a lakosság családi állapot szerinti összetétele. Ez utóbbi jelenség összefügg a már említett korstruktúra változásával, a visszafogott házassági kedvvel, a megváltozott életviteli attitűddel. A vizsgált időszakban a 15 éves és idősebb korú népességben belül – mindkét nem esetében – mérséklődött a házasság elbontulása, emelkedett a nőtlenek/hajadonok, illetve elváltak elbontulása. Jelentősen csökkent az élettársi kapcsolatok száma, a 2001. évi népszámlálás adatai szerint Vasváron 79-en választották az együttélésnek ezt a formáját, csaknem háromszor annyian, mint 1990-ben.

Vasváron átlagos méretű háztartásokkal találkozhatunk, de a generációk együttélése kevésbé jellemző, mint másutt. Minden száz háztartásban 272 személy élt, akárcsak Vas megyében. A mutató nagysága nem mutatott lényeges eltérést az ország vidéki városainak átlagos értékétől sem. A háztartások 3,4%-át legalább 2 család alkotta, amely elmaradt a megyei szinttől, és lényegében megegyezett a magyarországi városok összesített értékével. A legutolsó teljes körű összeírás időpontjában a lakosság mintegy 1,3%-a, 61 fő nyilatkozott úgy, hogy hazai kisebbséghez tartozik. Utóbbiak 44%-a a cigány, háromtizede pedig a horvát nemzetiséghez tartozónak vallotta magát.

Munkaerőpiac

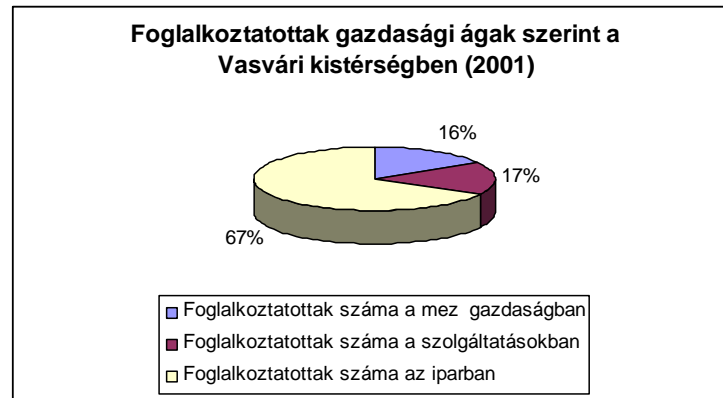
Annak ellenére, hogy az elmúlt időszakban a helyi üzemek elbocsátásai nyomán az elhelyezkedési lehetőségek a városban rendkívül beszűkültek, a másutt lévő munkahelyekre történő ingázás segítségével nem váltak akuttá a foglalkoztatási problémák. Ennek ellenére a megyén belül Riszentpéter mellett Vasvár tekinthető a legrosszabb helyzetűnek, mivel itt a gazdasági szerkezetváltás során megszűnt munkahelyek jelentős részét nem sikerült pótolni.

Vasváron a legutolsó népszámlálás időpontjában a gazdaságilag aktív korúak körében az aktivitási és a foglalkoztatási szint meghaladta a megyeszékhelyek nélkül számított vidéki városok átlagát. 2001. február 1-jén a 15–74 évesek 57,1%-a volt foglalkoztatott, miközben az ország vidéki városiban ez 46,7%-ot mutatott. Ugyanakkor nagyobb részt az időskorúak

korstruktúra, kisebb részben pedig a munkanélküliség következményeként Vasváron minden harmadik háztartásban nem volt 2001-ben foglalkoztatott. Az aktív korúak 64,4%-a folytatott valamilyen jövedelemszerző tevékenységet, a nők közül azonban csupán minden második dolgozott. A lakosság lassú öregedését és a gyermekvállalási hajlandóság mérséklődését jelzi, hogy 1990-hez viszonyítva ellentétesen változott az inaktív keresők és az eltartottak száma, illetve a teljes populáción belüli aránya. Előbbieké 9,8%-kal nőtt, az utóbbiaké viszont 18%-kal csökkent. Amíg 1990-ben az itt élők 24,2%-a volt inaktív, 2001-ben már 28%-a, miközben az eltartottak részesedése 30,2%-ról 26,1%-ra esett vissza.

A foglalkoztatottság gazdasági ágak szerinti szerkezete a Vasi-Hegyháton a következő megoszlást mutatja:

3. ábra

Adatok forrása: KSH

Ezen belül Vasváron a foglalkoztatottak többsége (55,4%-a) 2001-ben még mindig a termelői szektorban (mező- és erdőgazdálkodásban, iparban, építőiparban) kereste a kenyerét, miközben ez az arány a vidéki városok szintjén már csak 42,6%-ot mutatott. A tertiális szektorba tartozó gazdasági ágak közül csupán a szállítás, raktározás, posta és távközlés területén haladta meg a foglalkoztatottak részesedése a megyeszékhelyek nélkül számított magyarországi városok átlagát.

A foglalkoztatás szerkezete meglehetősen lassan korszerűsödik. A foglalkoztatottak között kis mértékben egyedül a szolgáltatásokat végző dolgozók részesedése nőtt 1990-hez képest. Az EDS megjelenése ugyan pozitív hatást gyakorolt a térségre, de térségi szinten nem tudta kompenzálni az egyéb területeken megjelent negatív tendenciák hatásait. A foglalkoztatottak többsége 2001-ben, akárcsak 11 évvel korábban ipari, építőipari munkát végzett, és a mezőgazdasági munkakörök súlya sem mérséklődött számottevően a rendszerváltás utáni időszakban. Mivel a lakosság képzettségi szintje 1990. és 2001. között lényegesen nem javult, ezért alig változott 1990. óta a magas szintű végzettséget, képesítést igénylő beosztások alkalmazásában állók részesedése. Ez a folyamat a 2000-es évek után jelentősen változott, főként az EDS, kisebb részben a szociális szektor (Hegyháti Jóléti Szolg. Alapítvány) és a közszolgáltatások szerepének növekedése miatt (új földhivatal, kistérségi munkaszervezet, mentőállomás, ügyelet, stb.), amelyek együttesen több, mint másfélszáz magas végzettségű munkahelyet hoztak létre. Ez a statisztikákban nem feltétlenül jelenik meg, ugyanakkor hatása mégis jelentős, és a folyamat ismert. Ezt a folyamatot kell tudatosan folytatni, ugyanis a foglalkoztatási hatásán túl további jelentős, a teljes társadalom működését pozitívan befolyásolni képes, szellemi hatása is lehet – ami akár a gazdaságra is visszahat pozitívan persze.

A foglalkoztatottak foglalkozási f csoport szerint, 2001

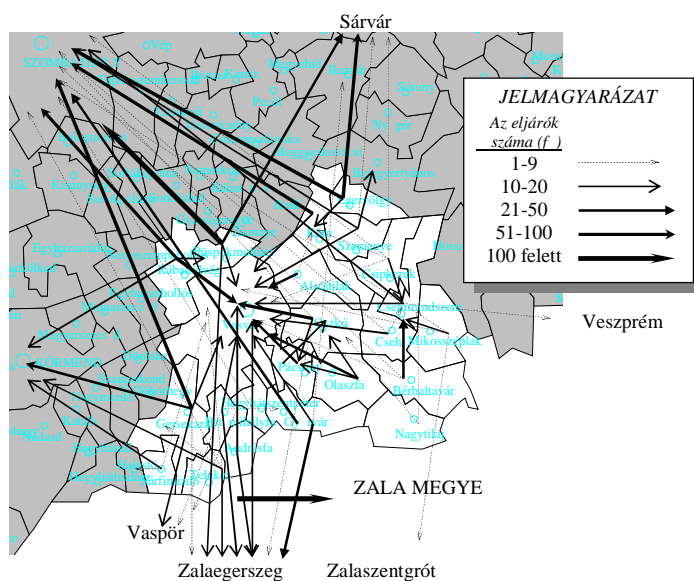
Megnevezés	Foglalkoztatottak	Ebből:						
		vezető, értelmi-ségi	egyéb szellemi	szolgáltatási	mezőgazdasági	ipari, építőipari	egyéb	
		foglalkozásúak						
Összesen	2 049	279	312	256	100	933	169	
1990 = 100,0	86,4	104,0	155,2	86,2	87,3	70,4	92,6	
Megoszlása, %	2001	100,0	13,6	15,2	12,5	4,9	45,5	8,2
	1990	100,0	14,6	13,6	7,5	5,2	48,3	10,8

Forrás: Népszámlálás.

A piacgazdaságra jellemző szervezeti struktúra kiterjedése és a lakosság vállalkozói aktivitásának erősödése megmutatkozik a foglalkoztatottak foglalkozási viszony szerinti összetételének változásában. Vasváron 2001-ben a jövedelmi tevékenységet folytatók 78,8%-a alkalmazottként dolgozott, ami nem egészen 11 százalékponttal volt alacsonyabb, mint 1990-ben. Az egyéni vállalkozóként tevékenykedők részesedése ezzel szemben 8,5%-ra emelkedett. A jogi személyiségű vállalkozásokban tagként munkát vállalók súlya ugyanakkor kis mértékben, 5,4%-ról 4,2%-ra mérséklődött.

Vasvár a megye legtöbb vidéki városával szemben nem igazán tekinthető foglalkoztatási központnak, munkaerővonzása csekély. A 2001. évi ingázási adatok szerint 2 049-en dolgoztak a városban, hattizedük, azaz 1 241 személy itt is lakott. A másutt lévő munkahelyekre eljárók száma (808 f.) jelentősen meghaladta a bejárókat (567 f.). A Vasváron kívül munkát vállalók 47%-a Szombathelyre, 21%-a pedig Sárvára költözött naponta munkahelyére.

Munkaerővonzás a kistérség településein

Forrás: kérdőíves felmérés, Pannon Projektum Bt, 2002; MTA RKK Vas Megyei Kutatócsoport, 1999. Szerk.: Palkovits I.

A Hegyháton az ingázók száma a rendszerváltást követően tovább emelkedett (48,6-ról 58,1%-ra 1990. és 2001. között). Az ingázás és az általa kirajzolt térkapcsolatok tehát rendkívül fontos jelentéssel bírnak a térségben. A fenti térképen a vonzások és áramlások terén nemcsak a domináns külső kapcsolatokat érdemes megfigyelni, hanem a belsőt is: a (kiterjedt, de nem túl intenzív) Vasvárhoz kapcsolódás mellett kimutathatók a mikrocentrumokhoz - Csehimindszent, Oszkó, Gersekarát - kötések, azok viszonylag jelentős szerepe is.

A város termelőüzemeiben történt létszámleépítések és a munkahelyteremtés beruházások elmaradása miatt folyamatosan emelkedik az aktív korú népesség körében a munkanélküliek száma és aránya. A Foglalkoztatási Hivatal 2007. december végén kerekén 200 állástalan személyt tartott nyilván a városban, 57 fivel (39,9%-kal) többet, mint 2000 decemberében. A településen élt a Vas megyében regisztrált munkanélküliek 2,5%-a. A munkanélküliek gazdaságilag aktív korúakhoz viszonyított hányada (munkanélküliségi arány: 6,5%) az ezredforduló óta kisebb megszakításokkal, de folyamatosan emelkedett. A 2007. végén kimutatott nagysága csaknem 2 százalékponttal múlta felül a Vas megyei szintet. Az állástalanok 56%-a volt férfi, és hasonló arányt képviseltek azok, akik már legalább fél éve szerepeltek a regisztrációban. A munkanélküliek mindössze 7%-a minősült pályakezdőnek, ebből adódóan az állástalanok többsége sajnos elsősorban az idősebb korosztályhoz tartozott, akiknek jóval nehezebb az újbóli elhelyezkedése és szakmai átképzése, mint a fiatalabbaknak. Ebben kedvezőtlen adatban ugyanakkor benne van, hogy a fiatalok jelentős része elköltözik, így statisztikailag nem is jelenik meg. Meg kell említeni a Richter cipőgyár körüli – remélhetőleg átmeneti – bizonytalanságot (felmerült a bezárás, jelenleg termelési profilban átalakulás, csökkent létszámmal), amelynek hatásaként rövid távon biztosan jelentős ugrás várható a munkanélküliek számában. Ma még nem látható, hogy ez milyen mértékben csökkenthető helyi, de elsősorban szombathelyi, zalaegerszegi, sárvári munkáltatók keresletével, de várhatóan lesz egy kör, aki ezek mellett is a munkanélküliek számát erősíti.

A lakossági jövedelmek nagyságában többek között visszatükröződik a végzett tevékenység értéktermelő-képessége, a munkavállalók életkora, végzettsége, szakmai tapasztalata. A személyi jövedelemadó bevallás rendelkezésre álló adatai szerint a jövedelmi viszonyok a városban nem voltak annyira kedvezőek, mint a Hegyháton és az országban, azaz a megye leghátrányosabb vidékén. Ennek ellenére a vidéki városok átlagához képest az embereknek itt kevesebb pénzre kell gazdálkodniuk. 2005-ben ugyanis az egy adófizetőre jutó személyi jövedelemadó-alap nagysága (1 254 ezer Ft) 81 ezer Ft-tal, a befizetett adó összege (191 ezer Ft) pedig 59 ezer Ft-tal volt alacsonyabb, mint a többi városban együttvéve. Emellett a saját jogú nyugdíjasok átlagos havi ellátása Csepreg és Szentgotthárd után itt volt a harmadik legacsonyabb a vasi városok között.

Esélyegyenlőség kérdései (Ki nem – vagy csak nehezen – jut munkához?)

Az esélyegyenlőség kérdéseit a Vasvári kistérségben készített foglalkoztatási paktum anyaga értékelte ki. Ez részint az országos jellemzőkkel azonos területeken, részint attól különbözik, a sajátos kistérségi jellemzőkkel táplálkozó területeken jelentkeznek, melyek a következők:

- Vallási és nemzetiségi kisebbségek
- Női esélyegyenlősége
- Vidéki fekvésből eredő hátrányok

A vidéki fekvésből eredő hátrányok a munkaerőpiac tekintetében sok tekintetben a már részletesen tárgyalt ingázás témakörben csúcsosodnak ki; a másik két területet pedig az alábbiakban tárgyaljuk.

a) Női esélyegyenlőségi sége

A női esélyegyenlőségi ségének vizsgálatát illetően jelentős problémák lépnek fel, hiszen meglehetősen nehéz lenne a témakört egy (vagy akár több) statisztikai mutató segítségével elemezni. A témát illetően első alkalommal 2005-ben került sor kérdőív-felmérés elvégzésére¹ a kistérség polgármesterei között, többek között vizsgálva azt a kérdést (kiindulva a kistérség egyedi jellemzőiből), hogy mennyire nyújthat segítséget a térség a női munkavállalására, és mindenekelőtt újbóli – gyerekvállalást követő – elhelyezkedésükre. Az ekkor felvett interjúkból a következő helyzetképből bontakozott ki:

A női gyerekvállalás utáni újbóli elhelyezkedése nem megoldott olyan szempontból, hogy helyben többnyire nincs számukra alkalmas munkahely; a térségben működő munkáltatók pedig nem terveznek hosszabb távú helyben maradási lehetőségeket - és ebből adódóan az itt dolgozó kismamáknak gyakran azért nincs lehetőségük visszamenni a GYED/GYES lejárta után, mert arra a cég – illetve helyi telephelye – már megszűnt.

Ezen túlmenően a munkáltatók nem szívesen alkalmaznak kisgyermekes anyukákat, hiszen a női nem annyira „mobilak”, kevésbé lehet őket túlterhelni, túlóráztatni, stb. tehát – a munkaadók megítélése szerint – kevésbé felelnek meg a mai világ munkatempójának. Problémát jelent továbbá, hogy egy édesanya az első gyermeke megszületése után (és még a GYES lejárta előtt) – sok esetben – egy második gyereket is vállal, ezáltal az otthon töltött évek száma tovább növekszik, mely azonban még jobban megnehezíti az újbóli munkába állást. Az egyik célszerű és kézenfekvő megoldást pedig sokan elutasítják, miszerint a kismamáknak biztosítani kellene a négyórás munkavállalás lehetőségét. A gyerekek szempontjából a kisebb településeken többnyire biztosított a gyermekek felügyelete, hiszen óvoda működik a legtöbb helyen, ahol rugalmasan, a szülőkhez igazítottan biztosítják a gyerekek felügyeletét. Összességében elmondható, hogy a női munkába állása gyerekvállalás után egyre nehezebben megoldható – teljes összhangban az országosan is megfigyelhető trendekkel².

b) GYES/GYED-en lévő női esélyegyenlőségi sége

Sajátos, és ugyanakkor rendkívüli jelentősége van a női esélyegyenlőségi ség kérdésének a GYES-en, illetve GYED-en lévő női esélyegyenlőségi ség, illetve az munkaerőpiacra való visszatérésük. E tekintetben a jelen projekt keretében megvalósult – többször hivatkozott – felmérés³ a következő főbb megállapításokat teszi:

- A megkérdezett női esélyegyenlőségi ség 3/5-e kap GYES-t, 30%-a GYED-et; a 3 gyermekesek közül 2-en főállású anyák. A nyilatkozatok szerint közel 50% más egyéb szociális ellátásban nem részesül, 42-43% kap családi pótlékot (ebből közel 10% emeltet), közel 10% pedig évente egy alkalommal gyermekvédelmi támogatást kap.
- A megkérdezett női esélyegyenlőségi ség száma közel fele-fele arányban oszlik meg azok között, akik rövidebb (legfeljebb 3 éve) ideje vannak távol a munkaerőpiactól, illetve azok között, akik

¹ A Vasvári kistérség területfejlesztési koncepciója és programja c. dokumentum aktualizálása során.

² Érdekes adalékként meg kell továbbá állapítani, hogy a kistérség településeinek 23 polgármestere közül mindössze három nő található; mely minimális javulást jelent ugyan az előző ciklushoz (1998-2002) képest - amikor is ez a szám mindössze kétfő volt -, de mindenképpen alacsonyabb az indokoltnál.

³ Ennek során a célcsoportból településenként 1-1 fő lett kiválasztva, védőnői segítséggel.

huzamosabb ideje (legalább 4 éve vannak távol a munkaer piactól. Az el bbi csoportba azok tartoznak, akiknek legfeljebb 1 gyermekük van vagy a második/harmadik gyermek születése el tt visszamentek dolgozni.

- A megkérdezett n knek közel 2/3-a a GYES, GYED ideje alatt is tartja a kapcsolatot a munkáltatójával, illetve a kollégákkal, személyes találkozás vagy telefonon történ beszélgetés formájában. A kapcsolattartást sok esetben a hosszabb idej (több éves) távollét sem akadályozza. A kapcsolat megszakadását több esetben a munkahely megsz nése eredményezte, illetve a munkahelyt l való távolság is kedvez tlenül hat a korábban meglév kapcsolatokra. El fordul, hogy az érintett a munkáltatójával ugyan nem tartja közvetlenül a kapcsolatot, de a munkatársakkal igen.
- A felmérésben érintett n k átlagosan 7-8 év munkatapasztalattal rendelkeznek, háromtizedük esetében még a 10 évet is meghaladja a munkában töltött id .
- Az álláskeresőben jellemz en nem segíti senki a GYES-en, GYED-en lév ket, kivéve néhány megkérdezettet, akik ismer sökt l, barátoktól, volt kollégáktól kapnak információkat illetve azt remélik, ha regisztráltatják magukat munkanélküliként a munkaügyi kirendeltség is a segítségükre lesz.
- A megkérdezettek közül mindössze 2-en tanulnak. Az egyik érintett másodéves hallgató a f iskolán, rajta kívül egy f számítástechnikai tanfolyamra jár. Ugyanakkor a megfigyelt körben nagyfokú a tanulási hajlandóság. Mindössze egy személy jelezte határozottan, hogy a gyermekek mellett nem tudná megoldani a tanulást.
- A munkaid beosztás nem veszi figyelembe a gyermek elhelyezéssel kapcsolatos gondokat, amelyet tovább fokoz, hogy a munkahelyek alacsony száma miatt a megkérdezettek közül mindössze 4-5-en dolgoztak a lakóhelyükön, a többiek ingáztak (legalább a szomszéd faluba).

c) Romák

A munkaer piaci részvételt tekintve a roma kisebbség tagjai tipikusan hátrányos helyzet nek mondhatók. A statisztikai adatok szerint a roma népesség képezi a kistérség legnagyobb kisebbségét – kis számú horvát és német lakosság mellett -, mely az alábbi település-szint megoszlást mutatja a 2001-es census szerint:

Nemzetiségek a Vasvári kistérségben (2001)

Település	Horvát	Német	Cigány, romani, beás
Alsóújjak	0	2	1
Andrásfa	0	0	1
Bérbaltavár	0	1	21
Csehi	0	13	7
Csehimindszent	0	1	20
Csipkerek	0	0	10
Egervölgy	1	0	0
Gersekarát	0	0	1
Gy rvár	1	0	20
Hegyhátszentpéter	0	0	0

Kám	0	1	0
Mikosszéplak	0	0	4
Nagytilaj	0	0	0
Olaszfa	1	1	9
Oszkó	0	2	0
Pácsony	0	0	0
Pet mihályfa	0	0	0
Püspökmolnári	0	3	0
Rábahidvég	0	6	5
Sárfimizdó	0	0	0
Szemenye	0	0	0
Telekes	1	2	4
Vasvár	18	8	27
Összesen	22	40	130

Forrás: KSH

A polgármesterekkel készített – korábban már hivatkozott - interjúk (2005.) tanúsága szerint e vonatkozásban a kisebbség és többség együttélése gyakorlatilag problémamentesnek tekinthető. Az esetlegesen felmerülő problémák pedig elsősorban az életkörülményeikre, a komfort nélküli életlehetőségeikre vezethetők vissza. Ezt a felmérést a 2007-ben elvégzett hasonló megkérdezés sok tekintetben alátámasztotta, ugyanakkor ez utóbbi már a cigány kisebbségi önkormányzatokra (3) is kiterjedt. A felmérés főbb eredményei, megállapításai a következők voltak:

- a roma népesség jelentős részben legfeljebb az általános iskola 8. osztályát végezte el⁴;
- a lakhatási körülmények a romák jelentős részénél a szegénység jegyeit mutatják, komfort nélküli rossz lakásokban kis helyen sokan laknak együtt⁵;
- a munkanélküliség jelentős, részben megoldhatatlan probléma számukra. A vezeték válaszából kiderül, hogy a képzetlenek körében jelentős (kár 90%-os) munkanélküliség alakult ki, és ez az állapot tartós.
- a programalkotás szempontjából fontos megállapítása a felmérésnek, hogy a romák elhelyezkedését elősegítené, ha több szabadban végezhető munkához jutnának pl.: gyógynövény termesztés, kertészeti munkák, facsemeték ápolása és az építőipar területén⁶.

Gazdasági helyzet

Vasvár gazdaságföldrajzi fekvése nem kedveztlen: két megyeszékhely – Szombathely és Zalaegerszeg – metszéspontjában, azok között félúton, az európai kelet-nyugati tranzitforgalmat levezető 8-as főút és a városnak déli irányú összeköttetést biztosító 74-es számú főút

⁴ Még ha ez statisztikailag nem is okadatolható pontosan.

⁵ Így a BFH Kft. által elkészített felmérés megállapítja, hogy a Győrújfaluon élők egy jelentős csoportja 200 m távolságról hordja a vizet a lakásba.

⁶ BFH Európa Kft. 2007. Forrás: A Vasi-Hegyhát foglalkoztatási stratégiáját megalapozó igényfeltáró jelentés. 19.o.

keresztezésében helyezkedik el. A hegyháti város fejlődéséhez stratégiai fontosságú kérdés a 8-as számú főút gyorsforgalmi úttá alakítása, hosszabb távon (2020. körül realizálódóan) a tervezett M9-es autópálya nyomvonalának kijelölése, megépüléséig pedig a 86-os főút 2x2 sávossá bővítése várhatóan 2012-ig Szombathely és Győr, azaz az M1-es autópálya között, továbbá a 74-es számú út elkerülő szakaszának elvégzése (ez várhatóan 2013. után), ami az ipartelep mellé helyezi majd át a belvárosi forgalom nagy részét.

A magyar szakinfrastruktúra-rendszerek része az országos nagyfeszültség távvezeték-hálózat is, amelynek még hiányzó Szombathely-Hévíz közti szakasza Vasvár határát érintve fog megépülni, ennek tervezése 2007. óta folyamatos.

Vasvár sosem rendelkezett erős gazdasági bázissal. Saját vonzáskörzetében – ahol a kedvezőtlen termelési adottságok ellenére ma is meghatározó a mező- és erdőgazdálkodás – elsősorban (köz)szolgáltató és kereskedelmi központ szerepet töltött és tölt be. Ez utóbbi, kereskedelmi útvonalak menti fekvésének köszönhetően korábbi vármegyei székhely, majd járási székhely szerepét, illetve a jelenlegi, városias megjelenés városközponti részének kiépülését, különösen az Alkotmány utca rész vonatkozásában.

Az ipartelepítés a korábbi évtizedekben is elkerülte a várost, csupán néhány nagyvállalat (Styl Ruhagyár, Cipőgyár, Bábolnai ÁG stb.) hozott létre fióktelepet a városban. Mellettük az állattenyésztésért a megyeszerte híres helyi termelői szövetkezet, az erdőgazdaság és az ÁFÉSZ képezték a helyi gazdaság gerincét. Napjainkra a gazdaság szerkezete kissé átalakult: a hagyományos feldolgozóipari üzemek megszűntek (a legnagyobb megrázkódtatást a Styl textilipari üzemének 2002. évi végi 50 fővel leépítését követően 2003. június 26-ai, végleges bezárásnak bejelentése okozta), némelyek részleges leépítése éppen jelen tanulmány készítésének időszakájában (2008. május) volt tervezett. Ugyan egy üzem (Richter cipőgyár) a termelés szerkezetének teljes átalakításával megmenekülhet, de a korábban megszűntek helyébe nem tudott tartósan itt megtelepedni tudó érkezni. A megszűnt cégek helyére egyetlen komolyabb létszámgigény foglalkoztató, az EDS Magyarország Kft. lépett, amely azonban inkább a középfokú, és annál magasabb végzettségű nyelvet beszél munkaerőt igényelt (magasabb bérezésért). Hasonlóképp a közszféra fejlesztése, ami szintén képzett, ráadásul sok tekintetben speciális képzettségű munkaerőt igényelt. Az alacsony végzettségűek számára a lehetőségek egyre szűkülnek.

Vasváron 1990. óta 250 munkahely jött létre a közszférában – 50 fő ideiglenesen otthona, rendszerre közel 50 fő, ment szolgálat 10 fő felett, köztartás, földhivatal, Hegyháti Jóléti Szolgálat Alapítvány, Kistérségi Munkaszervezet körében. A szolgáltatási fejlődése ezen, létszámbővülés miatt is jelentős hatású, de még jelentősebb, hogy áttételes hatásaiban mind a lakosság, mind a cégek, vállalkozások számára fejlettebb, versenyképesebb környezetet biztosít, erősítve a kistérségi központ szerepét is Vasvárnak.

Ma a helyi gazdaságot a kereskedelemre, szolgáltatásokra szakosodott mikro- és kisvállalkozások, illetve a szociális szektorban dolgozó vállalkozások és közintézmények foglalkoztató hatásai jellemzik. A városban a nyilvántartott 469 vállalkozásból mintegy 340 fő tartozik a vállalkozók körébe, melyek közül 230 egyéni vállalkozó. Az egyéni vállalkozók 60%-a fő foglalkozású, s zömében kereskedik, vagy valamilyen építőipari szakmunkát, gazdasági szolgáltatást végeznek. A társas vállalkozások többsége kereskedelemre, vendéglátásra szakosodott, s magas arányú a mezőgazdasági termeléssel, szolgáltatással foglalkozó cégek száma is.

A regisztrált vállalkozások száma főbb gazdasági ágak szerint, 2007. december 31.

Gazdasági ág	A regisztrált vállalkozások		Az arány eltérése a vidéki városok átlagához képest, százalékpont
	száma	aránya, %	
Összesen	469	100,0	X
Ezen belül:			
Mezőgazdaság, vad-, erdő-, halgazdálkodás	57	12,2	+3,3
Ipar	33	7,0	+0,4
Építőipar	50	10,7	+2,4
Kereskedelem, javítás	92	19,6	+4,0
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	23	4,9	-3,1
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	117	24,9	-7,7
Egyéb	97	20,7	+0,7

Forrás: KSH.

A vállalkozások számossága alapján képzett tevékenységi struktúrában relatíve alacsony a szolgáltatási szektor szerepe, ami ugyanakkor a kibocsátás alapján már nem ennyire egyértelmű. A statisztikai adatok relativitását mutatja ugyanakkor, hogy a jelentős hatású EDS 1998. óta mára 100 fő foglalkoztat Vasváron, és további mintegy 80 fő a vasvári kistérségben, amely létszám várhatóan tovább bővül. Az EDS ma a legnagyobb foglalkoztató a városban és a térségében, ráadásul egy világ szinten is versenyképes, relatív alacsony beruházási igényű, ám fejlett infokommunikációs technológiát és magasan képzett munkaerőt igénylő szektorban. Az efféle változások részleteinek megvizsgálása mielőbbi szükség szerint Vasváron.

Alkalmazott kutatás-fejlesztés, innováció a városban nem mérhető. A város komoly foglalkoztatási, és az ehhez szorosan kapcsolódó népességmegtartási nehézséggel küzd. Jól jellemzi a helyzetet, hogy a legnagyobb helyi foglalkoztatók listáján az első tíz helyet a közhivatalok, közintézmények foglalják el.

A város a gazdaság élénkítésének, a foglalkoztatottság növelésének teljesen közművesített, jelentős részben önkormányzati tulajdonú iparterületekkel igyekszik alapot teremteni, melyek közül az egyik közvetlenül a 8-as főút mellett terül el. A vállalkozásoknak vonzó letelepedési ajánlatot nyújt a város adó- és egyéb kedvezmények formájában. Ha például egy befektető vállalja, hogy ötvennél több fő foglalkoztató vállalkozást telepít le, akkor – az ésszerűség határában belüli területigénye esetén – akár ingyen is megkaphatja a letelepedéséhez szükséges telket. Emellett jelentős fejlesztési tartalékkal is rendelkezik a város, ingatlanállományának egy része szükség esetén mobilizálható.

A helyi gazdaság fejlesztésében a beruházás-ösztönzéssel egyenrangú elem a turizmus fellendítése is. Ennek jegyében újult meg az utóbbi években a város arculatát meghatározó f tér, a Szent Domonkos rendi kolostor épülete, a város határában húzódó, a korai magyar határvédelem részét képező katonai sánc, s készült el szentkúti termálfürdő.

A kiskereskedelmi üzlethálózat kiterjedt, tízezer lakosra 261 üzlet jut. A több mint száz kiskereskedelmi egység ötöde ruházati szaküzlet, tizede élelmiszer jellegű vegyes üzlet. Ez utóbbi téren megjelentek új, országos raktáruházaik is, ami a kereslet várható erősödését jelezheti. Szimbolikus szerepe van a Kolostor déli oldalának közepén található Vas-m szaki boltnak, amelynek egyetlen hátránya a parkolási gondok megoldása, illetve rossz energia hatékonysága.

Az ide érkező vendégek színvonalas kiszolgálását lehetnév idegenforgalmi infrastruktúra hiányos. Kevés a szálláshely és azok kapacitása: állandó kereskedelmi szálláshelyként például csak a Hegyhátsággyöngye panzió és a Zarándokszállás üzemel a Kolostorban. Szezonális jelleggel a Kemping és Kismádfán a Turistaszállás működik. Korábban a belvárosban található Vaskapu Fogadó is nyitva állt, ám ez jelenleg hasznosítatlan. A fentiekén kívül 6 magánzállásadó üzemeltet szálláshelyet, összesen 27 férőhellyel! Vasváron 2006-ban 825 vendégejszakát regisztráltak a helyi szállásokon, amelynek 37%-át a külföldi vendégek itt-tartózkodása tette ki. A megye városai közül Vasváron a legkevesebb a tízezer lakosra jutó vendéglátóhelyek száma (46). Ezen a területen – a rendkívül alacsony bázis miatt – jelentős növekedési potenciál van, hiszen a vonzerők tekintetében Vasvár értékei ma egyre versenyképesebbé válnak.

A város idegenforgalmi vonzerejét három pillérrre alapozza: a kulturális turizmusra, amely nemzetközi színjatszói fesztivált, nyaranta nemzetközi néptáncfesztivált, helyi, regionális jelentőségű rétesfesztivált és a múzeum és a M. Vel. Dési Ház révén több állandó, vagy rendszeresen ismétlődő kulturális programlehetőséget kínál (állandó helytörténeti kiállítás, múzeumi vészteti kiállítások, stb), a búcsújáráshoz (augusztus 15. és szeptember 12.) kapcsolódó zarándokturizmusra, valamint a Hegyhát természeti, népi értékeit megismertető tájfelleg, ún. szelíd turizmusra. A kulturális turizmus fő motorjai Dr. Benedffy László Városi könyvtár és a M. Vel. Dési Ház, a megyei fenntartású Helytörténeti Múzeum illetve kulturális civil szervezetek. A kulturális turizmus kapcsán megemlítendő annak nemzetközi hatása is, hiszen az a fent említett két nemzetközi, mára megyei szinten ismert és elismert fesztivál mellett egyre szorosabb együttműködést hozott és hoz a jövőben is a Szlovén, Osztrák és esetenként Erdélyi I. érkező partnerekkel. Az idegenforgalmi bevételek növelése szempontjából fontos feladat a 8-as főúton átutazók megállítása, városba csalogatása, esetleg a növekvő kamion forgalomnak pihenőtér kialakításával egybekötött kiszolgálása is – utóbbi azonban szigorúan csak a 8-as főúton mentén, egy árra megfelelően, a város életét egyéb téren nem zavaró hely megtalálása esetén. A turizmus fellendítését szolgálja a határokon átnyúló Városok Szövetsége együttműködési program is, amely hét magyar (Letenye, Lenti, Zalalövén, Riszentpéter, Szentgotthárd, Körmend, Vasvár), hét szlovén, valamint nyolc ausztriai várost fog össze. Az együttműködés a turizmus fellendítése mellett gazdasági és kulturális kapcsolatra is kiterjed. A cél: közösen megjeleníteni szakvásárokon, olyan turisztikai hálózatot kiépíteni, amely az együttműködő településekre irányítja a látogatókat.

2.2 Környezet

A város környezetminősége kedvezőnek mondható, hiszen a területén és tágabb környezetében a főutak közlekedési eredetű környezetszennyezésén kívül egyéb, a város környezetminőségét károsan befolyásoló létesítmény nem található.

A város igazgatási területét halmozottan érintik az ökológiailag sérülékeny területek, hiszen az ex lege védett és NATURA 2000 él hely-védelmi területek, a tervezett tájvédelmi körzet összefügg rendszere behálózta a város határát. A rendezési terv a tervezett tájvédelmi körzet területére és egyben NATURA 2000 területekre es mez gazdasági területeken nem ad lehet séget új gazdasági épületek kialakítására, így a védett természeti területeket közvetlen légszennyez anyag kibocsátás és diffúz légszennyezés sem érheti. A város leveg min sége szempontjából kedvez , hogy az üzemi eredet légszennyez anyag kibocsátás nem jelent s. Kedvez továbbá, hogy az iparterületek a város szélén, lakóterületekt l térben elválasztva, illetve elválaszthatóan kerültek kialakításra. Kedvez tlen viszont, hogy több ipari üzem a lakóterületek közé ékel dve üzemel, ami potenciális veszélyforrást jelent a leveg védelem szempontjából. Ezért a város bels területeir l a potenciálisan légszennyez gazdasági funkciók kitelepítését kell ösztönözni a kijelölt gazdasági területekre.

Vasvár térségében kiemelked a Rába – Csörnóc vízrendszeréhez köt d térségi regionális ökológiai hálózat. A kett s vízfolyás és a köztük elterül változatos, holtágas, vizes él hely els sorban természetvédelmi, másodsorban mez gazdasági, harmadsorban turisztikai jelent séggel bír.

Míg a mez gazdasági használat már kialakult sémákat követ, s t fejl dési tendenciákat mutat, a természetvédelmi szerep a kialakítandó Csörnóc-Herpeny Tájvédelmi Körzettel formálódik, addig a turisztikai hasznosítás – a természetvédelem és a mez gazdasági szempontok figyelembevételével – a szükséges infrastruktúra kiépítését l függ.

A Vasi Hegyhát erdei olyan többcélú erd gazdálkodásra adnak lehet séget, amely a természetvédelem, környezetvédelem, tájképvédelem érdekei mellett a gazdasági és turisztikai érdekek összhangját is biztosítja. Különös hangsúlyt igényelnek az els sorban a város lakosságának rekreációs és turisztikai igényeit szolgáló parkerd k a Szentkút és a Vaskapu környékén.

A települési környezet védelme szempontjából kiemelend a belvárosi zöldterületek, közterületi zöldfelületek hiánya, illetve a meglév k relatív kis kiterjedése. A város területén általában is kevés a lakosság rekreációs igényeit (pihenést, sportolást, játékot) kielégít közpark, de ez még szemben n bb a városközpont beépített, városias részeiben. A városközpont területe rendezett, de a küls közterületek fásítottsága nem megfelel . Ezért a városfejlesztés kiemelt prioritása a zöldfelületek növelése egyrészt a közterületek intenzívebb fásításával és új közparkok kialakításával. Közparkok, játszóterek kialakítására a terv az új lakóterületeken területeket biztosít.

Turisztikai és rekreációs szempontból kiemelend természeti érték a Szentkút térségi Csónakázó-tó, horgásztó és „ serd k” zöldfelületi rendszere, továbbá a várostól távolabb lev Vaskapui parkerd . A két erd területen a közjóléti funkciót is hangsúlyos, például a bennük futó, jól kiépített rövid túraútvonalakkal, amik egyben természeti tanösvények is.

Lakókörnyezet, lakáshelyzet, infrastruktúra

Vasvár településmagja a dombhát oldalának egyik platóján alakult ki, innen futnak szét az utcák egyrészt a Rába és a Csörnóc patak egykori árteréig, másrészt a várost övez sz l hegyekig,

erd ségekig. A város történelmi múltját leginkább ez a különleges településszerkezet sejteti, látványos m emlékeket nem nagy számban találni. A mai városkép meghatározó elemei jobbra a XIX. század második feléb l és a XX. századból származnak.

Egy különleges érték m emlékre azonban joggal lehet büszke a város, mégpedig a domonkos templom és kolostor épületegyüttesére, amely a város központjában magasodik. Az épület kiemelked értékét az adja, hogy f bb vonalaiban meg rizte eredeti, XIII. századi formáját. Helyreállítása nagyrészt az utóbbi években megtörtént. M emlék védelmi szempontból jelent sebb épület még az ún. Békeház, amely valószínűleg a XVIII. században épült, s a helyi hagyomány szerint itt köttetett az 1664-es vasvári béke. Vasvár történetéhez szorosan kapcsolódik a római sánc. Ez sáncrendszer – néhol árok, néhol több méter magas sánc – a korai magyar határvédelem részét képezte. Maradványai a város határában ma is láthatók, egészen Gy rvárig mintegy 8 km hosszban jól követhet k. A város legismertebb értéke, híres búcsújáró helye a Szentkút, amely mély vízmosásában meghúzódó kis kápolnájával a szent helyek áhitatát árasztja.

Vasváron a 2007. év végén mintegy 1 420 lakóházat, s ezekben összesen 1 921 lakást tartottak nyilván. A városképet alapvet en az egyszintes, családi házas övezet jellemzi, emeletes lakóház mintegy hatvan magasodik, els sorban a város központjában, annak közvetlen peremén.

A lakások negyede 60–80 m² alapterület , az újonnan épültek viszont ennél már tágasabbak. 2000. óta évente átlagosan tíz új lakás épült, nagyjából 95 m²-es alapterülettel. A lakásokat szinte kizárólag magánszemélyek építették, saját használatra. Hosszú id után a tavalyi volt az els esztendő , amikor is vállalkozói csoport értékesítési célból épített a városban 11 lakást. Az utóbbi három évben az év során kiadott építési engedélyek száma 10-15 körül mozgott, így a 2000. óta megfigyelhet lakásépítési volumen vetíthet el re. A lakásállomány komfortossága változatos: 43%-a minden közm elemmel felszerelt, tizedük viszont komfort nélküli, vagy szükségglakás.

Vasvár kommunális infrastruktúrája részlegesen fejlett, az alapközm vek többsége kiépült. Egyetlen komoly hiányosság a szennyvízcsatorna-hálózat elégtelensége. A lakásállomány teljes egésze ellátott villamos energiával. A városban a kiefeszültség hálózat hossza 43,5 km, az éves szolgáltatott villamos energia mennyisége 11 200 MWh. Egy háztartási fogyasztóra évente 2 600 kWh fogyasztás jut, s ezzel Csepreg, Répcelak átlagos háztartási fogyasztását közelíti meg. Kizárólag közvilágítási célt 6,7 km hosszúságú elektromos hálózat szolgál, amely 850 köztéri fényforrást lát el energiával.

Vasvár vízellátását 4 db mélyfúrású kút biztosítja, vízhozamuk 1 930 m³ naponta. Vezetékes ivóvízzel a lakások mindegyike rendelkezik, az egy lakosra jutó éves vízfogyasztás 29 m³. A város régi terve, kötelezettsége a teljes csatornahálózat kiépítése. A korszerű biológiai szennyvíztisztító már évekkkel ezel tt elkészült, a teljes rendszer tervezete is készen várja a megvalósítást. Jelenleg a közüzemi szennyvízcsatorna-hálózatba a lakások mintegy negytizedét kapcsolták rá, s ez a megyei városok között kirívóan alacsony arány. Ennek következtében a közm olló nagyon szétnyílt: egy kilométer közüzemi vízhálózatra 265 m közüzemi szennyvízcsatorna jut.

Közm ellátottság, 2006

Területi egység	Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba	Közcsatorna-hálózatba	Egy km közüzemi vízhálózatra jutó szennyvíz-	Háztartási gázfogyasztók a	Hulladékgy jtésbe bevont
-----------------	----------------------------------	-----------------------	--	----------------------------	--------------------------

	bekapcsolt lakások aránya, %		csatorna-hálózat, méter	lakásállomány %-ában	lakások aránya, %
Vasvár	100,0	34,9	265	40,7	83,4
Városok összesen	97,2	87,4	654	74,3	95,2
Vas megye	96,9	65,8	544	64,8	89,7

Forrás: KSH.

A város vezetékes gázzal történő ellátása 1997. óta megoldott, a hálózat gyakorlatilag az egész települést lefedi, az ellátott lakások aránya 40%-os. Az összes szolgáltatott gáz mennyisége 2006-ban 3 600 m³ volt, amelynek harmadát a háztartások fogyasztották el. Vasvár távfűtési rendszere geotermikus energiával is fűtött, erre a lakások 15%-a kapcsolódik (ez az arány mutatott magasabb értéket is 3-4 évvel ezelőtt).

A városban ezer lakosra 365 távbeszélő-vonal jut, e tekintetben a megye városai közül csak a megyeszékhely rendelkezik jobb mutatóval.

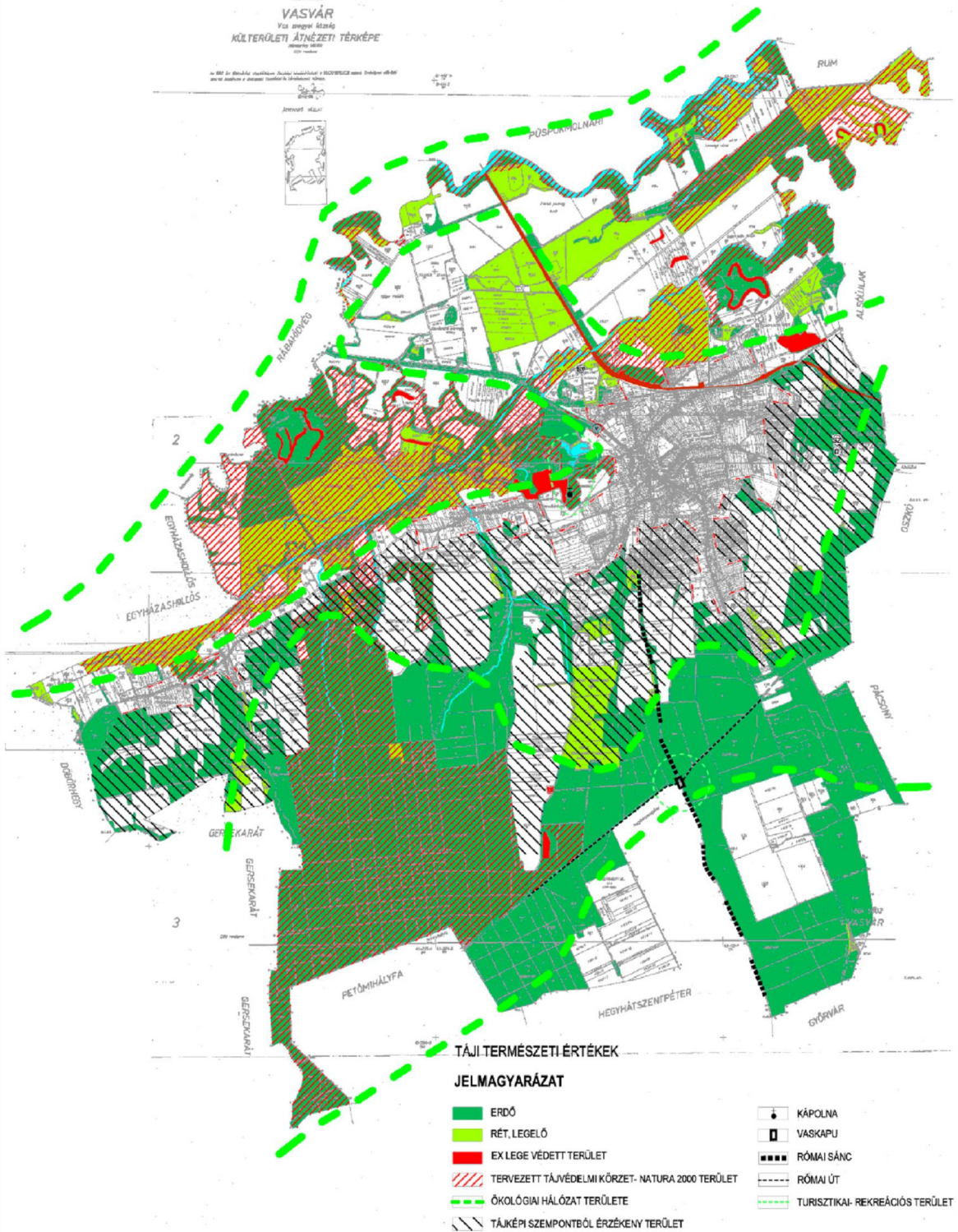
Vasvárt viszonylag kevés (28 ezer m²) zöldfelület díszíti: egy lakosra mindössze 6,1 m² park, játszótér jut. Ezt az alacsony értéket a megye városai közül csak Csepreg közelíti meg. Védelem alá eső természeti terület a város területén nincs.

A város útjainak hossza 36 km, ebből 26 km burkolt, vagy portalanított. A járdák felülete 22 ezer m², a rendszeresen tisztított közterületek nagysága 85 ezer m². A település tisztaságáról, a környezet állapotának megőrzéséről szervezett hulladékgyűjtés gondoskodik. A rendszeres szemétyűjtésbe a lakások 85%-át vonták be. A kommunális szilárd hulladékgyűjtését, elszállítását jelenleg a zalaegerszegi székhelyű Zaladepó Kft. végzi. A begyűjtött hulladék szakszerű elhelyezését jelenleg a zalaegerszegi, PHARE forrásból korszerűsített, műszakilag védett telep szolgálja. Évente mintegy 1 300 m³ hulladék keletkezik a városban, ennek 95%-a kommunális eredetű. Ez a helyzet azonban várhatóan még 2008-ban változik, mivel Vasvár része a Zala Ispa projektnek, azaz a Nyugat-balatoni Nagytérségi Hulladékkezelési rendszernek. Ennek későbbi üzemeltetése nem ismert, ám beindulása mindenképpen előrelépést jelent, mivel megkezdődik a hulladék szelektív gyűjtése, amelynek hulladékudvara és gyűjtőszigetei már kiépítésre kerültek. A szelektíven gyűjtött hulladék a jövőben Zalabérré kerül újrafelhasználási céllal tárolásra és az itt kialakított, közel 500 ezer m³-es telepen kerül a fennmaradó kezelt hulladék deponálásra. A jövőben törekedni kell, hogy az elszállításra kerülő hulladék mind kisebb része kerüljön csak deponálásra és mind nagyobb része újrahasznosításra. Ennek infrastrukturális és lakossági kommunikációs feladatai is jelentősek.

VASVÁR
TELEPÜLÉSRENDÉZÉSI TERV
VIZSGÁLATOK

1:10 000
VASVÁR
Víznyelvi körzet
KÜLTÉRÜLETI ÁTNÉZETI TÉRKÉPE
Ábrázolt terület: 1000 hektár

1:10 000 és 1:50 000 méretarányú ábrák alapján készült a KÖZLEKEDÉSI és ÉRTÉKELÉSI terv. A terv a terület és az építési területek közötti viszonyokat mutatja.

2.3 Közzolgáltatások

Vasváron 2006-ban az egészségügyi alapellátásról három háziorvos és két házi gyermekorvos gondoskodott. Ezen kívül a városban központi orvosi ügyelet, ment állomás és két fogászati kezelésekre szakosodott vállalkozás is. Az alapellátás keretében az ellátottsági mutató viszonylag kedvező helyzetről tanúskodott, ugyanis az egy háziorvosra és házi gyermekorvosra jutó lakosságszám Riszentpéter és Répcelak után a harmadik legalacsonyabb volt a megye városai között. A betegforgalom 2002. óta folyamatosan emelkedik, 2006-ban már közel 56 ezer esetben végeztek vizsgálatokat a háziorvosok a rendelésben, illetve a páciensek otthonaiban. A kismamák és a csecsemők gondozásáról, a szülők tanácsadásáról a városban további 3 védnő fáradozott. Az alapellátással szemben a járóbeteg szakellátást végző rendelésforgalma, és ezzel együtt a teljesített munkák időtartama az elmúlt években valamelyest mérséklődött. Az itt dolgozó egészségügyi személyzet 2006-ban 6 400 esetben végzett együttesen 4 600 beavatkozást, mintegy 1 680 munkaórában. A gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök beszerzését helyben biztosította a gyógyszerár. A városban a jelenlegi 36 óra helyett 200 szakellátási órát ellátni célzó, kistérségi járóbeteg központ fejlesztését tervezi a város. Ennek tervei engedélyezés alatt állnak, megvalósítására pedig pályázatot nyújtott be Vasvár.

2005-ben a bölcsőde bezárt. A településen 2006-ban a szociális ellátás keretében egy, az önkormányzat kezelésében lévő 98 férőhelyes tartós bentlakásos, illetve átmeneti elhelyezést nyújtó idősok otthona, és egy 20 férőhelyes nappali ellátást biztosító intézmény működött. Az idősok otthonában nem volt szabad hely, a nappali gondozó az év végén pedig 85%-os kihasználtsággal működött. A városban megoldott a szociális alapellátás keretében a rászorulóknak étkeztetése és szükség esetén házi segítségnyújtása is. Az igényelt száma az évtized első néhány esztendejében még mérséklődött, 2004-től kezdve azonban újból növekedésnek indult. 2006-ban 15 fő számára biztosítottak étkeztetést, 150 személynek házi segítségnyújtást, további 20 embernek pedig mindkét támogatási formát nyújtották.

A településen alap- és középfokú oktatási, nevelési intézményekkel találkozhatunk. A gyermekek napközbeni elhelyezését, iskolai életre való felkészülésüket két óvodai feladatellátási hely biztosította, együttesen 150 férőhellyel. A kapacitásuk 2005-ben 25 hellyel csökkent a gyermekek számának fogyása következtében. A két intézménybe 2006-ban összesen 6 csoportban 130 kisgyermeket írtak be a szülők, így az óvodák 87%-os kihasználtsággal működtek. Az óvodai csoportok átlagos létszáma pontosan megegyezett a megyei átlaggal, viszont az ország vidéki városainak együttes értékénél valamivel kedvezőbb képzet mutatott. A gyermekek felügyeletéről 13 óvodapedagógus gondoskodott.

A város egyetlen általános iskolájában a 2006/2007-es tanévben 43 pedagógus tanított 519 diákot. A kedvezőtlen demográfiai folyamatok miatt a tanulók száma itt is évről-évre fogy. 2001. és 2005. között ugyanannyi osztályt alakítottak ki az iskolában, mint ahány tanterem létezett, az utolsó vizsgált tanévben viszont az osztályok száma 2-vel fogyott. Egy osztályban fajlagosan 20 tanuló járt, ez nem mutatott számottevő eltérést az összehasonlításhoz szolgáló területi egységektől. A tanulók 38%-a napközis, 29%-a pedig bejáró volt. A városban 1983. óta zeneiskola is működik.

Az iskolai integrációval kapcsolatos problémákra korán reagált Vasvár az iskolák és óvodák szintjén csakúgy, mint a társulás összefogásában ködtetett szociális ellátó rendszerben. Az elmúlt évek kutatásai azt mutatják, hogy legalább 134 olyan település található ma

Magyarországon, amelynek egyetlen általános iskolája van, és ott a roma tanulók aránya meghaladja az 50 százalékot, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya pedig még ennél is magasabb. Ezekbe az iskolákba többnyire kevés gyerek jár, az átlagos tanulólétszám 183 f (más egy iskolás településeken az átlagos tanulólétszám jóval magasabb (310 f)). Ettől az országos jelenségtől pozitív irányban tér el Vasvár, mert a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek regisztrációja során az arány jóval alulmarad az itt jelzett országos tendenciákhoz képest. De ez nem azt jelenti, hogy a térségben nincs mit tenni az iskolai integráció, a roma munkanélküliség, a szociális és lakhatási problémák kezelésében.

Hazai és nemzetközi vizsgálatok is kimutatták, hogy a magyar oktatási rendszer a társadalmi-gazdasági helyzetből fakadó esélykülönbségeket, hátrányokat felerősíti, a települési és etnikai tényezők pedig tovább mélyítik azokat. Például a szocio-ökonomiai háttér okozta teljesítménykülönbségek Magyarországon 20% fölött vannak, amellyel sajnos az OECD országok között az élvonalban vagyunk [PISA 2003.]. A hátrányos helyzetű térségekben élő roma gyerekek az átlagnál jóval alacsonyabb arányban részesülnek óvodai ellátásban, és hátrányaik az iskolai előmenetel tekintetében is számottevőek: közülük az átlagnál kevesebben fejezik be az általános iskolát, és csak szórányosan kerülnek be a középfokú, illetve a felsőfokú oktatásba.

A PISA 2000 és PISA 2003 jelentés szerint hazánkban kiugró különbség mutatkozik az iskolázott és az iskolázatlan szülők gyermekeinek iskolai eredményességében. Az esélykülönbségek szempontjából döntő tényező az erősszelekció, az iskolák társadalmi rétegek szerinti szegregálódása, amely leginkább a roma tanulók pályafutását befolyásolja. Az iskolai mobilitási, ennél fogva társadalmi érvényesülési esélyeik kimutathatóan sokkal korlátozottabbak. Körükben nagyrányú a lemorzsolódás, az iskolarendszerből való kiszorulás.

Vasvár esetében azonban felismerték ezen problémákat és megoldást is kerestek és találtak rá.

Alapfokú közoktatási feladatai közül az iskolai ellátást Vasvár két további településsel együtt – Alsóújlak és Bérbaltavár – társulásban látja el, a Kardos László Általános Iskola keretei között. Az óvodai ellátást Vasváron, Alsóújlakon és Bérbaltaváron is önálló óvoda biztosítja, amelyek a két községben egy-egy, integrált csoporttal működnek.

Intézmény	Feladat-ellátási hely	Férő hely	Gyermekek/ tanuló száma	Bejáró gyermekek/ tanuló száma	Eljáró gyermekek/ tanuló száma
Óvoda Vasvár	2	150	133	4	1
Óvoda Alsóújlak	1	25	20	-	-
Óvoda Bérbaltavár	1	50	26	-	-
Kardos László Általános Iskola	1	621	501	134	-
Városi Zeneiskola	1	140	100	4	-
Béri Balogh Ádám Gimnázium, és Posta-Bankforgalmi Szakközépiskola Kollégium	1	-	148	-	-

A társulás önálló jogi személyiséggel nem rendelkezik, a társulásban részt vevő önkormányzatok a közös feladat és hatáskörök gyakorlásával Vasvár Város Önkormányzatát bízták meg. A társulási megállapodás értelmében az intézmény épülete a hozzá tartozó területtel együtt, továbbá a leltár szerinti ingóságai, felszerelési tárgyai a társulás létrehozását követően is Vasvár Város Önkormányzata tulajdonát képezi, kizárólagos 1/1 tulajdoni arányban

A társulás általános iskolai oktatásban érintett lakosság száma összesen 501 f. Az iskolafenntartó társulás által fenntartott intézményben az alapellátást 501 gyermek/tanuló veszi igénybe. Eljáró gyermekek/tanulók nincsenek. A bejáró tanulók/gyermekek száma 138 f. (az óvodásokkal együtt), közülük 3 f. kivételével mindenki autóbusz igénybevételével jut el az intézményekbe. Az iskola a reggeli és a délutáni órákban is több turnusban (buszérkezésnek megfelelően), tanári felügyelet mellett kíséri a gyermekeket az iskola és a buszmegálló között. A buszon a gyermekek felügyeletét a szülők biztosítják, akik többségében Vasváron rendelkeznek munkahellyel.

Az intézményfenntartó társulás területén a zenei alapfokú oktatást a Városi Zeneiskola látja el.

Az általános iskola jellemzői a városban:

Általános iskolai intézmények száma:	1
Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	2
Általános iskolai osztálytermek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	23
Az általános iskolai osztályok száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	23
Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással és magántanulókkal együtt)	501
Általános iskolai magántanulók száma	3
Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanulók száma	43
Gyógypedagógiai oktatásban részesülő általános iskolai tanulók száma (integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül)	29
Hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma	104
Halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma	24
Általános iskolában tanuló első évfolyamosok száma (gyógypedagógiai előkészítő osztályok tanulóival együtt)	48
8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	80
A napközis tanulók száma az általános iskolákban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	200
Átmeneti és tartós állami nevelésbe vettek száma	2

Az óvodákban 46 f t, az általános iskolában 104 f t, a szakközépiskolában 14 f HH gyermeket tartanak nyilván. HHH-s gyermek/tanuló az óvodákban nincs, az általános iskolában 24 f , a szakközépiskolában pedig 6 f .

Az SNI-s tanulók száma az általános iskolában 43 f , ez a tanulók 8,5 %-a, a szakközépiskolában pedig 1 f . Összesen 11 tanuló oktatása zajlik integráltan az általános iskolában a vasvári székhelyen (3 SNI tanuló magántanulóként jár iskolába).

Össz.	Létszám	Normál tanterv				Eltér tantervi / gyógypedagógiai tagozat		
		Össz.	HH	HHH	SNI	Össz.	HH	HHH
1.	48	48	9	-	1			
2.	47	47	11	1	1			
3.	52	52	10	2	1			
4.	63	63	15	4	4			
5.	59	54	5	1	3	5	3	1
6.	72	66	14	3	1	6	4	2
7.	80	73	14	3	3	7	6	3
8.	80	69	7	1	-	11	6	3
Összesen	501	472	85	15	14	29	19	9

A táblázat egyértelműen bizonyítja, hogy a fenntartó a szegregáció megszüntetése, felszámolása mellett döntött úgy, hogy fokozatosan, kimenet rendszerben szünteti meg a korábban létrehozott, az enyhe fokban értelmi fogyatékosok oktatását megoldó központi intézményi szerepkört.

A Vasvári Önkormányzat pályázatot nyújtott be az iskola felújítására, az integrált nevelést segítő infrastrukturális körülmények kialakítása érdekében. Ennek megvalósítása tovább erősítheti a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatását.

A hegyháti kistérségekben az önkormányzati szereplők, a szociális háló, a civil szféra és a Hegyháti Paktum leendő tagjai, kisebbségek helyzetének javítását célzó projektjei hatására a helyzet javulását várják az alábbiaktól is:

- a célcsoportot érintő társadalmi elítélések csökkentése, a helyi társadalom érzékenyítése az adott és felmerülő problémák elfogadására, kezelésére;
- a helyi társadalomban javul a hátrányos helyzetű családokkal foglalkozó ellátó rendszer szolgáltatási minősége;
- csökken a társadalmi megkülönböztettség, a társadalom elfogadóbbá válik a cigánysággal szemben;
- javul a kommunikáció áramlásának minősége és mennyiségi mutatója a résztvevők körében;
- az iskolákban az integrált nevelés, oktatás módszereinek, formáinak alkalmazása egyre szélesebb körben valósul meg;
- a hátrányos helyzetű családokkal foglalkozó intézetek, szervezetek szakmai kompetenciája javul;
- a célcsoporttal foglalkozó szakemberek segítséget kapnak a minőségi munkavégzéshez;
- a személyes kapcsolattartás által csökkennek a konfliktushelyzetek a célcsoporttal foglalkozó résztvevők körében;
- a hátrányos helyzetű családok problémáinak kezelésére segítséget kapnak.

Vasváron az általános középfokú képzést nyújtó postaforgalmi szakközépiskola működik, ahol 1972-től indult a képzés, amit a 2000-es években gimnáziumi képzéssel egészítettek ki. A város és térsége helyzetét is mutatja, hogy az érdeklődés ez iránt csekély, nehezen tud ez a képzés a megyei és zalaai intézményekkel konkurálni. A két intézménybe együttesen a 2006/2007-es tanévben 207 tanuló iratkozott be, közülük 192-tel az érettségire való felkészülés mellett szakmát is tanultak. Az óvodai és az általános iskolai gyermek létszám alakulásával szemben a középiskolai diákok állománya az elmúlt években lényegesen nem változott, azaz 210 körül stabilizálódott. Ebben természetesen legközrejátszott az, hogy távolabbról is vesznek fel tanulókat. A középiskolások 45%-a a környező településekről naponta ingázott az oktatási intézménybe, 26,1%-uk pedig kollégiumban lakott. A közoktatási intézmények rendelkeznek könyvtárral, tornateremmel, számítógépparkkal és internet hozzáféréssel is.

A foglalkoztatottak iskolai végzettsége

Megnevezés	Általános iskola		Középiskola		Egyetem, főiskola
	8. évf. alacsonyabb	8 évfolyam	érettség nélkül	érettségivel	
Vasvári térség	1,1%	28,4%	37,4%	25,5%	7,6%
Vas megye	0,6%	21,5%	33,0%	31,1%	13,8%

Legnagyobb arányban Vasvár térségében található a legalacsonyabb képzettségű munkakeresők. A foglalkoztatottak 30%-a legfeljebb 8 általánossal rendelkezik, ugyanakkor az érettségivel, illetve diplomával rendelkezők aránya itt a legalacsonyabb.

Vasvár kulturális, mivel városi életét a civil szervezetek mellett a Dr. Bendeffy László Városi Könyvtár, a Művelődési Ház és a Helytörténeti Múzeum biztosítja. A városi könyvtár leltári állománya megközelíti a 60 ezer darabot. A bibliotéka népszerű az olvasók körében, a beiratkozottak száma (2006. végén már 1 884 fő volt) és a kölcsönzött könyvtári egységek (közel 70 ezer) folyamatosan növekszik. Az ezer lakosra jutó könyvtári egységek állománya jelentős, a megye városai közül csak Körmenten volt magasabb, és 2,7-szeresen múlta felül a megyeszékhelyek nélkül számított magyarországi városok átlagát. A városban 2006-ban létezett egy 200 néző befogadására alkalmas mozi, de látogatottsága a vidéki filmszínházakhoz hasonlóan az utóbbi években jelentősen mérséklődött. A kisváros múzeuma 2004-ben 10, 2005-ben 7, az utolsó vizsgált esztendőben pedig 4 kiállítással várta az érdeklődőket. A többek között várostörténeti, néprajzi, egyháztörténeti kiállításoknak helyet adó múzeumba jegyet váltók száma az egyes években eléggé ingadozott, ezer és kétezer fő között mozgott. A kulturális rendezvények lebonyolítására, továbbá a város civil szervezetei, művelődési csoportjai otthonul a művelődési ház szolgál, ahol 2006-ban 208 művelődési foglalkozást tartottak. Az év során megszervezett 70 kulturális rendezvényre 6 385 látogató volt kíváncsi, azaz alkalmanként átlagosan 91 személy.

Vasváron nincs helyileg szervezett tömegközlekedés, ugyanakkor az autóbusz-állomásról a helyközi járatok révén a környező településekre, a vasútállomásról pedig Szombathely és Zalaegerszeg is viszonylag rövid időn belül elérhetőek. A közösségi szolgáltatások keretében a településen kistérségi illetékességgel önkormányzati és munkaügyi kirendeltség, továbbá 2005. január 07-e óta helyben létrejött vasvári földhivatal intézei. A városban benzinkút, bankfiók, postahivatal is a lakosság rendelkezésére áll. A közbiztonságról a rendőrség felelős.

személyzete gondoskodik. A t zoltási és m szakai mentési feladatokat köztisztületi önkéntes t zoltóság látja el (részben állandó létszámmal). Fontos szerepe van a 2001-ben felavatott új ment állomásnak, amely fontos életmin séget befolyásoló tényez !

Vasváron területi összevetésben némileg kedvez bb a közbiztonság, a b ügyi helyzet a magyarországi vidéki városok átlagához viszonyítva is valamelyest szürkébb helyzetr l árulkodott. Annak ellenére, hogy a településen áthalad egy forgalmas másodrend f útvonal és a város központjába több mellékút torkollik be, szerencsére viszonylag kedvez a közúti baleseti statisztika. A balesetek számának intenzitása ugyan valamelyest meghaladta a vidéki városok átlagát, viszont a sérülést szenvedett személyeké elmaradt attól. A balesetek el fordulásának gyakorisága 2006-ban Celldömölk, K szeg és Szentgotthárd után a vasi városok közül a negyedik legkedvez bbnek mutatkozott.

3 Városrész lehatárolások, és az egyes városrészek átfogó jellemzése, városszerkezetben betöltött szerepe

3.1 Városrészek lehatárolása

Az IVS-sel kapcsolatos elvárások sajátossága továbbá a területi alapú megközelítés. Ennek során a kiíró a dokumentumtól mind a helyzetelemzés, mind a fejlesztési célok, tevékenységek, mind azok megvalósításának eszközei tekintetében városrész szintű lebontást vár el. A korábban egységesen kezelt, részterületeket csak egy-egy fejlesztés kapcsán kiemelt tervekkel, programokkal szemben itt a teljes városra lefedést biztosító, utcahatárok mentén lehatárolt városrészek képezik a dokumentum fejlesztési keretének alapját. A továbbiakban jelen fejezetben ezen lehatárolás menti területek sajátosságait, illetve az ezekre vonatkozatható fejlesztési célokat, elvárt eredményeket összegezzük.

A városrészek lehatárolása során az alábbi módszertani szempontokat vettük figyelembe:

- az IVS hézagmentesen kell, hogy lefedje a várost;
- az egyes lehatárolt városrészek alkalmasak gazdasági-társadalmi szempontból központi, vagy rész-központi funkciók ellátására
- a városrészeknek lehet ség szerint sajátos, a környezetétől elkülönül, egységes jellemzőkkel leírható területi egységeknek kell lenniük;
- a megvalósítás orientáltságát is szem előtt tartva, a területi szinten megfogalmazott céloknak területi alapú képviselőt kell tudni biztosítani a városi képviselő testületen belül;
- az egyes városrészek középtávú céljainak a városon belüli súlyuk szerint rangsorolása szükséges, mert a rendelkezésre álló, illetve bevonható pénzügyi, humán és szervezeti erőforrások korlátosak;
- a lehatárolt városrészek ne legyenek se túl nagyok és diverzek, ugyanakkor ne is aprózódjon el a város területi fejlesztési struktúrája;
- ahol az alacsony státuszú lakosok⁷ és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%, azon területeket lehet ség szerint egy városrészen belül szerepeltessük, el segítve ezzel hatékony anti-segregációs politika megvalósíthatóságát.

A fenti elvek alapján, a korábbi fejlesztési dokumentumok figyelembe vételével, illetve a városi szakemberekkel egyeztetett módon négy, azaz 4 városrész került lehatárolásra. A kijelölt városrészek elemzése megkövetelte, hogy ahol szükséges volt, a KSH és TEIR⁸ adatbázisok, különösen a 2001. évi népszámlálás adatkezelési alapegységei, a lakótömbök mentén ezen határokat finomítsuk.

Az elvégzett vizsgálatok alapján, és Vasvár méreteit figyelembe véve két városrészt különítettünk el: a Vasvár Városmegyei és Vasvár peremterületi városrész néven. A lehatárolás eredményeit az 1. sz. táblázatban foglaljuk össze.

⁷ Alacsony státuszú lakos - rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező és 8 osztálynál nem magasabb iskolai végzettséggel rendelkező aktív korú lakos

⁸ Települési Információs Rendszer

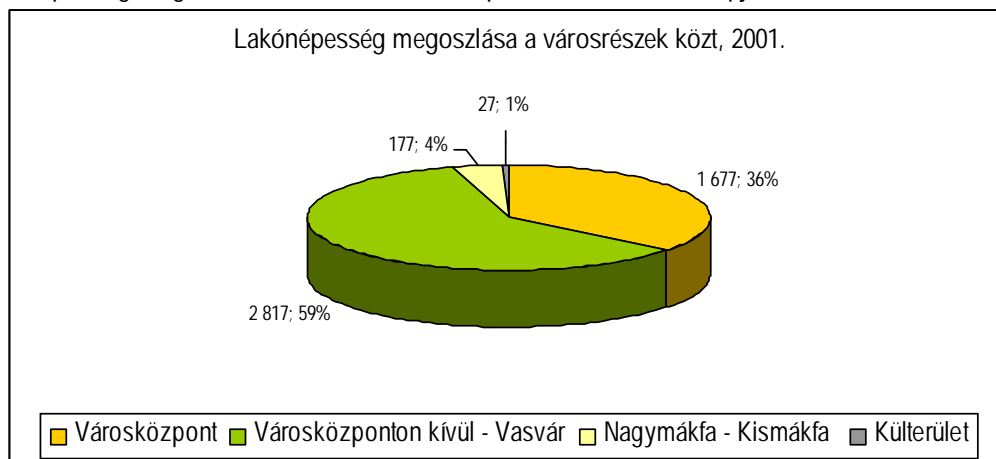
1. sz. táblázat: Vasvár városrészek áttekint felsorolása

Ssz.	Városközpont - Akcióterület	Városközponton kívül - Vasvár	Nagymákfa-Kismákfa	Külterület		
1.	Béri Balogh Ádám u.	Budai Nagy Antal u.	páros	Buja utca	Erd slak I-II.	
2.	Budai Nagy Antal u.	páratlan	Csokonai Mihály utca	páros, páratlan 7-t l	Kismákfa utca	Gersei út
3.	Csokonai Mihály utca	1. - 5.	Csörnök út		Akácza utca	Gesztenyés hegy
4.	dr. Tretter László utca	1-9/A	Derkovits Gyula utca		Nagymákfa utca	Györgymajor
5.	Esze Tamás utca		Dózsa György utca			Hármashegy I-III.
6.	F szolgabíró tér		dr. Tretter László utca	páros		Kisköveshegy
7.	Hunyadi János u.	1. - 3.	Eötvös Loránd utca			78-as vasúti rház
8.	Ifjúság utca		Fels árokhegy utca			
9.	Járdányi Professzor utca	2-6., 1-15.	Góré utca			
10.	József Attila utca	páratlan	Gyár utca			
11.	Kossuth Lajos utca	1-29., páros	Gy rvári utca			
12.	Achim András utca	páros	Hunyadi János u.	páros, páratlan 5-t l		
13.	Ady Endre utca		Járdányi Professzor utca	8.-tól, 17.-t l		
14.	Alkotmány utca	2-6., 1-31.,	József Attila utca	páros		
15.	Árpád utca	1., 2., 3.,	Kossuth Lajos utca	páratlan 31-t l.		
16.	Barabás István utca		Achim András utca	páratlan		
17.	Bartók Béla utca	2-4., 1-7.	Alkotmány utca	8-tól, 33-tól.		
18.	Béke utca		Alsóárokhegy utca			
19.	Köztársaság tér		Arany János utca			
20.	Március 15. tér		Árpád utca	4-t l páros és páratlan		
21.	Pet fi Sándor utca	1-27., 2-36.	Bartók Béla utca	páros 6-tól, páratlan 9-t l		
22.	Szentmihályfalvi utca	2-38., 1-27.	Bendefy László utca			
23.	Vasvári Pál utca	1/B-G., 8A, 11-13.	Körösi Csoma Sándor utca			
24.			Mártírok útja			
25.			Munkácsy Mihály utca			
26.			Nagyköveshegy utca			

27.			Németh Antal utca			
28.			Papmalmi út			
29.			Pácsonyi utca			
30.			Pásztor utca			
31.			Pet fi Sándor utca	29-t l, 38-tól		
32.			Péterfai utca			
33.			Ragyogó utca			
34.			Semmelweis utca			
35.			Táncsics Mihály utca			
36.			Újlaki utca			
37.			Vasúti utca			
38.			Vasvári Pál	(AT-b l kimaradó részek)		
39.			Vérmez utca			
40.			Vörösmarty Mihály utca			

3.2 Egyes városrészek településszerkezeti sajátosságai

Az egyes városrészek lehatárolása a fent bemutatott szempontok alapján történt meg. Ez alapján a lakónépesség megoszlása nem egyenletes, a társadalmi rétegzettség vizsgálatokoz ezért a megoszlás arányaival is korrigálni szükséges a megállapításokat. A városrészek közötti lakónépesség megoszlása a KSH 2001. évi népszámlálási adatai alapján:

A városrészek lehatárolása alapján a lakosság 95%-a Vasvár szerves egységét képez belterületeken él. A városközponton belül él a lakosság 36 %-a, 1 677 f , míg a város nagyobb, „városközponton kívüli” területén 59 %, azaz 2817 f . Jellemzően I adódóan lehatárolt kisebb településrészek: Kismákfa és Nagymákfa falusias környezetében 4%, míg a várost övez külterületi nyaralókban, kertekben és egyéb lakóingatlanokban 27-en éltek a 2001. évi népszámlálás idején.

3.2.1 Városközpont

A kompakt kisvárosias központ a már megújult közterületekkel és középületekkel a vonzó kisvárosi imázst jól jeleníti meg. A központ vonzását erősítik a műemlékek és más kiemelkedő értékek, illetve a beépítettség jellege miatt hangulatában is városias szerkezet. Ebben a központban szor szöndnek a város kereskedelmi, kulturális és egyéb szolgáltatásai, amelyek a városias településkép mellett Vasvár városi-központi szerepkörét is jelölik. Itt található az a lakásállomány is, amely a falusias-kertvárosias területekkel szemben, azokat kiegészítve egy urbanusabb életvitelt tesz lehetővé, lehetőséget nyújtva egy képzetlenebb, fiatal pályakezdő réteg olcsóbb megtelepedéséhez. Ezek az adottságok emelik ki Vasvárt a környező rurális térségből és adják városi-központi jellegét, szerepkörét. A szerepkör megtartásához a közterületek, közintézmények, lakáskínálat, zöldfelületek további megújítása, szélesítése szükséges.

A városközpontot a Településfejlesztési Konceptió fejlesztési szempontú értékelése során „beállt terület” kategóriába sorolja, ahol egy viszonylagos egyensúlyi állapot tapasztalható, a területen nem alakultak ki komolyabb konfliktusok, a várható változások a területet rendezési szempontból nem vagy csak kis mértékben befolyásolják. A városközpontot jellemző, hogy lakásösszetétele egy mai kisvárosi életformának megfelel, az épületek műszaki állapota jó és

folyamatosan megújul, a lakosság társadalmi összetétele kiegyensúlyozott. A 2000-es évektől végrehajtott, tudatos, egymásra épülő fejlesztések sorozata eredményeként a városközpont mára jelentősen megújult. A településrész struktúrája és állapota a 74-es nyomvonalának, és emiatt a Március 15-e térnek a kis mértékű korrekciójával, térburkolati és funkcionális fejlesztésével, továbbá az Alkotmány utca egyirányúsításával a lehetőségekhez képest lakosság-, és szolgáltatás-barát módon rendeződött. A kétszámjegyű, forgalmas főút forgalma ellenére is erősítették a Március 15-e tér Fő tér jellegét, több kis, egymásba hajló terek összehangolt, átgondolt rendezésével. A térfalakat képező épületek szintén az összehangolt városfejlesztések során részben homlokzati felújítások, részben az üzletek fejlesztése, funkcióváltása során megújultak, a teret meghatározó Kolostor épülete pedig visszanyerte eredetihez közeli megjelenését. A Március 15-e teret közösségi szobor, zenélő kút és térplasztika, továbbá igényes térbútorok teszik még vonzóbbá.

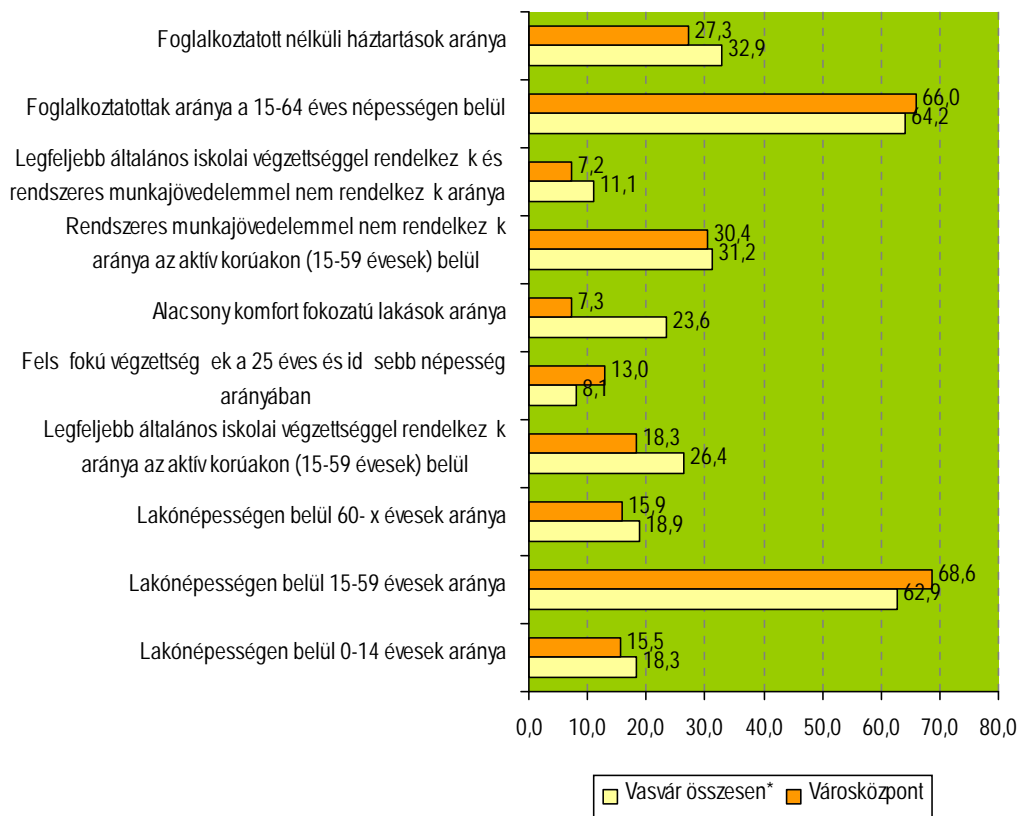
A fejlesztések során jelentős számú parkoló az Alkotmány utca egyirányúsítása, és a történelmi városközpont rekonstrukciója eredményeként jött létre, azonban ez nem tudta követni az üzletek, illetve a motorizáció erősödését. Több helyen a garázsokban kialakított, kereskedelmi vagy szolgáltató vállalkozások is növelték a köztérre terhelő parkolási igényt. A rendezetlen helyzet miatt mára mind esztétikai, mind közlekedésbiztonsági, mind a szolgáltató gazdasági szektor igényei szempontjából kedvezőtlen helyzetet okoznak a – többnyire tilosban – parkoló autók.

A városközponton belül kiemelt szerepet tölt be az egykori „történelmi” városközpont, azaz a Kolostor és a Templom által meghatározott, annak közvetlen környezetét jelentő tér. A korábbi fejlesztések révén ez fő elemeiben mára megújult, fedett közösségi, rendezvény tér, zárandokszállás, szeminárium teremmel is rendelkező közösségi zárandokház, megújult, korszerű múzeum és kiállító tér, továbbá rendezett parkolók jöttek létre. A fejlesztés még hátra lévő feladatai a Kolostor-kert rendezése és közösségi hasznosítása, annak egybe nyitása a síkatorral és a szabadtéri területekkel, ahol pedig egy ingatlan megvásárlása és rendezvényparkká alakítása révén egy komplex, kül- és beltéri rendezvények megtartására alkalmas, jól körülhatárolható (így belépődíj szedésére is alkalmas) rendezvény tér jön létre, amely mind helyi, mind kistérségi vagy regionális rendezvények számára is alkalmassá válik. A fejlesztések során új, a városközpontban ma nagyon szükséges új zöldterület, park is jön létre.

A városközpont része, ám ma rendezetlen, belső szlömösödött terület a Március 15-e tértől keletre fekvő, a Petőfi utcának a 74-es mentén visszakanyarodó ága által elérhető park és közterületek, illetve a volt ABC feltöltési területe. Ezek együttes rendezése nappal a Március 15-e téri üzletek forgalma, estétől reggelig pedig a lakók parkolási igényei érdekében, továbbá a családok számára fontos zöldterületek fejlesztése miatt rendezendő. Funkcióját tekintve a volt feltöltési területen és a Petőfi utca ezen ága mentén, a park mellett parkolók kialakítása indokolt, ami mind a kereskedelmi forgalom, mind városi rendezvények miatt, mind a helyi lakosság igényei miatt szükséges – idén is jól kihasználva a fejlesztés remélt eredményét, hiszen míg az előbbi funkciók nappal, addig a lakossági igények kielégítése azt váltva, estétől reggelig teszi kihasználhatóvá a tervezett parkolókat. Mindezen funkcionális okokon túl városképi, arculati szempontból is előnyös lesz ezen, a város fő tere mellett közvetlenül fekvő terület arculati megjelenésére a fejlesztés.

A városközpont Vasvár feletti, gazdaságilag aktívabb, képzetesebb, dinamikusabb népessége által lakott területe, ami jelzi, hogy van presztízse itt élni. Ezen, gazdaságilag potensebb, aktívabb

régekre építve koncentráltan lehet esélye egy vitalizáló, a közösséget, a szolgáltatások élénkítését, illetve a terek aktívabb használatát ösztönző fejlesztési városrehabilitációs projekt elindítására.

3.2.2 Városcsözponton kívüli belterületek

A településkép egyik meghatározó pontja mindig a beérkező útvonalak találkozási pontja a települési szövetben. Itt alakul ki az első benyomása a kívülről érkezőnek, ugyanakkor ezeken a pontokon keresztül kapcsolódik a település a környező tájhoz és települési hálózathoz a legszervezettebben. Ezeken a pontokon keresztül folytatódhat leggyakrabban a település – első sorban gazdasági – fejlődése, terjeszkedése is.

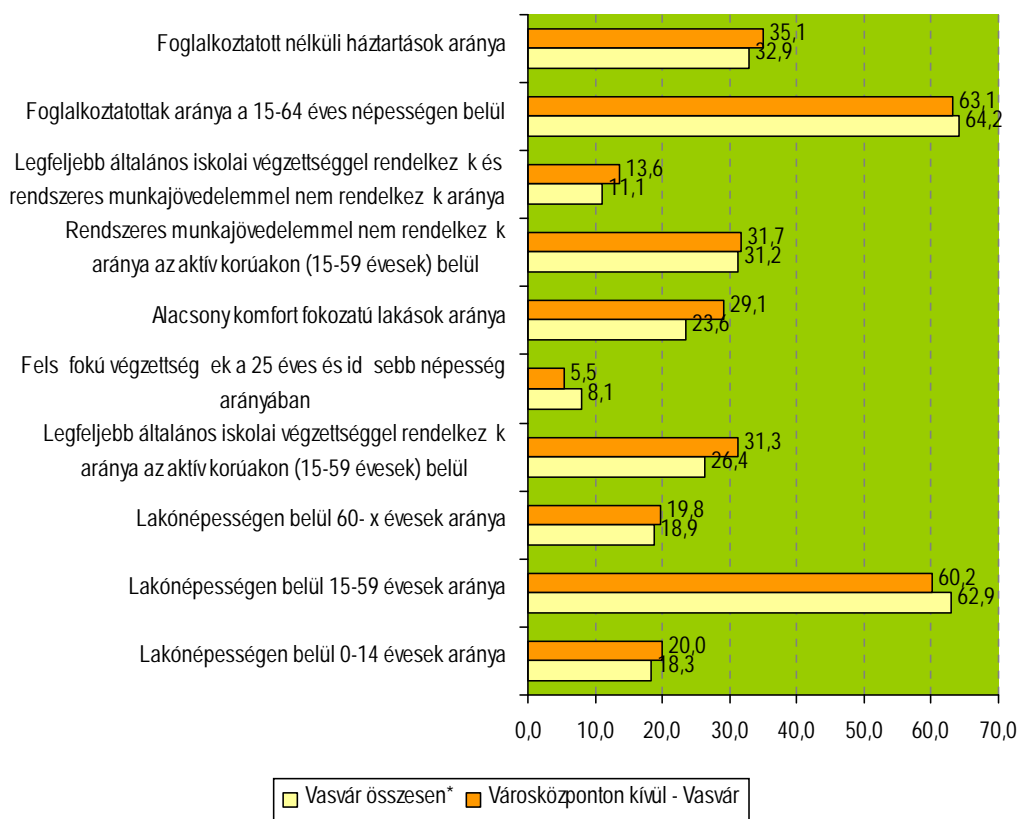
Vasvár keleti és nyugati városcsözpontját a 8-as út mentén vegyes hasznosítású, alulhasznosított, jórészt efemer funkciókat tartalmazó, rendezetlen és többnyire alacsony építészeti színvonalú iparterületek és elhanyagolt parkterületek szegélyezik. A területek újjáéledéséhez, rendezéséhez, beindulásához a külső adottságokon kívül a város aktív szabályozási, beruházási tevékenysége is szükséges. Különösen veszélyes ezekre a területekre nézve a nagy arányú zöldmezős beruházási területek kijelölése, amely végleg elszívhatja a beruházási forrásokat a rendezendő zónáktól.

Volt még gazdasági területek is Vasvár az elmúlt években nagy arányban jelölt ki és közm. vesített lakó-, gazdasági és turisztikai-intézményi területeket, amelynek fejlesztése t. ke

hiányában megakadni látszik. A megakadt fejlesztések káros következménye a kiépített infrastruktúra felesleges beruházási és működtetési költsége, a területek hagyományos mezőgazdasági használatának megszűnése és parlagok kialakulása, a települési szövet felszakadozása, Vasvár kompakt kisvárosi jellegének elvesztése.

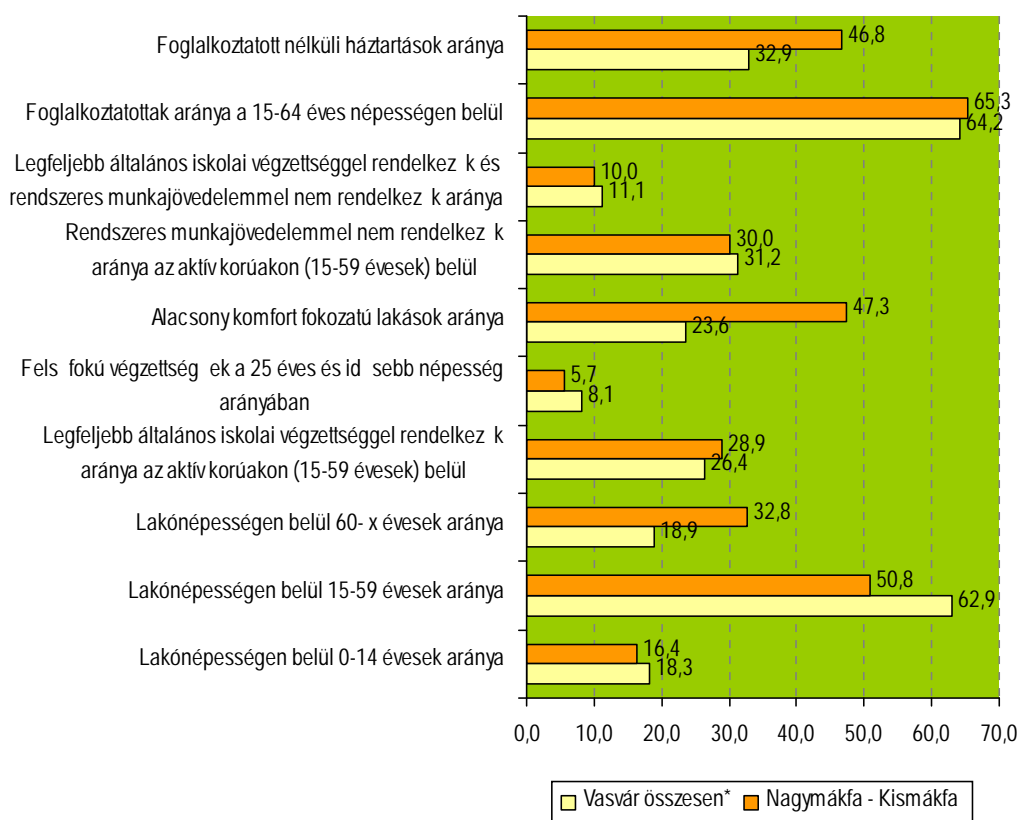
A vasúton túli területek megközelítése a vasúti pálya felszíni fénysorompós keresztezésével, illetve egy rendkívül rossz műszaki paraméterekkel rendelkező, balesetveszélyes térszint alatti átvezetéssel keresztül valósul meg. A vasúton túli lakóterületek ellátásán kívül ez további problémákat okoz a sportpálya megközelítésében, a nagyobb közönséget vonzó rendezvények esetén.

A fejlesztési területek kínálata kedvező lehet ségeket biztosít a gazdasági szereplők és a letelepülni kívánó családi házépítők számára, ugyanakkor túlzott nagyságrendjében kedvezőtlen konkurenciát támasztanak a már meglévő, részben beépült iparterületeknek, lakóteleknek, amelyeknek megújulása így lefékezhető. A fejlesztési területek kijelölése, közművesítése és kiajánlása ezért óvatos, fokozatos, a mindenkori külső fejlesztési és gazdasági adottságokhoz igazodó stratégiát igényel.

3.2.3 Nagymákfa, Kismákfa

Kismákfa és Nagymákfa településrészei egyre inkább integráns részét képezik Vasvárnak, és a területeken a fejlődés, a lakónépesség számának növekedése várható. A fejlődés egyik generálója a nyugalom és az értékes természeti környezet, amelyet részben éppen a településrészek zsákfalú jellege biztosít. A Megyei Közlekedési Felügyelet a vasvári rendezési tervhez adott elzetes véleményében az ellátás, illetve egyes haviária helyzetek megoldásának érdekében az utcaszerkezet fejlesztését, az egyirányú megközelíthetőség oldását sürgette. A fejlesztésnél figyelembe kell venni, hogy nem a Döröskével való összeköttetés és az ezzel járó forgalomm növekedés a cél, hanem a növekedő helyi igényeknek, az esetleges vészhelyzetekben még éppen elégséges útkialakítás.

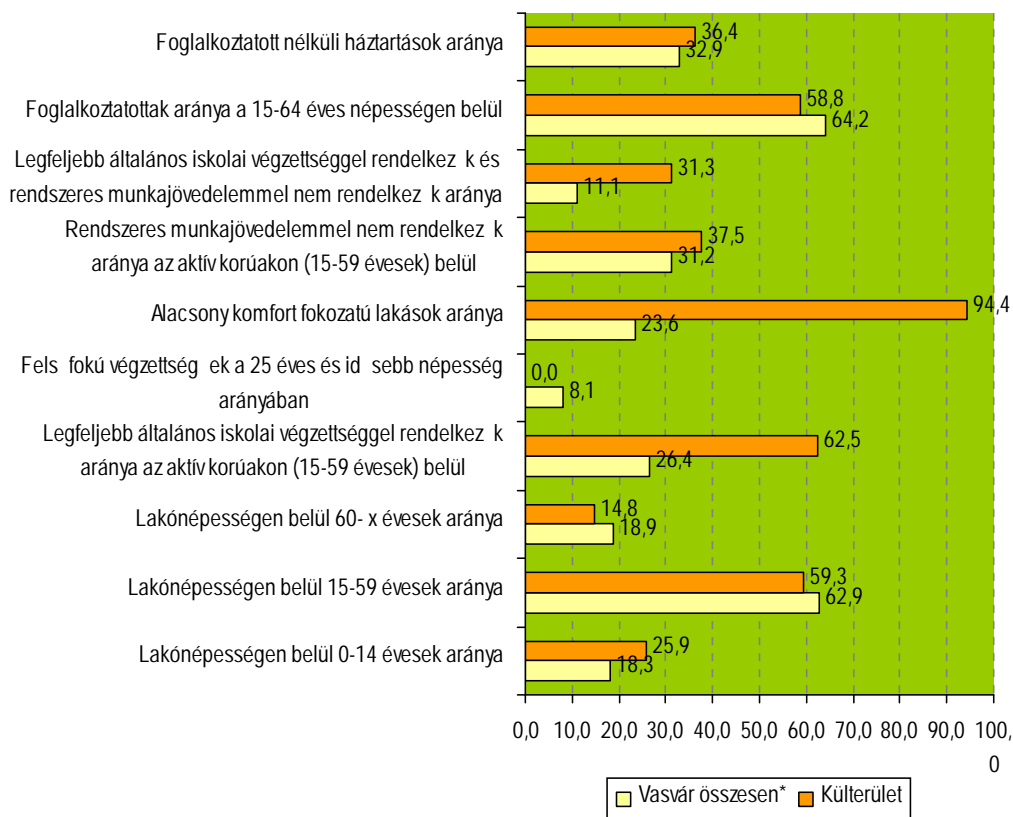

3.2.4 Külterületi részek

A külterületi majorok és mezőgazdasági üzemi területek fontos szerepet játszanak a ma jelentős mezőgazdasági termelés fenntartásában. Az intenzíven megművelt területek várható csökkenésével ugyanakkor ezek a központok a kialakuló tájgondozás kiépített infrastruktúrájú gócpontjaivá, alapinfrastruktúrájává válhatnak.

Vasvár léptékéből adódó jellegzetesség, hogy a kertsek, szőlőhegyek a kisvárosias városközpontból gyalogszerrel is pár perc alatt elérhetők. Ennek köszönhetően valószínűleg az intenzíven műveltek kertsek fennmaradása, amelyek integráns részei a városképnek. A táji értékeken túl azonban ezek a kertsek a városias létforma kiegészítését is jelentik, fontos jövedelemkiegészítők, rekreációs, társadalomszervező szerepet játszva a település életében. Megtartásuk, védelmük éppen ezért fontos, a szabályozás és az infrastruktúra-fejlesztés érzékeny stratégiáját követeli.

A Szentkút környéke természeti adottságaival - búcsújáráshely, szőlőhegy, csónakázótó, turistaút-hálózat, források, stb. - a település egyik legnagyobb potenciális fejlesztési területe. A rekreációs, turisztikai fejlesztések beindulásához első sorban az önkormányzati, hatósági, tulajdonosi, befektetési szereplők jobb kooperációja szükséges, amelynek első lépése a terület világos fejlesztési prioritásainak megállapítása a lakosság bevonásával, és egy ennek megfelelő, ütemezetten is megvalósítható szabályozás megalkotása.

4 Városfejlesztési Stratégia

Vasvár Város Településfejlesztési Konceptiója, melyet az M-Teampannon Kft. készített 2004-ben rögzítette a városra jellemző adottságokat, besorolta a területeket fejlődés szempontjából, ezek alapján pedig fejlődési scenáriókat vázolt fel. A felvázolt helyzetkép legtöbb pontjával egyetértünk, azokat a jelen IVS-ben is szerepeltetjük. Eltéréseket ehhez képest az alábbi főbb területeken emelnénk ki:

- környezetvédelmi téren inkább gyengeség a csatornahálózat és a hulladékgazdálkodási infrastruktúra, mivel nagyrészt hiányzik, jóllehet utóbbi rendezése már megvalósítás alatt áll (a Nyugat-balatoni Nagytérségi hulladékgazdálkodási Rendszer részeként), a csatornahálózat fejlesztésére pedig pályázat útján szintén megkezdődött a megoldás keresése, ami 2015-ig kötelező jelleggel meg kell, hogy valósuljon;
- a gazdaság terén romlott a helyzet 2004-hez képest – a munkanélküliség immár jelentős, főként az itt 2004-ben még termelő tevékenységet folytató vállalkozások üzemeinek leállítása miatt
- kevésbé kapott hangsúlyt – bár megjelent – a településfejlesztési koncepcióban a lakosság alacsony képzettsége, többek által felemlített alulmotiváltsága, amely mára a legfőbb feltétele a magas hozzáadott értéket jelentő gazdasági tevékenységek fejlesztésének
- a város kis mérete (kis számú munkaadó, kis méretű ipari területek) és a térségi fejlődési gócpontoknak a periferiáján való fekvése a folyamatosan koncentrálódó, méret-hatékonyság kényszere alatt centralizálódó gazdasági struktúrákban egyre inkább hátrányként erősödik meg;
- a XXI. században meghatározó az info-kommunikációs infrastruktúra, a szélessávú internet-elérés középhálózati, nemzeti gerinchálózati csatlakozása, illetve a helyi kiépítettsége hiányos, a város versenyképességét jelentősen rontó gyengeség,
- az oktatási struktúra terén gyengeségként kell említeni a szakképzés gyenge reprezentációját úgy az állami rendszer, mint a felnőttképzés terén – amin az itt még meglévő, de jelentős fejlődési pályára állni nem tudó középiskola sem változtat jelentősen, lévén annak profilja a település számára kevésbé jelentős
- egy új típusú, kiemelten a lakosság képzettségére és az e-gazdaság által nyújtott lehetőségek kihasználására építő gazdaságfejlesztési stratégiai irány kialakítása fontos lenne. Ez a lakosság képzettségi szintjének, foglalkoztatottságának növekedésére kellene, hogy építkezzen, amivel kiküszöböli a termelő szektorban egyre jelentősebb méret-hatékonysági szemléletet, és amely középtávon megadná a jelentős gazdasági fejlődés esélyét, miközben kiválóan illeszkedne a településfejlesztési koncepció által is predesztinált (és meglátásunk szerint is reálisan bekövetkező), magas életminőséget biztosító „lakó-városi” jövő képehez
- a gazdaság fejlesztése terén nagyobb hangsúlyt kell és lehet helyezni a turizmus fejlesztésére, amelyhez Vasvár és környezetének jó adottságai vannak – a jövőben egyre inkább felértékelődnek a „stressz mentes”, harmonikus fejlődés, az ember és a természeti környezet találkozási pontjainál kialakuló, szelíd turisztikai célpontok. E téren Vasvár és térségében a kézművesség, helyi termékek, az eseményturizmus (rétes-fesztivál, Oszkó szőlőhegyi rendezvények), illetve a helyi sajátosságként ismét erősödő vallási turizmus (Vasvár búcsújáráhely jellegének megerősödése, 750 évesnél idősebb domonkos templom és kolostor, Szentkút, két búcsú-időpont), amelyek mára

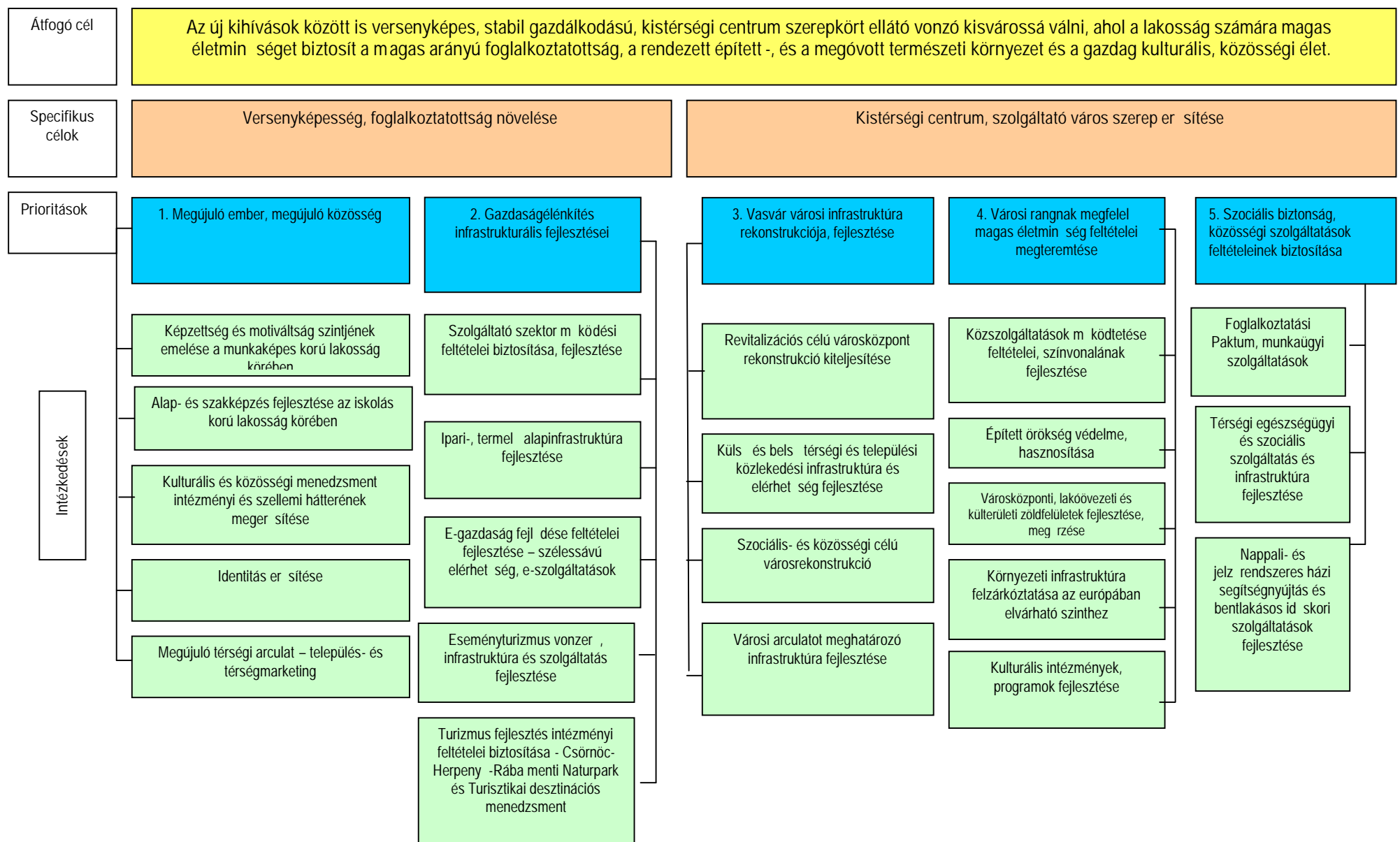
infrastruktúrája is fejlődött (egyházközségi zarándokház közösségi terme, kolostorban zarándokszállás)

- javasoljuk a CSÖRNÖC-HERPENY -RÁBA NATURPARK létrehozását, amely a nevezett vízfolyások által érintett települések mentén a természeti környezet bemutatására, látogathatóvá tételére, a Rába-, és mellékfolyásaira épít vadvízi horgászásra és a vizek mentén lovas-, kerékpáros és gyalogtúra útvonalakra építve mutatja be a jelen formájában már kevés helyen megismerhető értéket, szinte érintetlen, és napjainkban éppen ezért egyre inkább felértékelődő természeti környezetet, illetve az azzal együtt élő közösségek kultúráját, életét. Ennek helyszínei kistérségi szinten találhatóak (Vasváron a Szentkút körüli égerlápok, a Vaskapu, a Múzeum, és a Rába-ártérre kilátást nyújtó kilátó és temetői kilátási pontok), ám a kiindulási, szállásadó központja Vasvár lehet (vasútállomás, 8-as és 74-es utak menti jó megközelíthetőség, fejlődő képes szálláshelyek, térségi közlekedési, intézményi központ, szervezeti, személyi menedzsment kapacitások megléte, stb. okán)

További fejlődési irány lehet a felújított kisvárosi történelmi városmagra, az új képzési és kulturális rendezvényközpontra építve a rendezvényszervezés terén központtá válni – ehhez adott a város jó megközelíthetősége, ám egyes rendezvények esetén elnyesnek is tekinthető kistérségi „elvonulós” jellegű adó fekvése, a meglévő, 270 férőhelyes fedett rendezvénytere és a környezetében jelen fejlesztések során kialakítandó szabadterei rendezvényterület lehetőségek kialakulása. További fejlődésre van szükség elsősorban a szállásférőhelyek száma és minősége, továbbá az étkeztetés kapacitása és minősége fejlesztése terén – amik összhangban állnak a vallási-, és természeti turizmus, illetve a szolgáltató gazdasági szektor fejlesztése igényeivel is. Szintén jelentős fejlődésre van szükség a rendezvényszervezés humán feltételei – mind a képzettség, menedzser szemlélet meghonosítása, mind a kapacitások terén, továbbá a városmarketing, rendezvénymarketing ismeretek és ráfordítások, részben ezek révén pedig Vasvár adottságai, lehetőségei jobb megismertetése során. Ehhez jó alapot nyújtanak a közelmúlt országos elismerései, illetve a már megvalósult fejlesztések bemutatható, külső szemlélők számára vonzó eredményei.

A célstruktúra azon elemeit, amelyek rövid- illetve közép-távon valósítandók meg, egyben meg is valósíthatóak, az IVS a kiinduló dokumentumokból magában integrálja. Az IVS sajátosságából adódóan ezen célok alátámasztása (KSH és TEIR adatokkal), illetve lebontása is megtörténik városrészi szinten. Az IVS átfogó jellege miatt, illetve mert az IVS számára is az az elvárás, hogy középtávon, 7-8 év időszakra határozza meg a fejlesztési céljait, az operatív program célrendszerében indulunk ki a jövőben, amit a következő oldalon bemutatunk.

A fejlesztési operatív program mentén a városfejlesztési koncepció elkészült programstruktúrája nagy részletességgel alábontja ezen fejlesztési célokat. Az IVS nem megy le ezen, legkisebb területi egységeket is érintő fejlesztési célok részletes tagolásába, ám az egyes városrészek számára átfogóan, illetve város-rész központokat, és/vagy fontos egyedi városrészi funkciókat érintő fejlesztéseket kiemeli. A városrészek közül az IVS a kijelölt akcióterület(ek) programját, céljait ismerteti részletesebben – összhangban a Kézikönyv útmutatásaival, illetve az Útmutató elvárásaival.

4.1 Vasvár hosszú távú jövő képe – 2025

"Az új kihívások között is versenyképes, stabil gazdálkodású, kistérségi centrum szerepkört ellátó vonzó kisvárossá válni, ahol a lakosság számára magas életminőséget biztosít a magas arányú foglalkoztatottság, a rendezett épített-, és a megővött természeti környezet és a gazdag kulturális, közösségi élet."

Vasvár jövő képében kiemelten helyen szerepel a versenyképesség megerősítése, a foglalkoztatottság növelése, illetve ezek mellett az igényes, kulturált, minőségi kisvárosi életminőség biztosíthatósága.

A 2025-re a még tovább fejlődő közlekedési hálózatok és környezetkímélő, biztonságos mobilitási rendszerek, továbbá az internet alapú munkára – ügyintézésre – szórakozásra jelent sen átalált társadalmi berendezkedés miatt relativizálódnak a távolságok a régióban. Vasvár számára ez a ma csak óvatosan becsülhető jelentősen jóval komolyabb versenyelőnyt fog biztosítani számára – a megőrzött és addigra a maihoz képest nagyságrendekkel felértékelődött épített, és természeti örökség és tiszta környezet, továbbá a Rába révén rendelkezésre álló gazdag vízkészletek miatt.

Vasvár a környező térségekhez hasonlóan rendelkezik mind az ipari, mind a szolgáltató gazdasági ágak működéséhez szükséges, kiépített infrastruktúrával, és a hagyományos, piac által keresett termelői és szolgáltató szektor terén egyaránt magas munkakultúrájú és jelentős arányban az e-gazdasági szektor terén is magasan képzett munkaerővel. Kiemelendő ezen belül az I-társadalom, e-gazdaság, e-közigazgatás terén meglévő fejlettsége, amelyet a város legkorszerűbb technológiájú internet hálózatának és az e-területen fokozott erőfeszítések eredményeként az országos átlagot jelent sen meghaladó képzettségű lakosságának, munkaerejének köszönhet.

A kisváros mind infrastrukturális, mind adózási, mind a munkaerő képzettsége és munkakultúrája feltételeit tekintve versenyképesebb Vas és Zala megye hasonló adottságú kistérségei mikroközpontjainál, és legalább azonos minőségi szinten áll a szomszédos két megyeszékhely rangú Megyei Jogú Városokkal. A versenyképességének köszönhetően a fellendülő, immár Eurot használó hazai gazdaságban az új befektetési hullámban jelentős számú, nagyobb kis-, és közepes nyugati és fejlett távolkeleti cég számára válik letelepedési célponttá.

A magas versenyképességnek, és a – különösen az e-gazdaság, és magas hozzáadott értékű emberi munkaerő-igényes ágazatok terén – jól képzett és nagy aktivitású munkavállalói körnek köszönhetően mind a foglalkoztatottság magas szintje (68 % felett), mind az alacsony munkanélküliség (tartósan 3,5 – 4 % alatt) jellemzi. Mindezek alapján, és a kikényszerített decentralizáció eredményeként a kisváros gazdálkodása stabil, a meglévő rendszerek működtetése és a fejlesztések számára a befolyó vállalkozási és lakossági bevételek a központi források mellett megnyugtató háttérrel nyújtanak.

A kisvárosban gazdag, eseményturizmust is generáló közösségi és kulturális élet, rendezett, igényes épített környezet és felfelé a 2025-re jelentősen felértékelődő tiszta környezetállapot, megőrzött és tudatosan birtokolt gazdag, ökológiailag is stabil természeti értékek állnak az itt lakók és az ide érkező vendégek és letelepedési helyet kereső cégek számára rendelkezésre. Ez közel két évtized múlva a 2008-ban megszokotthoz képest értékben szinte felbecsülhetetlen elnyerés lesz Vasvárnak, amire építeni már ma is lehet és kell – a környezeti, energetikai és ezek miatt várható szociális, társadalmi folyamatok, trendek ismeretében.

Vasvár a fenti értékei miatt a szomszédos nagyvárosoknál vonzóbb lesz ezen szempontok alapján a letelepedésre, birtoklásra helyet kereső, igényes kis- és középvállalkozások menedzserjei számára, továbbá, a helyi lakosság számára.

4.2 Célhierarchia bemutatása

4.2.1 Hosszú távú városfejlesztési célok – 2025-ig

Az IVS els sorban a középtávú fejlesztési célokkal foglalkozik, de nem kerülhet k meg a hosszú távú célok bemutatása sem.

Két f átfogó, hosszú távú cél fogalmazható meg, amely több alcélra bontható:

I. Versenyképesség, foglalkoztatottság növelése

Vasvárnak 2025-re 4 % alatti munkanélküliséget, országos átlagot meghaladó foglalkoztatottságot, növekv lakosságszámot kell elérnie stabil, költségvetésének közel 10-15 %-t kitev nagyságú fejlesztési források rendelkezésre állása, és aktív közösség meger sődése mellett. Ezen intézkedés céljai csak az inaktív csoportok számának csökkenésével, azok munkába való bevonásával valósítható meg. A foglalkoztatottság növelése megnöveli az igényt a munkaer iránt, így az alacsonyabb képzettség csoportokra képzési, mások számára foglalkoztatási szempontból pozitív járulékos hatással lesz, könnyebb elhelyezkedéshez vezet.

I.1 Megújuló ember, megújuló közösség

A munkaképes korú lakosságon belül a fels fokú végzettség ek aránya érje el a 12 %-t, a legfeljebb általános iskola végzettség ek aránya pedig csökkenjen 8 % alá, és növekedjen a szakképzett munkavállalók száma. A régió átlaga fölé kerüljön az I-társadalomban való versenyképesség érdekében kiemelked fontosságú szakképzettség ek aránya a teljes munkaképes korú lakosságon belül – különösen az ECDL, illetve nyelvi képzettség tekintetében.

I.2 Gazdaságélénkítést szolgáló infrastruktúra fejlesztése

Vasvár rendelkezzen szélessávú optikai gerinckábeles összeköttetéssel az országos és nemzetközi internet hálózatokra való csatlakozáshoz, és minden további szükséges termel alap-infrastruktúrával, ami termel és szolgáltató cégeknek a városi és kistérségi elérhet munkaer nagyságával arányos letelepedéséhez szükséges.

További alcél, hogy bírjon a város a turizmus éves szinten 5 - 10 ezer vendégéjszakát felmutató szintjéhez szükséges szállás-, és vendéglátási, és rendezvény-infrastruktúrával, intézményi háttérrel, illetve kiépített turisztikai vonzer t jelent attrakciókkal.

A legtöbb idegent az elmúlt években a kulturális turizmus hozta. Legjobb persze ezeket komplexen szemlélni és a jövő ben terveket is így alkotni. Ehhez egy lehetséges célstruktúra:

Kulturális turizmus

II. Kistérségi centrum, szolgáltató város szerep erősítése

Vasvár erősítse meg térségi centrum szerepét a gazdaság, az oktatás, a szociális szolgáltató rendszerek, turisztikai központ és intézményi, államigazgatási alközpont téren.

II.1 Alap-infrastruktúra fejlesztése és városrekonstrukciók

A városi infrastruktúra feleljen meg kiépítettsége mértékében, annak minőségében és fenntarthatóságában a vonzó kistérségi központi szerep elvárásainak. Az infrastruktúra legyen teljes értékben kiépített ahhoz, ami egy igényes, magas életminőséget jelent városi gazdasághoz, élethez szükséges. A város egyes részeinek, intézményeinek mind a funkciója, mind az arculata legyen európai összehasonlításban is fejlett, vonzó.

A fejlettség terén koncentrálni szükséges különösen az alábbiak fejlesztésére:

- ipari termelési infrastruktúra
- kommunális környezetvédelmi infrastruktúra
- IT infrastruktúra
- szociális és oktatási infrastruktúra

II.2 Életminőséget emelő környezeti és közösségi fejlesztések

Vasvár város környezeti elemei jó állapotban haladja meg a regionális és az országos átlagot is, az addigra tájvédelmi körzet és natúrpark rangot is megkapó Csörnöc-Herpeny és a Rába tájegysége, illetve a megőrzött szentkúti kápolna, Csónakázó-tó körüli, továbbá egyéb védett és nem védett természeti, értékei, illetve megőrzött épített öröksége révén pedig váljon a régió egyik fenntartható társadalmi menedékhelyévé. Vasvár magas arányú megújuló energia alkalmazásával, és alacsony fosszilis energiatartalommal, egyben az ennek kapcsán ma a várost és a kistérséget elhagyó, energetikai kiadások akár 50 %-nak helyben tartásával váljon részben autonómmá, az erősödő környezetgazdálkodási szektor bevételei révén.

II.3 Szociális biztonság, egészségügyi szolgáltatások fejlesztése

Vasvár lakossága és a vasvári kistérség lakói számára magas minőségű szociális és egészségügyi ellátórendszer kiépítése – első lépésként a kistérségi járóbeteg ellátó központ

kialakítása, 200 órás szakmai rendelési idővel. A napjainkban a fogászat, gyógyszertárak terén erősödik Vasvár egészségügyi központi szerepe, ami viszont első sorban ezen szektorokban a vállalkozási jellegű szolgáltatások megerősödésének köszönhető.

Szociális szolgáltatások terén a védőnői központi szerep, illetve a biztonságos és a közlekedési rendszerekkel is összehangolhatóan igénybe vehető bölcsődei szolgáltatások biztosítása szükséges. Törekedni kell a többségi társadalom mellett a kisebbségek magasabb országosnál jobb helyzetének további javítására, a leszakadásuk megakadályozására, az integráció mind magasabb szintje elérésére.

4.2.2 Középtávú városfejlesztési célok és programok – 2015-ig

A hosszú távú, több stratégián keresztül elérhető célokat középtávú, 7-8 éves célok mentén kell és lehet megvalósítani. Tekintettel, hogy az Integrált Városfejlesztési Stratégia első sorban területi alapon, de a közösségi részvételt is ösztönző, versenyképességet és foglalkoztatottságot növelő célok mentén közelíti meg az adott városok fejlesztését, első sorban az ehhez köthető fejlesztési célok kerültek az IVS-ben kiemelésre. Ez természetesen nem jelenti az egyéb, akár szociális, akár kulturális, akár környezeti vagy éppen gazdasági részcélok fontosságának lebecsülését. A középtávú célok kiválasztása során arra törekedtünk, hogy azok az átfogó, hosszú távú célok mind gyorsabb elérését szolgáló, leghatékonyabb eszközök legyenek, másrészt reális esély nyíljon megvalósításukhoz eszközöket, emberi, szervezeti és pénzügyi erőforrásokat rendelni – azaz megvalósíthatóak legyenek. Mindezt a tervezett 2015-ig tartó időszakban, tehát az Új-Magyarország Fejlesztési Terv 2007-2013 közötti, legkésőbb 2015-ig felhasználható forrásaira (is) tervezve.

A fenti középtávú fejlesztési célok az alábbiak:

- 1) Vasvár város funkcióbővítő, revitalizáló és szociális célú városrehabilitációja során a közösségi terek, gazdasági kiszolgáló funkciók és az ezekkel érintkező városképet, városi funkciókat, célokat befolyásoló vállalkozói és magán ingatlanok teljes értékű megújítása
 - a cél Vasvár Város tudatos, 2000. körül indított, tudatos városrehabilitációs programjának a városközpont élénkítését, revitalizációját szolgáló folytatása, megújítása;
 - a fejlesztés során létrehozandó egy olyan, szabadtéri és fedett helyeket is igénylő, közúti forgalommal nem veszélyeztetett közösségi rendezvény-tér, ami jól körülhatárolható, így akár belépődíj szedésére is alkalmas – így önfenntartó és komplex rendezvények megszervezésére is alkalmas;
 - a kolostor és a mátyófalvi ház körül szükséges egy új, a parkoló kialakításával a térből elvett zöldfelület pótlása a kolostortól délre, a Béni Balogh Ádám utcai ház helyén;
 - kiteljesítendő a 750 éves kolostor, a belső udvarnak igényes rendezvények, kisebb, szabadtéri találkozók megszervezésre való alkalmassá tétele, megnyitva az egykor meglévő auditoriumon keresztüli átjárást a sikátor, illetve a parkoló és újonnan kialakítandó rendezvénytér felé;
 - a Március 15-e tér rendezvény térként újult meg, a kapcsolt kisebb, közösségi terekkel együtt – továbbra is hiányzik azonban egy központi kis park, ahol a zöld, a víz és az árnyék a meghatározó – ennek lehetséges helye lenne a jelenlegi orvosi rendelő melletti „foghíj”, ahol jelenleg egy non-figuratív, de áthelyezhető szobor található;
 - jelentős mennyiségű parkoló hiányzik a belvárosból, amit az adottságok miatt egy központi téren megoldani nem lehet, viszont több városképet is rontó, központhoz közeli köztéren kialakítható;

- több gazdasági egység fejlődése kis mértékben megakadt, külső forrás nélkül a forgalmuk pont az elinduláshoz szükséges mértékben nem képes kitermelni – a fejlesztéssel ugyanakkor megnövekvő forgalom viszont elégséges lehet a gazdaságos működés mellett a városrehabilitáció egyik fő célját szolgáló továbbfejlesztésre is – ilyen a közel másfél évtizede üresen álló, egykori serfőzvényház is magában foglaló, korábbi gyógyszertár felújítása, a Kolostor épületében, a téren található, szimbolikus szerepű „Vasbolt”, azaz háztartási bolt felújítása, környezetbarát, megújuló geotermikus energiára alapuló fűtési rendszer sítése;
- 2) Vasvár hagyományos gazdasági termelői alap-infrastruktúrájának versenyképesség előfeltételét biztosító megújítása
 - az ipari parkok infrastruktúrájának lehetőség szerinti fejlesztése;
 - a szolgáltatások letelepedésére alkalmas infrastruktúra fejlesztése;
 - a megközelíthetőséget javító infrastruktúra melletti aktív fellépés
 - a kisvárosok sikeres, eredményes működésének megismerése, a best practice csere-konferencia megszervezése
 - 3) Az I-társadalomban való részvétel korszerű versenyképes infrastrukturális feltételeinek biztosítása
 - Vasvár szélessávú, üvegszál optikás, az országos hálózathoz való korszerű kapcsolódást lehetővé tevő internet gerinc-hálózatának fejlesztése,
 - Vasváron az internet ingyenes wimax vagy wi-fi elérhetőségének biztosítása az internet használat országos átlagot meghaladó szintjének elérése érdekében
 - 4) A tudás alapú fejlődés egyéni munkavállalói, munkáltatói és közösségi tudás-hátterének, a közösség I-társadalomban való versenyképes részvételének szellemi hátterének megteremtése
 - a munkaképes korú, főként az inaktív lakosság körében a számítógépes ismeretek és alkalmazások ismeretének magas szintje;
 - a távmunka lehetőségeinek, feltételeinek kialakítása;
 - a meglévő, e-gazdaság terén is aktív szolgáltatók tevékenységének bővítése;
 - a hátrányos és leszakadó csoportok oktatás révén való felzárkóztatása.
 - 5) A turizmus éves szinten 5-10 ezer vendégéjszakát eredményező vonzó és intézményi háttér fejlesztése
 - Turisztikai Desztináció Menedzsment kialakítása
 - Tourinform pont kialakítása
 - A természeti értékek fenntartható hasznosítására, és az értékek megőrzésére alapuló Csörnóc-Herpeny – Rába Natúrpark létrehozása a Rába-völgy és mellékfolyásai természeti értékei bemutatására
 - 6) A szociális és egészségügyi alap-ellátás és kistérségi szintű szakellátás infrastrukturális és szervezeti háttere megerősítése, a hiányzó elemek létrehozása
 - járóbeteg ellátási központ létrehozása
 - a jóléti szolgáltató háttér további erősítése, magas színvonalú szolgáltatások fenntartása
 - 7) A kulturális, közösségi programok, programhelyszínek és intézményi háttér fejlesztése
 - a közösségi civil szervezetek aktivitásának, szervezeti és infrastruktúrájának fejlesztése
 - a rendezvényekre és aktív élményekre alapuló esemény-turizmus szolgáltatásainak fejlesztése;
 - a helyi kultúra, identitás megőrzése, erősítése.

4.2.3 Specifikus célkit zések és tervezett beavatkozások városrészenként – 2010-ig

Városközponti városrész specifikus célkit zése 2010-ig

1. Kistérségi és agglomerációs szolgáltatások fejlesztése

A városközpontban elhelyezked közszolgáltatásokat biztosító létesítmények többsége nem csak a városban él k, hanem az agglomeráció, illetve több esetben a teljes kistérség lakossága számára biztosítja a szolgáltatást, és az ellátást. Ezek a létesítmények többsége elavult, a modern kor követelményeinek nem felelnek meg. Ilyen a könyvtár, amely a web 2.0 szolgáltatások elérhet ségéhez közösségi terekre, az intézmény m kódéséhez megújuló energiákra épít , környezetbarát nyílászáró csere eredményeként újul meg, és csökkenti m kódési költségeit. Hasonló a célja a Polgármesteri Hivatalnak is, amely szintén küls nyílászáró csere útján csökkenti m kódési költségeit, megvalósítva egyidej leg a napkollektorok által történ használati melegvíz el állítást is.

2. Kulturális és turisztikai szolgáltatások fejlesztése

Vasvár egyik lehetséges kitérési pontjaként említi meg a turizmust a Terra Stúdió 2005-ben készült fejlesztési programja. Ennek érdekében a meglév lehet ségekhez kapcsolódóan szükséges a fejlesztéseket végrehajtani. A kulturális rendezvényeknek helyszínek kialakítása, és az esemény turizmus mellett a látóvalók – múzeumok, kiállítások további b vítése, fejlesztése is szükséges. Emellett szükséges, hogy a b vül kínálat a vendéglátó helyeket is érintse, a növekv vendégforgalom ugyanis megköveteli a kiegészít szolgáltatások meglétét is: éttermek, szálláshelyek, információs pontok fejlesztése szükséges. Ezért fontos a Vaskapu fogadó fejlesztése, gasztronómiai egységgel való kiegészítése, illetve áttételesen több közösségi tér, turisztikai rendezvények megszervezésére is alkalmas átalakítása – így a kolostor udvara, sikátor, és a kolostor déli parkolója melletti, Béri-Balogh Ádám utcai ház elbontása és a helyén rendezvény parkként m kód új zöld park kialakítása. Az így kialakuló, a korábbi Orpheus programból megújult Közösségi Ház termeivel, és a burkolt és a zöldfelület szabadtéri tereket és fedett tereket együtt biztosító komplex rendezvény bels -udvar alakul ki. A jól lehatárolhatóság még a díjfizetéses rendezvények ide vonzására is lehet séget teremt.

3. Foglalkoztatás b vítése

Valamennyi városrészt érint en hangsúlyos cél, hogy a foglalkoztatás b vítése a városban – illetve agglomerációjában is – megvalósuljon. A városközpontban ez a helyi kereskedelem, vendéglátó ipar munkaadóinak bevonásával történhet meg. Ennek keretében újul meg a Vasbolt, annak eladó tere és a geotermikus energiával m kód , távf t hálózatra ráköt f tési rendszere (ami a városközpont egyetlen füstöl kéményét hivatott kiváltani). Szintén megújul az egykori Patikaként m kód tetett, Serf z -ház, amely Vasvár jelent s épített m emléke. Ezek mellett a már említett Vaskapu-fogadó került bele a közvetlen gazdaságfejlesztési célokat szolgáló elképzelések közé. Itt kell megemlíteni, hogy Vasvár a megvalósítás során – a kbt. ide vonatkozó el írásaival nem ütköz módon – biztosítja, hogy el nyben részesüljenek a közbeszerzési és azon túli eljárások során azon vállalkozások, amelyek helyi munkaer t, azon belül is lehet ség szerint a hátrányos helyzet helyi lakosokat és/vagy ezeket alkalmazó vállalkozásokat foglalkoztatja.

A fenti beavatkozások összességében is kedvez hatással lesznek várhatóan a helyi, általában alacsonyabb végzettség , az épít iparban gyakran dolgozó roma és egyéb csoportokra. Minden építési beavatkozás során alkalmazásuk ideiglenesen munkalehet séget kínál. A fejlesztések eredményeként gazdagodó programkínálat, remélhet leg kis mértékben b vül idegenforgalom és szolgáltatások pedig általánosságban is munkahely teremt hatásúak, amik ezen csoportokat is pozitívan érintik. A rendezvények élénkülésével ugyanakkor a roma kultúra meg rzésére, annak a többségi társadalom felé történ bemutatására is lehet ség nyílik. Tervez a város egy kulturális fesztivált, amivel a közösségi tereket avatná fel a helyi identitást er sít módon – bemutatva, hogy jelent s helyi m vészeti együttesen találhatóak a városban.

Városközponti városrész tervezett beavatkozásai 2010-ig

- Projekt címe: A Vasi Hegyhát gyermekeiért: A vasvári Kardos László Általános Iskola, mint a kistérség bázisiskolájának megújítása egy modern-akadálymentes, inkluzív szolgáltató oktatási intézménnyé, amely a térség gyermekeinek fejlődését szolgálja.
Pályázati felhívás megnevezése, kódszáma:
Közoktatási infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése, NYDOP-2007-5.3/2F
A projekt elszámolható költségei összesen: 222.221.976 HUF
Felelős: Általános Iskola Igazgatója

- Projekt címe: a vasvári Tretter-ház felújítás és fenntartható hasznosításának megalapozása

Pályázati felhívás megnevezése, kódszáma:
A régió történelmi és kulturális örökségének fenntartható hasznosítása és természeti értékeken alapuló aktív turisztikai programok fejlesztése, NYDOP-2.2.1/B
A projekt elszámolható költségei összesen: 113.826.069 HUF
Felelős: Babos Eszter, pályázati referens

- Projekt címe: Vasvár agglomeráció szennyvízelvezetés és tisztítás

Pályázati felhívás megnevezése, kódszáma:
Környezet és Energia Operatív program- Szennyvízelvezetés és tisztítás, KEOP-1.2.0./1F

A projekt elszámolható költségei összesen az első körben: 74.424.000 HUF
A várható teljes beruházás költsége: 1.744.560.000 HUF
Felelős: Tóth István, műszaki elnökö

- Projekt címe: A Vasi Hegyhát gyermekeiért modern IKT eszközökkel

Pályázati felhívás megnevezése, kódszáma:
A pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése, TIOP-1.1.1./07/1
Felelős: Babos Eszter, pályázati referens

- Projekt tervezett címe: Kistérségi járóbeteg ellátó központ kialakítása a Vasi Hegyháton

Pályázati felhívás megnevezése, kódszáma:
Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése/ Kistérségi járóbeteg szakellátó központok fejlesztése, alap-, járóbeteg szakellátás korszerűsítése, NYDOP-2007-5.2.1
Felelős: Babos Eszter, pályázati referens

A fenti beavatkozások a roma és egyéb hátrányos csoportok számára úgy a magasabb minőségű életvitelt, mint az oktatás során az erősség versenyképességet segítik. Mivel ezen intézmények nem csak a vasvári lakosság, hanem a vasvári kistérség lakossága számára is elérhető szolgáltatásokat nyújtanak, ezáltal hatásuk kisugárzik a kistérség egyes településeire is.

A megvalósítás során az Önkormányzat bevonja a városi civil szervezeteket is. Szerepük a második forduló fejlesztési tervek kidolgozása során azok tartalmi kialakítása, pontosítása kapcsán lesz jelentős. A megvalósítás során a kulturális rendezvényeken való fellépés, és részvétel, illetve az egyes építkezésekhez munkaerő biztosítása merülhet fel.

A fejlesztésekhez az alábbi fejlesztési forrásokat kívánja a város bevonni:

- NYDOP 3.1.1 Kisvárosok funkciób vít fejlesztése
- CÉDE regionális támogatások
- KEOP fenntartható fogyasztást ösztönz pályázati kiírások
- Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése/ Kistérségi járóbeteg szakellátó központok fejlesztése, alap-, járóbeteg szakellátás korszer sítése, NYDOP-2007-5.2.1
- A pedagógiai, módszertani reformot támogató informatikai infrastruktúra fejlesztése, TIOP-1.1.1./07/1
- Környezet és Energia Operatív program- Szennyvízelvezetés és tisztítás, KEOP-1.2.0./1F
- Közoktatási infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése, NYDOP-2007-5.3/2F
- Európai Területi Együttm ködés – Magyarország – Ausztria, illetve Magyarország – Szlovénia kerete
- GOP vállalkozásösztönz keretei

- Funkciób vív városrehabilitáció
Pályázati felhívás megnevezése, kódszáma: NYDOP – 3.1.1/A Városközpontok funkciób vív megújítása a nem megyei jogú városokban
A projekt tervezett tevékenységei és elszámolható költségei összesen:

Program elemek szerinti bontás

	Projekt gazda	Projekt értéke	Ebb l támogatás	és öner
A Gazdasági funkciót er sít tevékenységek				
A1 Vasvári "Vasas" - kereskedelmi üzletfejlesztés	Mihályfi és Társa Kft. Vas M szaki Bolt	3 000 000	900 000	2100000
A2 "Serf z Ház" rekonstrukciója - kiskereskedelmi üzletfejlesztés	Castrum 2000 Kft.	45 000 000	13 500 000	31 500 000
A3 Vaskapu fogadó a vasvári vendégekért	Zágorhidi és Társa Kft.	25 000 000	7 500 000	17 500 000
B Közösségi funkciókat er sít tevékenységek				
B1 Szent Domonkos Kolostor felújítása - múzeum és rendezvénytér kialakítása	Vasvár Város Önkormányzata	112 777 000	95 860 450	16 916 550
B2 Városi könyvtár új, web 2.0 szolgáltatásainak bevezetéséhez energiatakarékos nyílászáró-csere és többfunkciós terek kialakítása	Vasvár Város Önkormányzata	6 800 000	5 780 000	1 020 000
C Városi funkciókat er sít tevékenységek				
C1 Szent Kereszt Templom felújítása	Római Katolikus Egyházközség	63 900 000	54 315 000	9 585 000
C2 Rendezvénypark kialakítása a városközpontban	Vasvár Város Önkormányzata	40 647 200	34 550 120	6 097 080
C3 Közterületfejlesztések	Vasvár Város Önkormányzata	105 840 000	89 964 000	15 876 000
D Közsféra funkcióinak meger sítését szolgáló fejlesztések				
D1 Polgármesteri Hivatal küls nyílászáró-cseréje és homlokzati felújítása, használati melegvíz megújuló energiahordozókkal való el állítása	Vasvár Város Önkormányzata	8 200 000	6 970 000	1 230 000

E Közösségi programok

E1 Helyi identitást erősítő akciók / város marketing

Vasvár Város Önkormányzata	20 000 000	17 000 000	3 000 000
-------------------------------	------------	------------	-----------

F Menedzsment

Vasvár Város Önkormányzata	9 000 000	7 650 000	1 350 000
-------------------------------	-----------	-----------	-----------

G Szakértői szolgáltatások
(könyvvizsgálat, műszaki ellenőrzés, közbeszerzés)

Vasvár Város Önkormányzata	9 000 000	7 650 000	1 350 000
-------------------------------	-----------	-----------	-----------

H Nyilvánosság-PR

Vasvár Város Önkormányzata	2 500 000	2 125 000	375 000
-------------------------------	-----------	-----------	---------

I Projekt előkészítés elszámolható költségei (IVS, AT - KSH)

Vasvár Város Önkormányzata	2 490 000	2 116 500	373 500
-------------------------------	-----------	-----------	---------

Program összesen

76,16%

454 154 200 Ft	345 881 070 Ft	108 273 130 Ft
-----------------------	-----------------------	-----------------------

Projekt gazda szerinti bontás

Önkormányzat

Egyház

Vasbolt

Vaskapu

Castrum 2000 Kft.

Projekt értéke	Ebből támogatás	és öner
317 254 200	269 666 070	47 588 130
63 900 000	54 315 000	9 585 000
3 000 000	900 000	2 100 000
25 000 000	7 500 000	17 500 000
45 000 000	13 500 000	31 500 000
454 154 200 Ft	345 881 070 Ft	108 273 130 Ft

4.3 IVS és további stratégiák koherenciája, konzisztenciája

4.3.1 Településfejlesztési koncepcióval, rendezési tervvel való összhang

Az IVS során kijelölt akcióterületek és azokon belül az egyes fejlesztési elemek céljai teljes összhangban vannak Vasvár Város 2004-ben elfogadott Településszerkezeti tervével. A területek kijelölése, a célok megfogalmazása egyaránt épített ezen elfogadott terv kereteire. A kijelölés alapjául szolgáló térképet a Tervet készítő szervezet bocsátotta digitális változatban a készítő rendelkezésére. Az egyes fejlesztési céloknak a Terv elírásaihoz, szabályozási, besorolási övezetei elvárásaihoz való illeszkedését pedig a Polgármesteri Hivatal illetékes osztálya és szakemberei bevonása, és ellenőrzése biztosította.

Az IVS során a KSH adatai és a felmerülő városi fejlesztési igények alapján kijelölésre került városfejlesztési akcióterület határa nagy mértékben összhangban van a Településszerkezeti Terv által meghatározott, egyes tömbökre vonatkozó besorolásai határaival. Az IVS-nek más megközelítésben tett lehatárolása visszaigazolta tehát, hogy Vasvár esetén a városközpont funkcionális, építészeti sajátosságai és a társadalmi, gazdasági mutató között szoros korreláció van. Ez lehetett az oka, hogy az építészeti szabályozási és fejlesztési célok Vasvár esetén egymást erősítő módon kerülhettek ezen két dokumentumban megfogalmazásra.

4.3.2 Célrendszer belső – városrészekben belül és közötti – illeszkedése, koherenciája

A célrendszer egymást erősítő, konzisztens módon kerülhetett felállításra, amit éppen a városépítészeti, funkcionális és társadalmi mutatók által is alátámasztott, egymástól elég jól elkülöníthető, de egymást kiegészítő szerep városrészek funkcióinak, működési sajátosságainak köszönhetően.

A funkcióváltó, vitalizáló célú városközpont rekonstrukció és a gazdaságélénkítés, foglalkoztatásban való részvétel céljainak megvalósulása szükséges ahhoz, hogy Vasvár működése költségvetési szempontból kiegyenlített, az Önkormányzat számára mozgásteret biztosító lehessen. Amennyiben a városrehabilitáció gazdaságélénkítési céljai teljesülnek, úgy a város mind költségvetési, mind lakossági szinten forrásokhoz jut, amiből a teljes, tehát a szociálisan hátrányos helyzetű rétegek számára is magas szintű támogató, felzárkóztató rendszert lehet működtetni.

A kulturális, érték-megőrzés, vonzerő, és életminőség-növelési intézkedések szintén komplex módon szolgálják a városi lakosság egyes csoportjait és a városrészek érdekeit: ezek megléte esetén Vasvár akár alacsonyabb jövedelmek mellett is magasabb életminőséget tud biztosítani, mint egy környezetileg leromlott állapotú, nyüzsgő, nyugalmat nem kínáló nagy- vagy középváros. Ezekből a nagyobb településekről ezen, emberi életminőség szempontjából valójában kiemelten fontos értékekért, a nyugalomért, kultúráért külön forrásokat kell fordítani, illetve adott esetben ezekért el kell utazni. Ez olyan speciális vonzereje Vasvárnak, ami eddig is hozzájárult ahhoz, hogy a nehézségek ellenére a lakosság létszáma nem csökkent drasztikusan. Valójában ezen intézkedések biztosítják, hogy Vasváron jó élni!

A szociális célú beavatkozásokra ugyanakkor azért van szükség a többségi társadalom szempontjából, és azért segíti ez is a gazdasági, társadalmi, környezeti fejlődést, mivel a felmerülő szociális problémák megoldása megköveteli olyan belső társadalmi feszültségeket, később még több forrást felemésztő kényszer-intézkedéseket, amelyek éppen a gazdasági, kulturális, stb. fejlesztésektől vonhatnának el emberi-, intézményi és/vagy pénzügyi erőforrásokat.

4.3.3 Agglomerációs, kistérségi koherencia

Vasvár Város fejlesztési elképzelései összhangban vannak a legutóbbi, 2004-es Vasvári kistérségi Fejlesztési Programja céljaival, mind a gazdaságfejlesztés, mind a szelíd turizmus, mind a szociális és oktatási rendszerek fejlesztése terén.

5 A 2007 – 2013 között fejlesztendő akcióterületek kijelölése

5.1 Az akcióterülete kijelölésének alapelvei

Az IVS fő céljai megvalósíthatóságát több tényező alapvetően meghatározza. Ezek között is a jelen viszonyok között kiemelkedik egyrészt az első sorban Vasvár városán múló, erre fordítható emberi erőforrás, illetve a meghatározó részben már nem Vasváron múló, az erre a célra fordítható, illetve bevonható pénzügyi források nagysága. Ez utóbbi azonban azt is befolyásolja, hogy mekkora kapacitásokkal tud a város céljai megvalósításáért úgy dolgozni, hogy a fejlesztési folyamatok még áttekinthetők, irányíthatóak maradjanak.

A támogatási források koncentrált felhasználása, a hatások mérhetővé tétele, továbbá a vállalkozói és egyéb, nem állami források bevonhatósága érdekében, az IVS megvalósítását Akcióterületek kijelölésével kell elősegíteni. A munka során, tekintettel a régióban a nem megyei jogú városok számára rendelkezésre álló 3,7 milliárd Ft támogatásra, továbbá arra, hogy egy-egy városrész esetén a fejlesztési igények önmagukban is milliárdos nagyságrendűek, a 2013-ig megvalósítandó városrehabilitációs fejlesztéseket maximum két akcióterületen javasoljuk megvalósítani. A további, városrészek számára meghatározó fontosságú vagy jelentős fejlesztéseket pontoszerzően, a lehetséges források megnevezésével, de nem önállóan kijelölt akcióterületen terveztük.

A kijelölés jelen állapotában egyrészt a belvárost érintő akcióterület ismert, a másik, a szociális városrehabilitációs célok megvalósítási helyét, keretét jelentő kijelölése a KSH statisztikai adatainak kiértékelését követően kerülhet kijelölésre.

5.2 Akcióterület 1 – Funkcióbővítő városrehabilitációs célterület

Vasvár történelmi belvárosán nap-mint nap áthalad a városlakó, a városba látogató és a várost átmenő forgalommal érintő utazó egyaránt. Az önkormányzat korábbi fejlesztései által a mai városközpont történelmi magja egy rendezett kisváros képét adja. A településképzés érdekében már a millenniumi évektől komoly erőfeszítéseket tett és tesz a város. A részenként megújult közterületek és közszolgáltató funkciók egységbe szervezése, a kiszolgáló létesítmények (pihenőövezetek, parkok, járdák és parkolók) pótlása és minőségének javítása elsőleges feladatként jelentkezik a városközpontban.

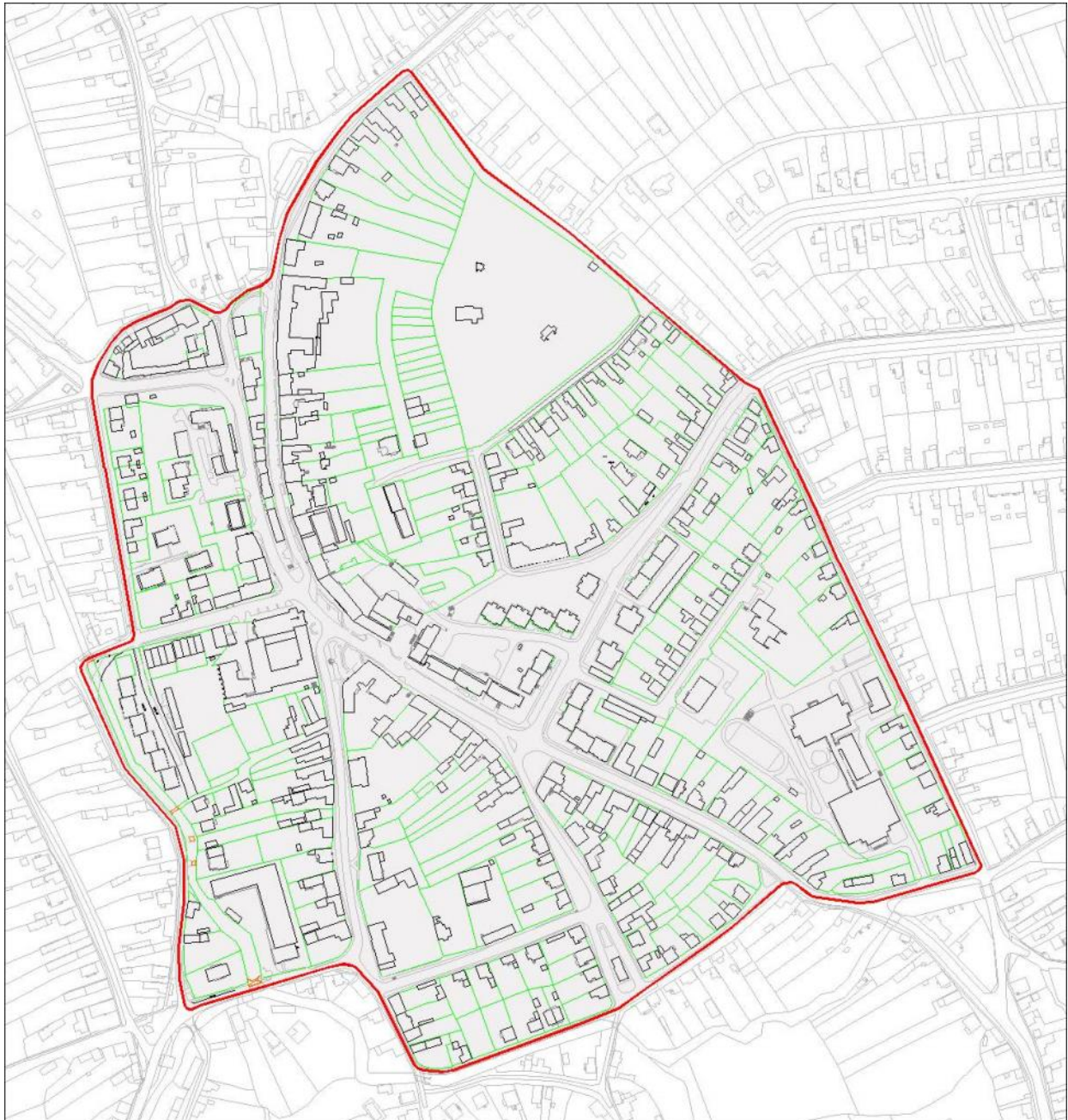
A 74-es számú főútvonalon áthaladó egyre növekvő forgalom az akcióterület egyik meghatározó tényezője. Az út egyrészt elbékorklázza a nagyszabású, szabadterei városi rendezvények helyszínét – amelyeknek általában a városi főterek adnak helyet, másrészt forgalmat generál a főútvonal mentén elhelyezkedő kereskedelmi és vendéglátó üzleteknek. Ennek a potenciális üzleti lehetőségnek a jelenlegi állapotok szerint mégis komoly korlátot szab a szűkös és nehezen elérhető parkolók, így a főútvonal gazdaságélénkítő hatása nem tud érvényesülni.

Az akcióterület másik meghatározó eleme a korábbi komplex városfejlesztési program segítségével létrehozott új közösségi terek – a Művelődési Ház és környéke, melyhez szervesen kapcsolódik az országos jelentőségű emlékegyüttes: a templom és a kolostor. A történelmi városmagban megindult településképzés, funkcióbővítő beruházásoknak azonban a rendelkezésre álló források gátat szabtak. Így az akkor kitűzött célokat tovább kell vinni, a kapcsolódó tereket, utcákat rendezni szükséges, további funkcióknak kell helyet találni – ezzel egyben az érintett terület gazdasági potenciálját növelni.

A kijelölt akcióterület utcahatárai:

Járdányi Professzor utca – Árpád tér – Alkotmány utca – József Attila utca – Csokonai Vitéz Mihály utca – Szentmihályfalvi utca – Budai Nagy Antal utca – Achim András utca – Kossuth Lajos utca – Hunyadi János utca – Vasvári Pál utca – Bartók Béla utca – dr. Tretter László utca

Területe 37 ha 2065 m².

Vasvár Funkciób vív Akcióterület 2007-13.

Az akcióterület Vasvár történelmi városközpontja, amely a város kereskedelmi, szolgáltatási, közösségi, igazgatási, kulturális központja. A jogosultsági kritériumoknak megfelel az akcióterület.

Indikátor típusa	Határérték (elvárt)	Ténylegesen
Városi közösségi-társadalmi súlyponti területe		
M emlékkal, vagy m emlék jelleg épületek száma és/vagy helyi védettséget élvez épületek száma (nem lakóépület)	minimum 1 db	6 db
Közösségi funkciókat ellátó intézmények száma	minimum 1 db	7 db
Közigazgatási, vagy közszolgáltatást nyújtó közintézmények száma	minimum 2 db	5 db
Város gazdasági súlyponti területe		
Kereskedelmi és vendéglátó-ipari szolgáltatóegységek száma	minimum 10 db	14 db
Üzleti szolgáltatóegységek száma (pl. pénzügyi) száma	minimum 1 db	3 db

5.3 Akcióterület 2 – Szociális célú városrehabilitációs célterület

A város több ponton (helyzetelemzés, anti-szegregációs terv) is bemutatott hátrányos helyzete indokolja, hogy az IVS tervezési id szakában a funkciób vít beruházások mellett szükségszer en szociális célú városrehabilitáció is megvalósuljon. A szociális célú akcióterületek számára el írt indikátor rendszer feltételeinek a városközponti városrészen – tehát a funkciób vít akcióterületen – kívül valamennyi vasvári városrész megfelel.

Az érintettek magas száma miatt javasoljuk a városközponton kívüli vasvári belterületi városrészt kijelölni akcióterületként, mely lehatárolás a tényleges akcióterületi terv készítésekor még módosulhat, pontosítani lehet.

A kijelölt akcióterület utcahatárai:

Járdányi Professzor utca – Árpád tér – Alkotmány utca – József Attila utca – Csokonai Vitéz Mihály utca – Szentmihályfalvi utca – Budai Nagy Antal utca – Achim András utca – Kossuth Lajos utca – Hunyadi János utca – Vasvári Pál utca – Bartók Béla utca – dr. Tretter László utca és Vasvár külterületének határvonala közé es – gy r t formáló terület.

Az így lehatárolt terület lakosság száma: 2817 f

A szociális városrehabilitációs jogosultságot az alábbi pontokon igazoltan teljesíti:

1. Alacsony iskolázottság

- Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül
 - o elvárás: minimum 30%
 - o tényleges: 31,3%
- Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában
 - o elvárás: 8%
 - o tényleges: 5,5 %

2. Erősen leromlott környezet

- A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül magas volt 2001-ben
 - o elvárás: minimum 25%
 - o tényleges: 29,1%

3. Szegénység, kirekesztettség magas szintje

- Magas azon aktív korúak (15-59 éves) aránya, akiknek 2001-ben a jövedelemforrásuk kizárólag állami vagy helyi támogatás volt
 - o elvárás: minimum 9%
 - o tényleges: 31,7% (Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül)

A szociális városrehabilitáció célja ezen a területen:

A) az önkormányzati bérlakás állomány felújítása

Vasvár 1872 darab lakásából közel 10%, 182 darab az önkormányzat tulajdonában van és szociális, illetve költségalapú bérlakásként kerül hasznosításra. A lakások döntő hányada komfortos, illetve összkomfortos, az alacsony komfort fokozatú lakások száma 2. Ezek szükséglakásként kerülnek kiutalásra.

A szociális célú városrehabilitáció célja, hogy ezen lakásállomány legalacsonyabb komfortfokozatú és/vagy legleromlottabb állapotú részét felújítsa a célcsoportok jobb társadalmi integrációja érdekében és a többségi társadalom elfogadott normáihoz való igazodó életvitelük mielőbbi kialakítása érdekében. Ezen beavatkozás korlátozza a támogatási jogcímelek megléte, a szükséges önerő biztosíthatósága és a célcsoportok együttműködési készsége függvényében valósulhat meg.

A beavatkozás várható ideje a 2009-2010-es akcióterv időszakára, mivel a rendelkezésre álló források első körben a városközpont megújító rekonstrukciója, ezen keresztül pedig Vasvár gazdálkodásának stabilitására kell hogy odahasson.

B) a lakhatási körülmények javítása,

Az első sorban az önkormányzati bérlakások környezetében) település belső részén, a városközpontban kevés az ép, bemutatható zöldterület. A közterek megújítása lehet segítséget adni különböző társadalmi csoportoknak az egymással való közvetlen érintkezése, egymás jobb megismerése lehet segítséget adni az elítéltek jobb lebontására és így a szociálisan rászoruló rétegek felzárkózására.

C) átfogó képzési programok megvalósítása

A XXI. században a fő forrás a természeti erőforrások mellett az emberi tudás, munkakultúra, közösségi erő. Miután Vasvár helyzete termelőinfrastruktúra terén várhatóan nem tud az IVS által vizsgált középtávon sem kellően versenyképes lenni Szombathely és Zalaegerszeg ellenében. Vasvár kitörési pontja lehet ugyanakkor, ha a munkaképes korú, illetve az IVS végrehajtási időtartama alatt azzá váló lakosság mind nagyobb számban válik alkalmassá az I-társadalom befogadására, válik versenyképpé az e-gazdaság, e-közigazgatás, e-kereskedelem és más területeken. Ez esetben ugyanis Vasvár versenyképes beszállítója, vagy akár befogadója lehet akár európai szintű cégeknek is. Ennek előfeltétele, hogy a gazdaságfejlesztés keretében Vasvár szélessávú üvegszál összeköttetése kiépüljön és közvetlen, nagy kapacitású kapcsolódása legyen a nemzetközi együttműködések során.

Ezen képzések során szerepet szánunk a Cigány Kisebbségi Önkormányzatnak is, amely közreműködésével a képzési igények, illetve maguk a képzések megszervezése során jobban biztosítható a hátrányos helyzetű célcsoportok bevonása az érintett fejlesztésekbe.

D) foglalkoztatás növelése a paktum bevonásával.

A Vasi Hegyhátat a Nyugat-Dunántúli egyik legkedvezőbb helyzetű kistérségének tartják, amit a statisztikai adatok is alátámasztanak. A foglalkoztatási helyzet javítása érdekében a kistérség elhatározta, hogy létrehozza a foglalkoztatási paktumot, amely a térségi foglalkoztatáspolitikát jól bevált eszköze az Európai Unióban. 2007. októberében megtörtént a paktum megállapodás hivatalos aláírása, amellyel kezdetét vette a paktum formális működése is. Létrejött a paktum fő szerveként működő Irányító Csoport, melynek koordinációjában elindult a térség foglalkoztatási stratégiájának megalkotása.

A paktum stratégiai céljai			
A foglalkoztatási lehetőségek bővítése helyben, az ingázók mobilitásának segítése	Az egyenlőtlenségek csökkentése és esélyteremtés	Aktív partnerségi kapcsolatok kiépítése a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében	Az élethosszig tartó tanulás meghonosítása a kistérségben
A térség mikro- és kisvállalkozásainak fejlesztése, pozíciójuk megerősítése, a pályakezdő fiatalok segítése, az elvándorolt diplomások hazatérésének segítése			

Prioritások/stratégiai programok				
1. prioritás: Munkahelyteremtés és a közösségi közlekedés fejlesztése	2. prioritás: A munkavállalók foglalkoztathatóságának növelése	3. prioritás: A hátrányos helyzetű rétegek esélyegyenlőségének megteremtése	4. prioritás: A foglalkoztatási partnerség építése	5. prioritás: Térségi innovatív szolgáltatások fejlesztése

A végrehajtott beavatkozások várhatóan nem csak az érintett terület lakosaira, hanem Vasvár egészére, sőt térségére is pozitív hatással lesznek. A foglalkoztatás terén ugyanis nem lehet Vasvárt és térségét teljesen külön kezelni, hiszen Vasvár, mint kistérségi központ egyszerre biztosít lehetőséget a foglalkoztatásra, mint a foglalkoztatási helyek autóbusszpályaudvaron vagy vasúton keresztül való megközelíthetőségére.

6 Az IVS megvalósíthatósága

6.1 Ingatlangazdálkodási terv

Vasvár Város több közösségi ingattal rendelkezik, amelyek mind a lakossági, mind a közösségi, mind a vállalkozói körök számára jelentős eszközöket képezhetnek.

Társadalmi és szociális témakörben a legjelentősebb a megyei szinten is jelentős mértékű szociális bérlakás állomány, ami Vasvár 1872 lakásának közel 10 %-t, 182 lakást jelent. Ebből a lakásállományból 170 rendelkezik melegvíz-ellátottsággal, viszont 12 anélkül. Érdekes módon egyedi vízmérő 51 lakásban található, 131-ben azonban egyedi mérési lehetőség sincsen.

A teljes lakásállomány 9293 m² területű, ami szerény, 180 ezer Ft/m² árral számolva is 1 672 740 000 Ft értéket képvisel. A lakások közül 81 összkomfortos, és 86 db komfortos, félkomfortos 3 db, komfortos 7 db és 5 db komfort nélküli besorolással.

A város ezen lakásállományát nem kívánja eladni, addig, amíg a lakosság ennek szükségét látja. A város ezen lakásállományán így jelentősen nem fog változtatni, különösen, mert így mind a saját lakossága, mind az ide dolgozni érkezők igényelni fogják a mobilitás fenntarthatósága érdekében a megfizethető árú bérlakásokat.

Nem lakás célú helyisége a városnak 79 db van, amiből forgalomképes 73 db, korlátozottan forgalomképes 6 db, forgalomképtelen nem található. Éves szinten ezen állománnyal gazdálkodik a város – közel 45 ingatlan cserélt gazdát a legutóbbi időszakban, amiből 22 volt teljes mértékben, 14 pedig részben forgalomképes. Az egyes kategóriákon belül ugyanakkor egy-egy típusú épület 5 és 7 közötti nagyságrendben tudott mozogni, ami jelzi, hogy a város gazdálkodása ezen téren erősen korlátozott. A fizetőképes kereslet gyenge, míg a város szintén csak nagyon indokolt esetben tud vagyon-növekedésben gondolkodni – ezt elsősorban forráshiányos helyzete indokolja.

Vasvár azonban egyéb ingatlanokkal is rendelkezik, mindösszesen 569 db, 151 ha 74 71 m² kiterjedésű földterülettel. Ezen belül 389 db, 65 ha és 7645 nm területű belterületi, 180 db földrészlet pedig, 85 ha és 9826 nm kiterjedésben külterületi. Forgalomképtelen a területek többsége, 350 db 107,3 ha nagyságban forgalomképtelen, 28 db, alig több, mint 7 ha korlátozottan forgalomképes, 191 db pedig, 37 ha feletti területtel forgalomképes.

Külön érdekesség a 18 db közpark nyilvántartású ingatlan, amelyek mindösszesen csak 2 ha 7598 m² területet tesznek ki.

6.2 Partnerségi folyamat – a tervezéstől a megvalósításig

Az IVS készítése során partnerség és nyilvánosság is megvalósult.

A partnerség keretében minden, szakmai, és potenciális fejlesztési partnerségben részt venni szándékozó szereplővel lehetséges részvételi lehetőséget végiggondoltunk, többségükkel személyesen egyeztetünk. Kiemelendő ezek közül az egyházközösség és a rend, továbbá a Cigány Kisebbségi Önkormányzat. Fontos partnerek voltak a gazdasági szereplők közül a városközpontban érintett, ingattal rendelkezők, vagy azt bérlő gazdasági szereplők.

Az IVS készítése során lakossági fórum keretében ismertettük a beavatkozások célját, a készítés menetét, a fejlesztésre javasolt fő elemeket, illetve kértük fel a lakosságot, hogy véleményezze a

fejlesztési elképzeléseket. Ezen fórum a városi médiumokban, illetve a Vas népében is szerepelt, mint az erről készített sajtó-cikk is, amelyen keresztül a fejlesztés célja a fórumon részt venni nem tudó lakosság számára is ismertté vált.

A készítés során egyeztetést folytattunk a kijelölt szegregációs szakértővel is, akinek az észrevételeit beépítettük az anyagba.

A kész anyagot összesen három alkalommal vittük be a képviselő-testület elé. Az elfogadásra a harmadik, rendkívüli ülésen került sor.

6.3 Szervezeti megújulás, struktúrák

A fejlesztések során Vasvár Város Önkormányzata, azon belül is a fejlesztések előkészítéséért felelős szakmai osztály látta el a megrendelő képviseletét. A fejlesztési, forráskoordinációs feladatok magasabb szintű ellátása érdekében Vasvár Város pályázati referensi állást hirdetett meg, amelynek betöltését, 2008 májusát követően immár a városon belül egyszemélyi felelőssel tartottuk meg a kapcsolatot.

A projekt megvalósítására a jelen belső struktúra, amelynek keretében belső, projektmenedzser látja el az általános projekt felelősi és a szakmai osztály a szakmai felelősi feladatokat, jelentős potenciált biztosít a város számára. A szükséges feladatok mellett ugyanakkor külső tanácsadói segítségre az egyes fejlesztések speciális szakértelme, illetve a munkacúcsok miatti kapacitás hiány miatt továbbra is jelentős.

6.4 Monitoring

Az IVS megvalósítása, eredményeinek nyomon követése rendszeres monitoringot, illetve erre alapozva a közép és félidőben értékelést kell végezni.

A monitoring alapja részben a város költségvetése, részben a projektpartnerek és a városi osztályok által, a menedzsmenstől nyújtott adatszolgáltatás. Ennek érdekében a projekt felelős menedzsere a következő információ-tartalmat gyűjti be:

- megvalósult projektek
 - o helye
 - o ideje
 - o bekerülési összege
- a Város fejlesztési kiadási költségvetése
- a fejlesztések révén elért bevételek
- a fejlesztéseken dolgozó munkatársak és külső személyek
- a projektekben érintett partner szervezetek

A monitoring során két évente, az aktuális UMFT NYDOP Akcióterv készítésének idején jelentést készít a projekt felelős. Ezen jelentés összegzését, illetve az ez alapján megfogalmazott javaslatokat, kéréseket megküldi az Akciótervet készítő Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. számára. A monitoring jelentést a képviselő-testület előtt fogadtatja el a város vezetője, amelyik jogosult az információk alapján az irányokkal, a fejlesztés ütemével kapcsolatosan döntéseket hozni.

7 Melléklet

7.1 Anti-szegregációs Terv

Vasvár Város
Integrált Városfejlesztési Stratégiájához
kapcsolódó

Anti-szegregációs Terv

Készítette és szerkesztette:

BFH Európa Projektfejlesztés és Tanácsadó Kft.
9700 Szombathely, Semmelweis I. u. 4-6.
Tel: 94/501-380 F.: 94/501-381 www.bfh.hu

Bozzay Balázs,
vezető szakértő

Horváthné Peth Szilvia,
projektmenedzser

Tartalomjegyzék

I. BEVEZETÉS	66
1. HELYZETELEMZÉS	68
1.1 Városrészek összehasonlító elemzése	68
1.2 KSH szegregátum térkép	73
1.3 Az Önkormányzat segítségével beazonosított érintett területek	74
2. CSELEKVÉSI TERV	76
2.1 Stratégiai alapvetések	76
2.2 Lakhatási integráció segítése	76
2.3 Oktatási integráció biztosítása az érintett gyerekek számára	77
2.4 Foglalkoztatási programok	81
3. LEGITIMÁCIÓ	86

I. Bevezetés

Szegregációnak a településszociológia azt a jelenséget nevezi, amelynek során a különféle társadalmi rétegek lakóhelye térbenileg elkülönül. Az adott terület, település, vagy városrész, amelyben egy sajátos népcsoport koncentrálódik, területileg és szociológiailag is fokozatosan elhatárolódik a településhálózat, illetve a város többi részét l. A társadalmi távolság ily módon térbeli távossággá is válik.

A szegregáció tehát a társadalmi rétegek térbeli elkülönülése, meghatározott városrészek, vagy területek társadalmi struktúráján belül egy-egy réteg városi, illetve ösztérületi arányához viszonyított túlsúlya. A szegregáció a lakóhelyi és az életkörülmények szintkülönbségét, társadalmi hátrányokat jelent, mert feler síti a társadalmi-strukturális helyzetb l adódó különbségeket.

Magyarországon az elkülönül lakóhelyválasztás - köszönhet en a cigány és nem cigány népcsoport közötti társadalmi távolságnak, az el ítéletek, támadások miatti befelé forduló, zárt közösségeknek - mindig is jellemz volt a cigány népesség körében. A települési szegregációnak azonban csak egyik formáját jelentik a telepek, tágabb probléma az ún. gettók kérdése. Az utóbbiak esetében általában a települések egy-egy utcájában, barakktelepeken, régi uradalmi cselédházakban koncentrálódik a cigányság.

Jelen Anti-szegregációs program els sorban területi dimenzióban – az IVS-ben azonosított négy városrész szerint (részletesen lásd 5. Városrészek területi megközelítés elemzése cím fejezetben) -, a szegregációs folyamatok szempontjából vizsgálja az esélyegyenl ségi problémák meglétét Vasvár közigazgatási határán belül.

A település-fejlesztésben kiemelt szerepl az egyenl esély hozzáférés, valamint az esélyegyenl ség biztosítása horizontális uniós elvek érvényesítése, els sorban az alacsony státuszú lakosok – azaz rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező és 8 osztálynál nem magasabb iskolai végzettség aktív korú lakosok – tekintetében.

Az esélyegyenl ségr l, az egyenl bánásmódról és az esélyegyenl ség el mozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény a következ elemeket hangsúlyozza:

1.§ „Az egyenl bánásmód követelménye alapján a Magyar Köztársaság területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival, valamint a jogi személyekkel és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel szemben e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni

szempontok azonos mérték figyelembevételével kell eljárni.”

2.§ „Az egyenl bánásmód követelményére vonatkozó, külön jogszabályokban meghatározott rendelkezéseket e törvény rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni.”

Az Anti-szegregációs program egyik igen fontos elemét jelenti a települési esélyegyenl ségi program kidolgozásának. Az önkormányzat f célja a társadalmi kohézió növelésével a város regionális versenyképességének er sítése. Az Anti-szegregációs program szervesen illeszkedik a készülő Települési Közoktatási Esélyegyenl ségi Tervhez.

Vasvár város Anti-szegregációs terve a „Városrehabilitáció 2007-2013-ban” cím városrehabilitációs kézikönyv 2.2. fejezete és 2. melléklete, valamint a 2008.01.22-én az NFÜ honlapján közzétett „Útmutató az Integrált Városfejlesztési Stratégia helyzetelemzésének elkészítéséhez szükséges adatokról” dokumentumokban megfogalmazott adatszolgáltatási követelmények és módszertan alapján készült, figyelembe véve az NFÜ honlapján azóta megjelent Közleményeket, valamint az SZMM által akkreditált anti-szegregációs szakért útmutatásait.

Az Anti-szegregációs helyzetelemzés a következő dokumentumok, jogszabályok, helyi rendeletek alapján, illetve felhasználásával készült:

Helyi rendeletek

- 8/2006.(III.31) számú rendelete a lakások és helyiségek bérletére vonatkozó egyes szabályokról
- 2/2007. (II.28.) számú rendelete a gyermekek védelméről
- 3/2007. (II.28.) számú rendelete az egyes szociális ellátásokról
- 21/2006.(XII.15.) rendelete a vállalkozások foglalkoztatás-növelő támogatásáról
- Ezen rendeletek módosításai.

Dokumentumok

- KSH 2001. évi Népszámlálás vonatkozó vasvári adatai és az adatok alapján készített KSH szegregátum-térkép;
- Az Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) munkaanyaga;
- A Települési Közoktatási Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervhez készült helyzetelemzés és adatlapok.

Az IVS-hez készített átfogó helyzetelemzés nyomán kialakított városrehabilitációs beavatkozási tervek kiemelten kezelik, hogy Vasvár minden városrészében diszkriminációmentesség és szegregációmentesség érvényesüljön.

1. Helyzetelemzés

1.1 Városrészek összehasonlító elemzése

Az integrált városfejlesztési stratégia városrészek vonatkozó elemzése alapján kimutatható, hogy melyek a város rosszabb státuszú területei, ahol a népesség társadalmi összetétele és a terület fizikai jellemzői is kedvezőtlenebbek. Ez a fejezet alapvetően erre az elemzésre támaszkodik és a célja, hogy a rosszabb státuszú területeken belül meghatározza azokat a kisebb terület egységeket, ahol a szegregáció már elrehaladott, illetve azokat, melyeket a szegregáció elmélyülése veszélyeztet. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezen területeken az alacsony státuszú roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a városi szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása.

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket ahol az aktív korú népességben belül:

- a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és
- a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%.

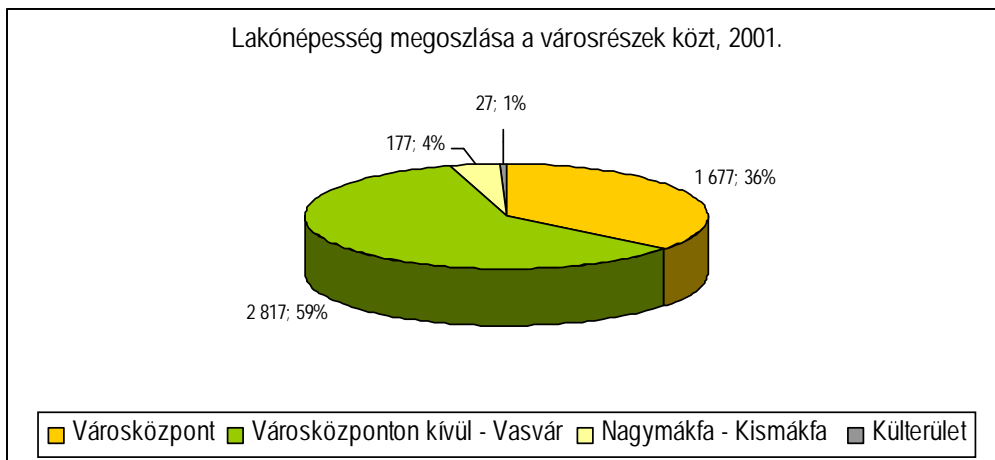
Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően kétféle típusa jelentkezik:

- a városszövetbe ágyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet),
- a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket).

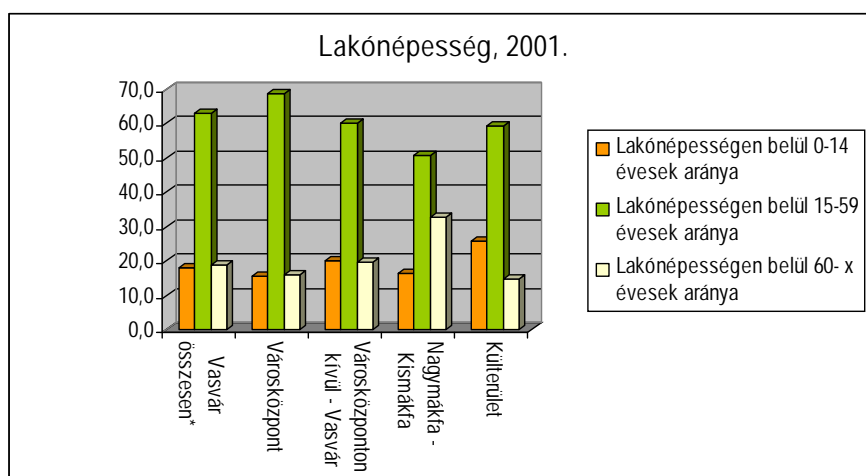
A szegregátumok lehatárolását segítő vizsgálati szempontok:

- Elsősorban városrész szintű társadalmi (demográfiai, szociális helyzet) adatok - amelyek a Központi Statisztikai Hivatal 2001-es népszámlálási adataiból lekérhetőek - képezhetik az alacsony státuszú népességet koncentráló területek beazonosítását. A szegregált terület definíciója szerint (lásd fent) a két mutatónak együttesen megfelelő lakosok magas koncentrációja határozza meg a beavatkozási területet.
- segélyezési adatok megoszlásának vizsgálata: az önkormányzati segélyek városrészek közötti megoszlásának, illetve a városrészekben belül egy adott területre való koncentrációjának vizsgálata
- önkormányzati bérlakások magasabb koncentrációja egy adott területen
- alacsony infrastrukturális ellátottsággal (közmezők, portmentes út, járda hiánya) rendelkező területek vizsgálata
- külterületen, nem-lakóövezetben elhelyezkedő lakott területek vizsgálata.

Az egyes városrészek lehatárolása az IVS-ben bemutatott szempontok alapján történt meg. Ez alapján a lakónépesség megoszlása nem egyenletes, a társadalmi rétegzettség vizsgálatakor ezért a megoszlás arányaival is korrigálni szükséges a megállapításokat. A városrészek közötti lakónépesség megoszlása a KSH 2001. évi népszámlálási adatai alapján:

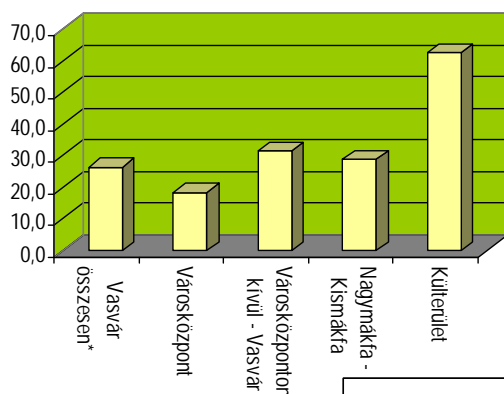
A városrészek lehatárolása alapján a lakosság 95%-a Vasvár szerves egységét képez belterületeken él. Jellemzően adódóan lehatárolt kisebb településrészek: Kismákfa és Nagymákfa falusias környezetében 4%, míg a várost övez külterületi nyaralókban, kertekben és egyéb lakóingatlanokban 27-en éltek a 2001. évi népszámlálás idején.

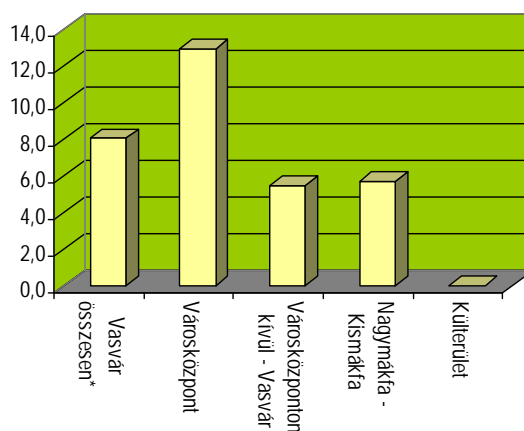
A városrészek lakónépességének korosztályi megoszlása így a település funkcióknak megfelelően alakult. A város központi területén az átlag feletti arányban él az aktív korú népesség, míg a falusias lakókörnyezetben Kismákfán és Nagymákfán – a magyarországi falvak mutatóinak megfelelően – nagy arányú az előregedés, minden harmadik ott él 60 éven felüli.

Az egyes városrészek iskolai végzettségét vizsgálva megállapítható, hogy a városközponti területek a város átlagához képest kiemelkedően jó mutatókkal rendelkeznek. Egyrészt magas a felsőfokú végzettség aránya az aktív korúakon belül, másrészt mindössze 18,3% a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül. Ezzel szemben a külterületen a diagramok kedvezőtlen mutatókat jelenítenek meg, de ebben az esetben figyelembe kell venni, hogy a lakosság mindössze 1%-a, összesen 27 főt soroltunk a "városrészbe".

Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül

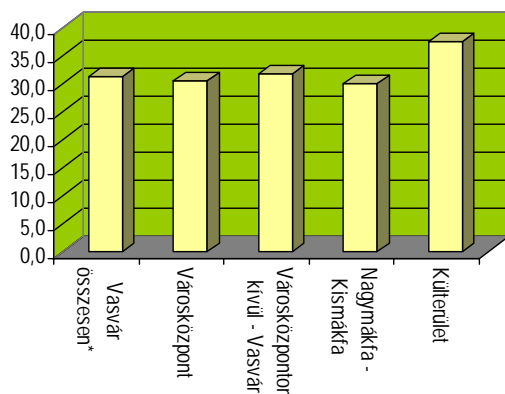

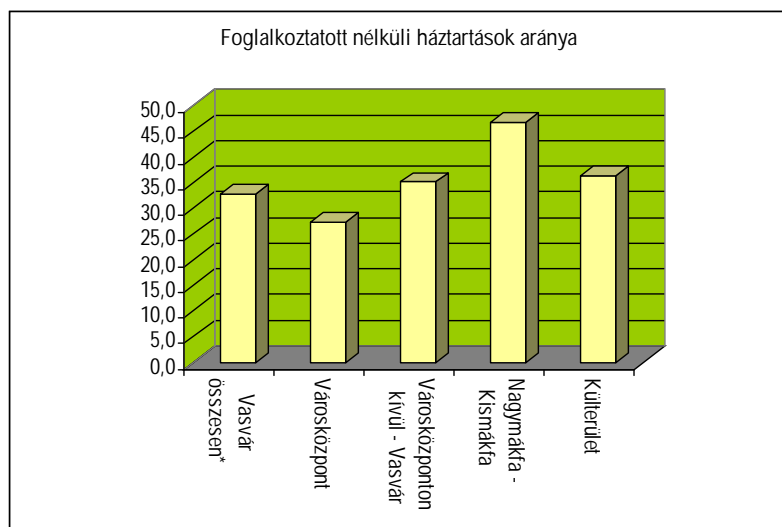
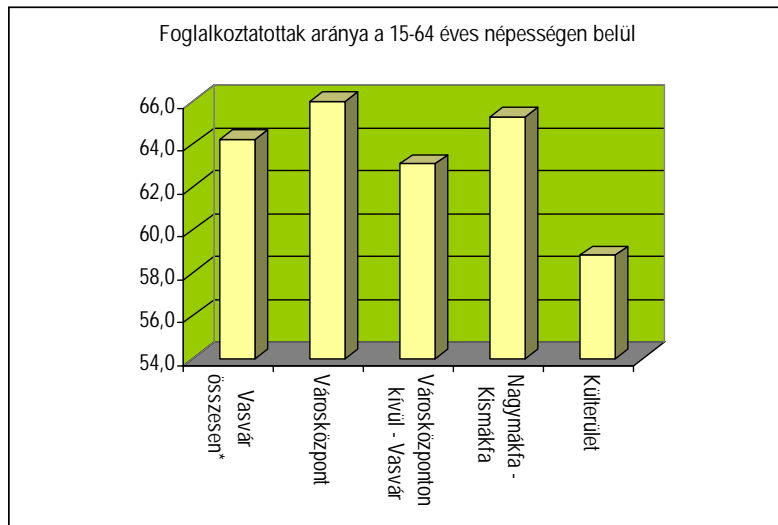
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában

A városban közel minden harmadik aktív korú lakosnak nincs rendszeres munkajövedelme, és ez az arány valamennyi városrész tekintetében hasonló. A foglalkoztatottság, és a foglalkoztatott nélküliek aránya is a nyugat-dunántúli régió többi városához képest alacsony, minden harmadik háztartás foglalkoztatott nélküli, Kismákfán és Nagymákfán ez az arány eléri a 46,8%-ot. A

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 91/A. §-ának 2. és 3. pontja (Értelmez rendelkezések) tartalmazza az összkomfortos, illetve a komfortos lakások meghatározását.

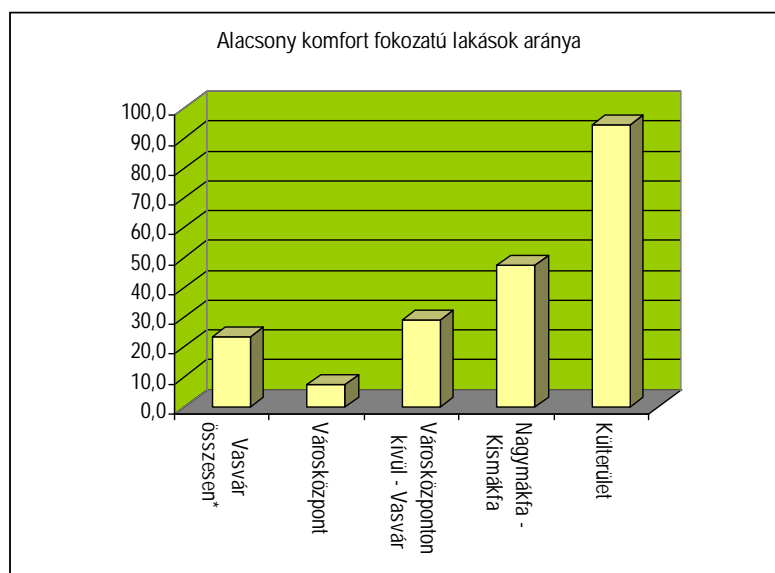
E rendelkezés szerint összkomfortos az a lakás, amely legalább

- 12 négyzetmétert meghaladó alapterület lakószobával, f z helyiséggel, fürd helyiséggel és WC-vel;
- közm vesítettséggel (villany- és vízellátással, szennyvízelvezetéssel);
- melegvíz-ellátással (táv-, tömb-, egyedi központi, etage melegvíz-ellátással, villanybojlerrel, gáz vízmelegít vel) és
- központos f tési móddal (táv-, egyedi központi vagy etage f téssel) rendelkezik.

Komfortos az a lakás, amely legalább

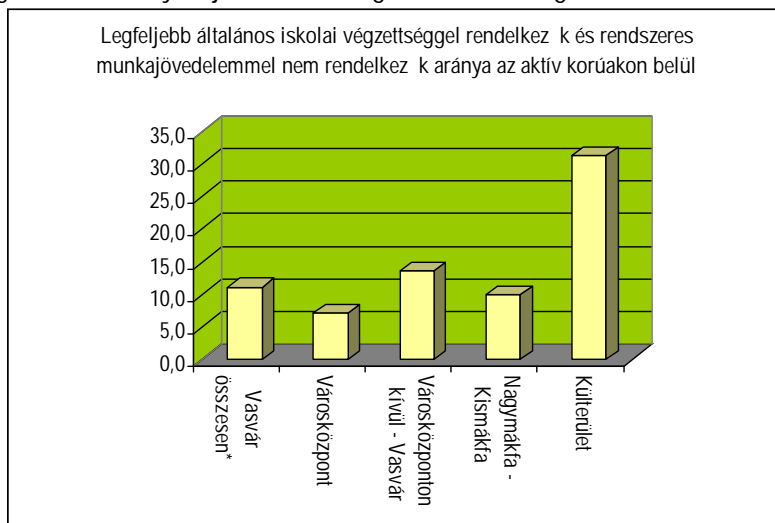
- 12 négyzetmétert meghaladó alapterület lakószobával, f z helyiséggel, fürd helyiséggel és WC-vel;
- közm vesítettséggel;
- melegvíz-ellátással és
- egyedi f tési móddal (szilárd- vagy olajtüzelés kályhaf téssel, elektromos h tároló kályhával, gázf téssel) rendelkezik.

A külterületi 18 db lakóingatlan többsége a fenti kategóriák szerint alacsony komfortfokozatúnak minősül, de magas az arány a Nagymákfa, Kismákfa településrészeket érintően is. A városközpont – ezzel együtt a 2007-13-as funkcióterület város-rehabilitáció akcióterülete is – kiemelten jó komfortfokozatú lakásokkal rendelkezik, az alacsony komfort fokozatú lakások aránya mindössze 7,3%.

A két meghatározó szegregációs mutató, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül értékeit összevetve, azok együttes érvényesülését vizsgálva látható, hogy a város egészét tekintve 11,1% az arány. Ez a mutató az országos értékeket tekintve nem kimagasló, ugyanakkor mégis alátámasztja a vasvári kistérség hátrányos helyzetű besorolását, mivel ezt a viszonylag rossz értéket a nyugat-dunántúli, országosan a második legfejlettebb régióban mutatja fel. Az értékek okait jelen tanulmány és az IVS is részben feltárja - alacsony képzettség, külső területeken az előregedés, a város kis méretéből és helyzetéből adódóan kevés és gyenge helyi foglalkoztató cégek, és ez utóbbi miatt a munkavállalók jelentős része számára bejárás kényszer.

A szegregációs mutatók együttesen ugyanakkor sehol nem érik el a kritikus 50%-os határértéket, tehát ezen a téren legalábbis a helyzet jobb a kistérségben, mint országosan.

A városrészek összehasonlító elemzéséből azonban kiderül, hogy a külterületi lakóingatlanokat, illetve a Kismákfa, Nagymákfa városrészeket érintő területeket kiemelt figyelemmel szükséges követni, az érintett városrészek leszakadását, szegregátumok kialakulását meg kell akadályozni. Ez utóbbira a város viszonylag nagy szociális bérlakás állománya, illetve a leromlott állapotú épületek felújítására lehetőség szerint fejlesztési források bevonása lehet a megoldás. A kis érintett kör miatt kell, lehetőség szerint folyamatos odafigyeléssel a szegregátumok kialakítása a továbbiakban is megakadályozható. Az alacsony képzettség oldására a munkaügyi központtal és a Foglalkoztatási Paktum szervezetével közösen, erősség-fellépéseket lehetséges már tervezni. A város kis lélekszáma miatt, szinte személyre szóló megkeresésekkel lehet tenni a legsúlyosabb helyzetben levő csoportok helyzetének javítása érdekében. A megoldás kulcsa a piaci igényekre kell rugalmassággal reagáló képzések megszervezésében, illetve az ott végzetek utókövetésének erősítésében lehet.

7.2 1.2 KSH szegregátum térkép

A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség által kiadott módszertani útmutató alapján az anti-szegregációs elemzés során le kell határolni a város leromlott részeit, szegregátumait. A lehatárolás a Városrehabilitációs Kézikönyvben meghatározott ún. szegregációs mutató alapján történik. A Kézikönyvben foglaltak szerint azon területek nyilvánulnak szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. A szegregációs mutató a 2001-es népszámlálási adatokból állítható elő, a KSH vizsgálati alapegysége egy-egy statisztikai tömb, így a városrészi elemzésnél jóval pontosabb beazonosítást tesz lehetővé.

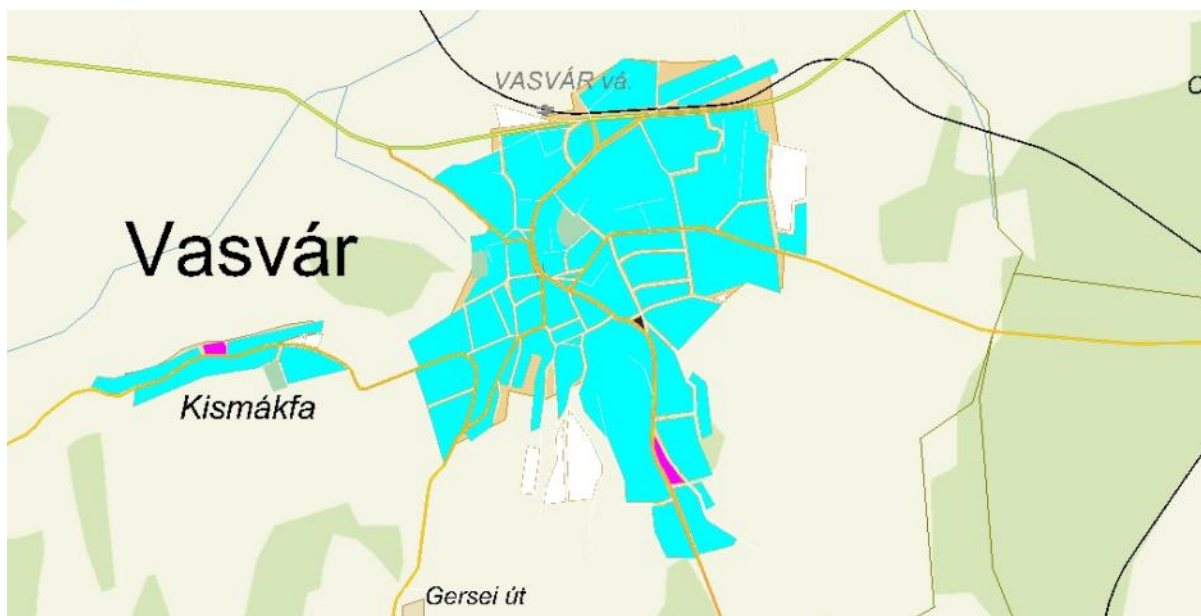
KSH az elemzéshez elkészítette a kartogramot, mely jelzi, hogy mely területek tesznek eleget a szegregátum kritériumainak (vagyis ahol a szegregációs mutató 50%, illetve a fölötti értéket vesz fel). A térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40 % feletti, tehát még nem éri el a szegregációs mutató küszöbértékét, de erősen leromlott területnek számít. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0-39% = türkizkék, 40-49%=fekete, 50-100%=pink)

A kartogram olyan területeket is megjelöl, melyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk (1-2 kisebb család) miatt mégsem tekinthetők besorolás szerinti szegregátumoknak.

A KSH adatai szerint Vasváron nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum feltételeinek.

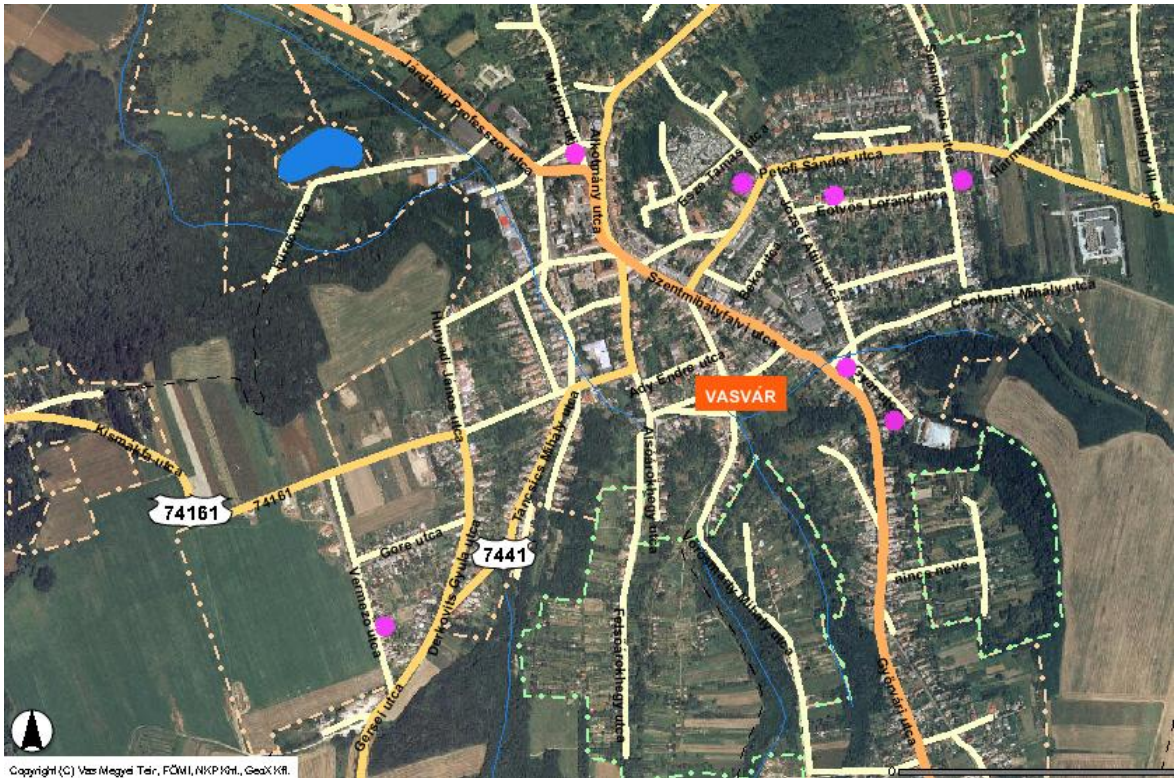
Az elkészített kartogram alacsony népesség számú tömböknél jelzi a küszöbértékek elérését.

A 2001. évi KSH népszámlálás által jelzett, a mutatókat elér és meghaladó 3 területen mára már kicserélődött a lakosság. Az érintett területeken az ingatlanok állapota is javult, az ott élők lehetőségekhez mérten felújították.

1.3 Az Önkormányzat segítségével beazonosított érintett területek

A városrészi elemzések, illetve a KSH szegregátum térkép sem jelzett súlyos szegregációs problémákat a városban. A polgármesteri hivatal munkatársai segítségével azonban beazonosításra kerültek azok a területek, ahol leromlott állapotú környezetben, többnyire hátrányos helyzetű családok élnek. Mivel ezek nem alkotnak nagyobb tömböt, többnyire a környezetükben integráltan léteznek, általában egy-két lakást érintenek. Természetesen személyiségi jogaikra figyelemmel nem tehetjük meg, hogy az érintett ingatlanokat (utca házszámmal) felsoroljuk. Annak érdekében azonban, hogy elhelyezkedésüket a város szerkezetében ábrázolni tudjuk a Vas Megyei Térinformatikai Rendszer (www.vasteir.hu) alaptérképének segítségével Vasvár térképén bejelöltük az érintett helyszíneket.

A jelöléshez a KSH színeit használtuk fel. A térképen jelölt helyeken találhatóak azok az érintett háztartások, amelyek a szegregációs mutatókat teljesítik, az önkormányzati segélyezési adatok szerint els dlegesen szociális juttatásokból élnek. Ezek a háztartások maximum 3-4 család együttélését jelentik, az egyes területeken 10-30 f t érint a besorolás.

A jelölések alapján is látható, hogy ezek a helyszínek nem összpontosulnak egy-egy sz kebb értelemben vett városrészen, hanem a város környezetében integráltan léteznek. Ez egyébként a kialakult szegregátumok kezelésére javasolt általános megoldás, tehát Vasvár esetén a jelen helyzet – ezen, elhelyezkedési szempontból – lehet séget kínál a leszakadó csoportok felemelésére, re-integrálására.

A megjelölt ingatlanok leromlott állapotúak, és többségében (1 kivétellel) önkormányzati tulajdonban vannak. A felújításukhoz küls támogatás szükséges, amely az anyagi segítségnyújtás mellett megjelenhet az ott él k képzésével – így sz kös anyagi lehet ségek mellett a saját munkájukkal is javítani tudják lakókörnyezetüket.

A város általános hátrányos helyzete miatt, a várost súlytó alacsony foglalkoztatás a helyi társadalom valamennyi tagjára hatással van. Így a város számára kitörési pontot a gazdasági vonzer képesség növelésében, foglalkoztatási programokban találhatunk. A munkahelyteremt beruházásokkal a társadalom hátrányos helyzet tagjai felzárkóztatása is könnyebben megvalósítható cél. Ezzel párhuzamosan ugyanakkor növelni szükséges a munkaképes korú lakosság képzettségét is, hogy akár bejáróként, akár ide költözni kívánó cégek számára vonzóbb legyen a város kis munkaer piaca.

2. Cselekvési terv

2.1 Stratégiai alapvetések

Vasvár Város esetén – ahogy jelen terv is kimutatja – a szegregáció nem egy éles, napi beavatkozást igénylő, bár kis mértékben kétségkívül tetten érhető probléma. A város egyéb, ezen célcsoportot is érintő, megoldandó nehézségei, feladatai miatt 2001. óta telep felszámolásra, vagy a szegregációs helyzet oldását eredményező beavatkozásra, szociális városrehabilitációra nem került sor. A városnak jelenleg nincs megvalósítás alatt lévő, szegregált mutatókkal érintett ingatlanokat érintő városfejlesztési programja, mivel ezen körök elszórtan, illetve kis létszámban találhatóak. Míg ködteti Vasvár ugyanakkor a relatív nagy szociális bérlakás állományát, amivel ezt a problémát is célzottan kezeli.

Az alacsony státuszú lakosok esélyegyenlőségének előmozdítására a város esélyegyenlőségi illetve annak részeként közoktatási esélyegyenlőségi tervet készít, és várhatóan fogadja el ebben az évben. A terv részletesen meghatározza a célcsoportok esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében megvalósítandó intézkedéseket. Az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezésére és megvalósítására kerül sor, amelyek csökkentik munkaerőpiaci hátrányait, javítják foglalkoztatási esélyeiket.

Az alábbi fejlesztések megvalósítása tervezett:

1. Lakhatási integráció segítése
2. Oktatási integráció biztosítása az érintett gyerekek számára
3. Az érintett lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása, munkaerőpiaci integrációjának előmozdítása képzési, átképzési, munkahely-teremtési, elhelyezkedést segítő stb. programokkal

A fenti témakörökben megjelenő problémák nem a szegregátumok, hanem a város egészének szintjén kezelendő ügy, hogy a tervben kijelölt szegregációval veszélyeztetett területek lakóinak bevonására kiemelt figyelmet szükséges fordítani. A munkahelyteremtés és a képzettség növelése az alacsony státuszú lakosok számára is előrehaladás jelentőseget jelentik. Amíg a város önhibáján kívül hátrányos helyzetű, úgy a szociális célú munkahelyteremtési és fejlesztési kiadásai is értelemszerűen csak korlátozottan használhatók fel, továbbá eszközei is csak a keretek között fordíthatók ezen feladatokra.

Az anti-szegregációs tervben, a szegregálódással veszélyeztetett területek infrastrukturális ellátottságának és a közszolgáltatások hozzáféréseinek javítását célzó, középtávon, a 2013-ig terjedő időszakra megvalósításra kerülő intézkedéseket is megfogalmazódtak. Az IVS két évente történő felülvizsgálatakor a jelen tervben meghatározott célok elérésének vizsgálatára és szükség esetén a feladatok aktualizálására is sor kerül.

A beavatkozások alapvető célja, a szegregálódó területeken zajló negatív folyamatokat megállítása, az alacsony státuszú lakosok koncentrációjának további csökkentése, illetve további koncentrálódásának megakadályozása úgy, hogy a beavatkozások következményeként a város más területein, illetve más településeken (pl. városkörnyéki falvak) ne növekedjen az alacsony státuszú népesség koncentrációja, és ne induljanak elő szegregálódási folyamatok.

2.2 Lakhatási integráció segítése

Vasvár 1872 darab lakásából közel 10%, 172 darab az önkormányzat tulajdonában van és szociális, illetve költségalapú bérlakásként kerül hasznosításra. A lakások döntő hányada komfortos, illetve

összkomfortos, az alacsony komfort fokozatú lakások száma 2. Ezek szükséglakásként kerülnek kiutalásra, melyről a képviselő testület felhatalmazása alapján a polgármester dönt. A szükséglakás bérbeadása legfeljebb öt évre történhet, indokolt esetben meghosszabbítható.

Elsődleges szempont a lakások kiutalásánál, hogy a megüresedő lakásokat a szociális helyzetük alapján rászorulóknak részére kell bérbe adni. Ha a bérbeadásra kerülő lakások minőségi összetétele olyan, hogy szociálisan rászorulóknak részére nem adható bérbe, úgy a lakások pályázat útján, illetve költségalapon meghatározott lakbér lakásként kerülhetnek bérbeadásra. Ilyen, nem szociális alapon jelenleg 26 darab kiadott lakás van, a fennmaradó 146 szociális bérlakásként üzemel.

Szociális helyzet alapján legfeljebb három szobás, komfortos lakás adható bérbe. Szociális jellegű lakásra vonatkozóan bérleti szerződés csak olyan lakásra köthet, melynek nagysága a kérelmező jogos lakásigénye mértékét nem haladja meg. A jogos lakásigény mértékének számításánál a lakásba ténylegesen együtt költözők számát veszik figyelembe:

Jogos lakásigény mértéke:	
Egy személy esetén	1 lakószoba,
kettő-négy személy esetén	2 lakószoba,
öt, vagy ennél több személy esetén	2,5 - 3 lakószoba.

A szociális lakás bérbeadásakor a város elnyben részesíti:

- nagycsaládosokat, gyermekes családokat;
- gyermekét egyedül nevelő szülőket;
- fiatal házasságokat;
- egészségre ártalmas körülmények között élők;
- súlyos egészségkárosodásban szenvedőket.

A helyi szabályozás szerint szociális helyzet alapján annak adható bérbe önkormányzati tulajdonban lévő lakás, akinek családjában – a vele együtt költöző családtagokat számítva – az egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 %-át, egyedülálló, illetve gyermekét egyedül nevelő esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 200 %-át.

Az Önkormányzat a lakásállomány megtartása a célja, illetve az anyagi lehetőségekhez mérten azok felújítása, különösen komfort fokozatuk növelése. A város különböző pontjain található 6-7 olyan ingatlan, amely a 60-as években csökkentett minőségben épültek meg. Ezek állapota a mai napra rendkívül leromlott, felújításuk elengedhetetlen.

A szociális célú város-rehabilitáció egy céljának javasolt a bérlakás állomány felújítása, a lakhatási körülmények javítása, ebben beleértve a lakáson belüli és a lakások körüli közösségi terek megújítását is – ez utóbbival ösztönözve a re-integrációs folyamatok felgyorsulását. A közösségi tereken ugyanis mód nyílik az egyes, alacsonyabb és magasabb státuszú lakosság-csoportok találkozására, egymás megismerésére, az elítélések oldására.

2.3 Oktatási integráció biztosítása az érintett gyerekek számára

Alapfokú közoktatási feladatai közül az iskolai ellátást a három település – Vasvár, Alsóújlak és Bérbaltavár – társulásban látja el, a Kardos László Általános Iskola keretei között. Az óvodai ellátást Vasváron, Alsóújlakon és Bérbaltaváron is önálló óvoda biztosítja, amelyek a két községben egy-egy, integrált csoporttal működnek.

Intézmény	Feladat-ellátási hely	Fér hely	Gyermekek/ tanuló száma	Bejáró gyermekek/ tanuló száma	Eljáró gyermekek/tanuló száma
Óvoda Vasvár	2	150	133	4	1
Óvoda Alsóújlak	1	25	20	-	-
Óvoda Bérbaltavár	1	50	26	-	-
Kardos László Általános Iskola	1	621	501	134	-
Városi Zeneiskola	1	140	100	4	-
Béri Balogh Ádám Gimnázium, és Posta-Bankforgalmi Szakközépiskola Kollégium	1	-	148	-	-

A társulás általános iskolai oktatásban érintett lakosság száma összesen 501 f. Az iskolafenntartó társulás által fenntartott intézményben az alapellátást 501 gyermek/tanuló veszi igénybe. Eljáró gyermekek/tanulók nincsenek. A bejáró tanuló/gyermekek száma 138 f (az óvodásokkal együtt), közülük 3 f kivételével mindenki autóbusz igénybevételével jut el az intézményekbe.

A kistérségben Vasvár székhellyel egy szakközépiskola működik, ahova a diákok fele a kistérség településeiről jár be.

Az intézményfenntartó társulás területén a zenei alapkü oktatást a Városi Zeneiskola látja el.

Az általános iskola jellemzői a városban így:

Általános iskolai intézmények száma:	1
Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	2
Általános iskolai osztályteremek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	23
Az általános iskolai osztályok száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)	23
Általános iskolai tanuló száma (gyógypedagógiai oktatással és magántanulókkal együtt)	501
Általános iskolai magántanuló száma	3
Sajátos nevelési igényű általános iskolai tanuló száma	43
Gyógypedagógiai oktatásban részesülő általános iskolai tanuló száma (integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül)	29
Hátrányos helyzetű általános iskolai tanuló száma	104
Halmazottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanuló száma	24

Általános iskolában tanuló első évfolyamosok száma (gyógypedagógiai el készít osztályok tanulóival együtt)	48
8. évfolyamosok száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt)	80
A napközis tanulók száma az általános iskolákban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	200
Átmeneti és tartós állami nevelésbe vettek száma	2

Az óvodákban 46 f t, az általános iskolában 104 f t, a szakközépiskolában 14 f HH gyermeket tartanak nyilván. HHH-s gyermek/tanuló az óvodákban nincs, az általános iskolában 24 f , a szakközépiskolában pedig 6 f .

Az SNI-s tanulók száma az általános iskolában 43 f , ez a tanulók 8,5 %-a, a szakközépiskolában pedig 1 f . Összesen 11 tanuló oktatása zajlik integráltan az általános iskolában a vasvári székhelyen (3 SNI tanuló magántanulóként jár iskolába).

Össz.	Létszám	Normál tanterv				Eltér tantervi/Gyógypedagógiai tagozat		
		Össz.	HH	HHH	SNI	Össz.	HH	HHH
1.	48	48	9	-	1			
2.	47	47	11	1	1			
3.	52	52	10	2	1			
4.	63	63	15	4	4			
5.	59	54	5	1	3	5	3	1
6.	72	66	14	3	1	6	4	2
7.	80	73	14	3	3	7	6	3
8.	80	69	7	1	-	11	6	3
Összesen	501	472	85	15	14	29	19	9

A táblázat egyértelműen bizonyítja, hogy a fenntartó a szegregáció megszüntetése, felszámolása mellett döntött úgy, hogy fokozatosan, kimenet rendszerben szünteti meg a korábban létrehozott, az enyhe fokban értelmi fogyatékosok oktatását megoldó központi intézményi szerepkört.

A Vasvári Önkormányzat pályázatot nyújtott be az iskola felújítására, az integrált nevelést segítő infrastrukturális körülmények kialakítása érdekében. Ennek megvalósítása tovább erősítheti a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatását.

Projekt címe:

A Vasi Hegyhát gyermekeiért: A vasvári Kardos László ÖKO-Általános Iskola, mint a kistérség bázisiskolájának megújítása egy modern-akadálymentes, inkluzív szolgáltató oktatási intézménnyé, amely a térség gyermekeinek fejlődését, fejlesztését szolgálja.

Projekt célja:

A vasvári kistérség bázisiskolájának külső belső korszerűsítése; energiatakarékossági tétele; teljes körű akadálymentesítése; tartalmi-, módszertani- és eszköz-fejlesztéssel való modernizációja és többfunkciósá tétele.

Várt eredmények:

- Felújított, akadálymentesített tanteremek száma: 22;
- Kialakított fejlesztési és szaktantermek száma: 14;
- Felújított sportudvar
- A 11/1994(VI.8)MKM rendelet 39/E alapján a fenntartási időszak első évében 15 diákot von be az intézmény az intézménybe, majd évi 3-al többet.

A projekt leírása:

Fejlesztés indokoltsága, jelenlegi helyzet bemutatása:

A város általános iskolájának épülete külső, belső megjelenésében leromlott állapotú, eszközökkel hiányosan felszerelt, a modern oktatás és esélyegyenlőség követelményeinek nem megfelelő. Szakmai-személyi feltételei jók az intézménynek, a modern oktatási módszerek kipróbálás alatt állnak, viszont ezek infrastrukturális háttere hiányzik. Az intézmény vezetésének a fenntartóval közösen meghatározott fejlődési irányai összhangban a közoktatás paradigmaváltásával-, az inkluzív pedagógia és a kompetencia alapú oktatás bevezetése, az esélyegyenlőség (SNI, HH, HHH) biztosítása, EGYMI létrehozása, digitális írástudatlanság csökkentése, környezettudatos magatartásra való nevelés.

Továbbfejlesztési lehetőségek, tendenciák:

- a tartalmi fejlesztések, "jó gyakorlatok" továbbadása a kistérség többi iskolája számára
- az EGYMI továbbfejlesztése újabb szakemberek bevonásával térségi nevelési tanácsadó hálózattá
- a környezettudatos hulladékgyűjtés városi szintre történő kiterjesztése

Felmérések eredményei:

M szaki felmérés eredménye:

- infrastrukturális hiányosságok (vízesblokkok, szigetelés, termo szelepek, beázó lapostető, stb.)
- Nem akadálymentes (fizikai, szellemi) az épületkomplexum

Szakmai felmérés:

- Szakmai szolgáltatás és szakszolgálat hiánya
- A modern oktatási módszereknek nem megfelelő bútorzat
- Szak- és fejlesztési terem, fejlesztési eszközök (udvari is) hiánya
- Óko-iskola minősítés követelményrendszere nem teljes

Célcsoport igényei:

- Az esélyegyenlőség biztosítása (egyenlő hozzáférés a tudás megszerzéséhez és az eszközökhöz)
- A digitális írástudatlanság csökkentése
- Modern oktatási környezet
- SNI-sek esetében az integrált nevelés-oktatás magasabb színvonalon történő biztosítása
- Speciális szakmai szolgáltatások (EGYMI)

- Egy helyen biztosított oktatás, m vészeti nevelés, sportolási és szabadidős tevékenységek (m vészeti iskola, zeneiskola, színház, uszoda)

Technikai felszereltsége az intézménynek:

- Infrastrukturális hiányok (IKT fogadás)
- Nyelvi labor és számítástechnika-terem korszerűtlen felszereltsége, fogadósint hiánya
- Kötelező eszközjegyzékbeli hiányok

Megvalósítás tervezett ideje:

- 2009.04.01- 2010.03.31.

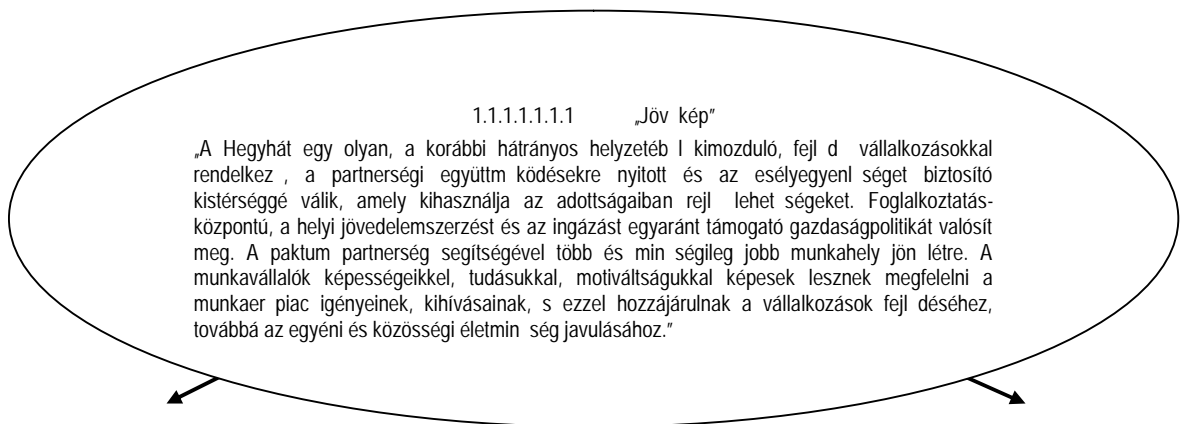
Összköltség:

- 222 300 000 Forint

2.4 Foglalkoztatási programok

Vasvári kistérséget, a Vasi Hegyhátat a Nyugat-Dunántúl egyik legkedveztebb helyzetű kistérségének tartják, amit a statisztikai adatok is alátámasztanak. A foglalkoztatási helyzet javítása érdekében a kistérség elhatározta, hogy létrehozza a foglalkoztatási paktumot, amely a térségi foglalkoztatáspolitikai jól bevált eszköze az Európai Unióban. 2007. októberében megtörtént a paktum megállapodás hivatalos aláírása, amellyel kezdetét vette a paktum formális működése is. Létrejött a paktum fő szerveként működő Irányító Csoport, melynek koordinációjában elkészült a térség foglalkoztatási stratégiája.

Az elfogadott foglalkoztatási stratégia jövőképe, alapelvei, célrendszere

Alapelvek			
ÖRÖKSÉG: A foglalkoztatási helyzet javítását célzó intézkedések támaszkodjanak a térség természeti-, épített- és kulturális	KÖZÖSSÉG: a programok megvalósításához közösségi erőforrásként kezelje mind a helyben élő, mind az elszármazott aktív	GYERMEK-VÁLLALÁS: Segítse el, hogy a gyermekvállalás ténye ne korlátozza az egyének munkaerőpiaci lehetőségeit (különös	MOBILITÁS: Tegye lehetővé, hogy a térségben élő egyének mobilitása, - munkához és külső szolgáltatásokhoz való hozzáférése -

örökségére (pl. szociális gazdaság típusú kezdeményezések).	embereket, és folyamatosan törekedjék bevonásukra (pl. Hazatérés programok).	tekintettel a n k helyzetére), a gyermekvállalás egyre kevésbé nehezítse az egyének és családok anyagi- és társadalmi helyzetét (pl. atipikus foglalkoztatási formák bevezetésével).	növekedjék, anélkül, hogy lakóhely váltására kényszerüljenek (pl. térségi közlekedés-szervezési programok, távmunka- és távszolgáltatás fejlesztés).
SZEMÉLYES FEJLÉSDÉS: a stratégiában megfogalmazott programok segítsék el az egyének személyes fejlődését, alkalmazkodóképességük növekedését, a munkaerő-piaci igényekhez illeszkedő képzési programok megvalósulását az élethosszig tartó tanulás jegyében.	ESÉLYEGYENLŐSÉG: A stratégia segítse el az egyenlő hozzáférést a munkához, a szolgáltatásokhoz és egyéb lehetőségekhez, nemre, korra, társadalmi helyzetre való tekintet nélkül.	FELELŐSSÉG: A megvalósításban érintett valamennyi szervezet és egyén felé annak tudatosítása, hogy a térségi célok elérése csak együttműködéssel lehetséges, amelynek során mindenki felelős az általa vállalt feladatok elvégzéséért.	

A stratégiai célok			
A foglalkoztatási lehetőségek bővítése helyben, az ingázók mobilitásának segítése	Az egyenlőtlenségek csökkentése és esélyteremtés	Aktív partnerségi kapcsolatok kiépítése a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében	Az élethosszig tartó tanulás meghonosítása a kistérségben
A térség mikro- és kisvállalkozásainak fejlesztése, pozíciójuk megerősítése, a pályakezdő fiatalok segítése, az elvándorolt diplomások hazatérésének segítése			

Prioritások/stratégiai programok				
1. prioritás: Munkahelyteremtés és a közösségi közlekedés fejlesztése	2. prioritás: A munkavállalók foglalkoztathatóságának növelése	3. prioritás: A hátrányos helyzetű rétegek esélyegyenlőségeinek megteremtése	6. prioritás: A foglalkoztatási partnerség építése	7. prioritás: Térségi innovatív szolgáltatások fejlesztése

Intézkedések				
1.1. Helyi	2.1. A közoktatás	3.1. N i	4.1. Foglalkoztatási	5.1. A kistérségi

munkahely-teremtési és vállalkozásfejlesztési akciók támogatása a hagyományos ágazatokban.	és szakképzés személyi és tárgyi feltételeinek javítása, az intézményi struktúra korszerűsítése, a kulcskompetenciák fejlesztése.	vállalkozások létrehozását támogató képzési és tanácsadási program megvalósítása.	partnerség-építés és a foglalkoztatási paktum menedzsmentjének szervezeti és infrastrukturális hátterének megteremtése.	szociális szolgáltatások fejlesztése.
1.2. A szociális gazdaság fejlesztése.	2.2. A felnőttképzés-szervezési kapacitás kialakítása.	3.2. Munkaerőpiaci diszkrimináció megszüntetésére irányuló programok indítása.	4.2. Közösségfejlesztés, a civil szervezetek foglalkoztatási kapacitásának növelése.	5.2. Az innovatív munkaerőpiaci szolgáltatások bevezetése.
1.3. Az alternatív munkavállalási formák meghonosítását célzó kezdeményezések támogatása.	2.3. Az álláskeresők, a munkavállalók és a munkaadók igényeinek megfelelő képzések indítása.	3.3. Tartós munkanélküliek komplex munkaerőpiaci integrálása.	4.3. Kistérségi és regionális partnerségi kapcsolatok kiépítése a foglalkoztatási együttműködések fejlesztése érdekében.	5.3. A hazatérés segítése, a fiatalok térségben maradási feltételeinek javítása.
1.4. Kistérségi közösségi közlekedésszervezés megvalósítása.	2.4. Támogatott munkaerőpiaci képzéseket tartalmazó projektek indítása, az információk eljuttatása az érintett célcsoportokhoz.	3.4. A halmozottan hátrányos helyzetű (elsősorban roma) tanulók iskolai helyzetének javítása, munkaerőpiaci integrációjának előmozdítása.		

A fenti stratégia 3. számú prioritása "A hegyháti hátrányos helyzetű térség roma lakosságának helyzetelemzése az esélyegyenlőségek növelése érdekében"

A Hegyhát halmozottan hátrányos helyzetét nehezíti az infrastrukturális elmaradottság mellett az is, hogy nagyon magas a szakmanélküliek, a tartós munkanélküliek száma. Különösen terheli ez a halmozottan hátrányos helyzetűek közül a roma lakosságot. A Hegyháton hivatalos nyilvántartás nincs arról, mennyi roma család is él itt. Ez a helyzet adódik abból is, hogy nem mindenki vallja magát romának a családok tagjai közül. Tény, hogy különösen négy hegyháti településen, Győrvarón, Bérbaltaváron, Rábahídvégen és Csehímszenten élnek nagyobb arányban roma családok. Azonban a cigány kisebbség érintett tagjai sem képeznek homogén egységet. Egy jelentős hányaduk sikeresen integrálódik, sikeres vállalkozásaikkal (lomizás, útépités, zenekarokban való közreműködés) a települések elismert polgáiraivá válnak. Általában jellemző rájuk, hogy 1-2 gyermekes családokban élnek, gyermekeik iskoláztatására odafigyelnek és minimum szakmát adnak a gyerekek kezébe, de többük esetében az érettségit is fontosnak tartják. Van példa a felső oktatásban való továbbtanulásra is.

Azonban, jellemző az említett településekre és a térségre a sokgyermekes (4-7) roma családok jelenléte is. Sok komfort nélküli vagy alig komfortos lakásokban, házakban élnek, többnyire a munkanélküliségtől sújtva és szociális segélyekből élve. Ezek a családok nem engedhetik meg maguknak gyermekeik továbbtaníttatását, pedig ez lenne a kitörés egyik lehetséges esélye a gyermekek számára. A CKÖ-k vezetnek hiába szánnak figyelmet ezekre a családokra, még ösztöndíj-programban sem tudják őket részesíteni, mert nem érik el a gyermekek a 3,5-ös átlagot.

A lakhatáson való javításra is vannak törekvések. Például szociális bérlakásokat nyitnak egybe egyes településeken és így növelik a lakhatás négyzetmétereit. Van kezdeményezés „költözési programra” is, mely során a falvak lakatlan házait kaphatnák meg a roma családok. A CKÖ-k (ebből most három van a térségben) avval kapcsolatban sem ötletelnek, hogy a foglalkoztatás helyzetén miként lehetne javítani. Reális tervek vannak arra, hogy facsemete ültetésre, gyógynövénytermesztésre, útpépítési, park-mentesítési munkákra miként lehetne roma vállalkozásokat építeni, projekteket indítani. De a szellemi hiány, a háttérsegély hiánya, a pályázatok hiányában ezek megvalósításra várnak. Azonban mind a kisebbségi önkormányzati vezetők, mind a családok, mind a többségi társadalom vezetők részéről mindent megelvezve a legfontosabb feladat lenne az iskolázottság növelése, a szakmaszerzés segítése nem csak térségi, de országos szinten is a roma családok körében.

Az iskolai integrációval kapcsolatos problémákra is korán reagált a térség az iskolák és óvodák szintjén csakúgy, mint a többcélú kistérségi társulás összefogásában a ködtetett szociális ellátó rendszerben. Az elmúlt évek kutatásai azt mutatják, hogy legalább 134 olyan település található ma Magyarországon, amelynek egyetlen általános iskolája van, és ott a roma tanulók aránya meghaladja az 50 százalékot, a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya pedig még ennél is magasabb. Ezekbe az iskolákba többnyire kevés gyerek jár, az átlagos tanulólétszám 183 fő (más egy iskolás településeken az átlagos tanulólétszám jóval magasabb (310 fő)). Ettől az országos jelenségtől pozitív irányban tér el a Hegyhát, mert a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek regisztrációja során az arány jóval alulmarad az itt jelzett országos tendenciákhoz képest. De ez nem azt jelenti, hogy a térségben nincs mit tenni az iskolai integráció, a roma munkanélküliség, a szociális és lakhatási problémák kezelésében.

Hazai és nemzetközi vizsgálatok is kimutatták, hogy a magyar oktatási rendszer a társadalmi-gazdasági helyzetből fakadó esélykülönbségeket, hátrányokat felerősíti, a települési és etnikai tényezők pedig tovább mélyítik azokat. Például a szocio-ökonómiai háttér okozta teljesítménykülönbségek Magyarországon 20% fölött vannak, amellyel sajnos az OECD országok között az élvonalban vagyunk [PISA 2003.]. A hátrányos helyzetű térségekben élő roma gyerekek az átlagnál jóval alacsonyabb arányban részesülnek óvodai ellátásban, és hátrányaik az iskolai előmenetel tekintetében is számottevőek: közülük az átlagosnál kevesebben fejezik be az általános iskolát, és csak szórányosan kerülnek be a középfokú, illetve a felsőfokú oktatásba.

A PISA 2000 és PISA 2003 jelentés szerint hazánkban kiugró különbség mutatkozik az iskolázott és az iskolázatlan szülők gyermekeinek iskolai eredményességében. Az esélykülönbségek szempontjából döntő tényező az erősszelekció, az iskolák társadalmi rétegek szerinti szegregálódása, ami leginkább a roma tanulók pályafutását befolyásolja. Az iskolai mobilitási, ennél fogva társadalmi érvényesülési esélyeik kimutathatóan sokkal korlátozottabbak. Körükben nagyarányú a lemorzsolódás, az iskolarendszertől való kiszorulás.

A hegyháti kistérségekre a fent vázolt általános jellemzők és folyamatok csak részben jellemzők. Azonban az önkormányzati szereplők, a szociális háló, a civil szféra és a Hegyháti Paktum leendő kisebbségek helyzetének javítását célzó projektjei hatására a helyzet javulását várják az alábbiakban:

- A célcsoportot érintő társadalmi elítélések csökkentése, a helyi társadalom érzékenyítése az adott és felmerülő problémák elfogadására, kezelésére
- A helyi társadalomban javul a hátrányos helyzetű családokkal foglalkozó ellátó rendszer szolgáltatási minősége.
- Csökken a társadalmi megkülönböztettség, a társadalom elfogadóbbá válik a cigánysággal szemben.
- Javul a kommunikáció áramlásának minőségi és mennyiségi mutatója a résztvevők körében.
- Az iskolákban az integrált nevelés, oktatás módszereinek, formáinak alkalmazása egyre szélesebb körben valósul meg.
- A hátrányos helyzetű családokkal foglalkozó intézetek, szervezetek szakmai kompetenciája javul.
- A célcsoporttal foglalkozó szakemberek segítséget kapnak a minőségi munkavégzéshez.
- A személyes kapcsolattartás által csökkennek a konfliktushelyzetek a célcsoporttal foglalkozó résztvevők körében.
- A hátrányos helyzetű családok problémáinak kezelésére segítséget kapnak.

A Hegyháton minden önkormányzati, szociális jellegű, intézményi illetve civil szervezetnek kiemelt fontosságú terület volt a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek felemelkedésének elősegítése (szociális felzárkóztató programok, közmunkaprogram, nők munkaerőpiaci reintegrációja, küzdelem a munkavilágából való kirekesztés ellen stb.) Ez az elv meghatározó lesz a jövőben is minden, a halmozottan hátrányos rétegért felelős szféra és szereplő számára így a helyzet javulása is várható a konstruktív összefogás eredményeként.

3. Legitimáció

Vasvár Város Önkormányzata Képviselő-testülete az Integrált Városfejlesztési Stratégiát az Anti-szegregációs Terv mellékletével, továbbá az anti-szegregációs szakértői jóváhagyó, módosítást nem eszközölő véleményével együtt ismét megtárgyalta és megértesítéssel jellelleggel 2008.VI.16-án, 17.00 órakor 162/2008.VI.16. sz. határozatával elfogadta.

Vasvár, 2008. június 16.

V. Németh Zsolt
polgármester

Vasvár Város
Vasvár Város Polgármestere

V. Németh Zsolt

Vasvár Város
Polgármester

ZÁRADÉK

Az Integrált Városfejlesztési Stratégiát a Szociális és Munkaügyi Minisztérium megbízásából támogatja, véleményezte és elfogadta!

Vasvár, 2008. június 16.

V. Németh Zsolt
polgármester

Mihálylovics Béla
antiszegregációs szakért